

ORDENANÇA D'ESTABLIMENTS I CENTRES DE COMERÇ ALIMENTARI DE BARCELONA 2011

PECAB

PLA ESPECIAL D'EQUIPAMENT

COMERCIAL ALIMENTARI DE BARCELONA

Pla especial d'equipament comercial alimentari de Barcelona

Ordenança d'establiments i centres
de comerç alimentari de Barcelona

**Ajuntament
de Barcelona**

1. MARC DE LA REVISIÓ DEL PECAB	10
1.1. Antecedents	10
1.2. Un nou marc sociodemogràfic i econòmic	14
2. ALGUNES CONSTATAIONS SOBRE EL COMERÇ ALIMENTARI A LA CIUTAT DE BARCELONA	17
2.1. Formats comercials	17
2.2. Distribució desigual de l'oferta pel territori de la ciutat	19
2.3. La proximitat com a hàbit clau del consumidor	20
2.4. Incidència dels diferents formats comercials a la ciutat	21
3. INTERVENCIÓ MUNICIPAL EN L'ORDENACIÓ DE LES ACTIVITATS COMERCIALS	23
3.1. Mercats municipals	24
3.2. PECAB	25
3.3. Ordenança d'establiments i centres de comerç alimentari de Barcelona	26
4. PRINCIPIS, CRITERIS I OBJECTIUS DEL PECAB	27
4.1. Criteris marc de la revisió	27
4.2. Principis del PECAB	28
4.3. Objectius del PECAB	29
4.4. Xarxa de la distribució comercial alimentària	30
4.5. Formes i tècniques de distribució	30
4.6. Expressió territorial del PECAB	31

ÍNDIX

TEXT NORMATIU

CAPÍTOL I. DISPOSICIONS GENERALS	38
Secció 1a. Disposicions generals	38
Article 1. Objecte del Pla especial	38
Article 2. Documentació del PECAB	38
Article 3. Vigència del PECAB	38
Article 4. Revisió del PECAB: Circumstàncies que la justifiquen	38
Article 5. Modificació del PECAB	38
Article 6. Caràcter vinculant del PECAB	38
Article 7. Interpretació del PECAB	39
Secció 2a. Definicions	39
Article 8. Definició d'activitats, usos i establiments comercials alimentaris	39
Article 9. Superfície neta de venda	39
Article 10. Tipologia d'establiments comercials amb venda d'alimentació	39
Article 11. Superfícies mínimes	40
CAPÍTOL II. ORDENACIÓ DE LES ACTIVITATS COMERCIALS ALIMENTÀRIES	41
Secció 1a. Criteris generals	41
Article 12. Divisió del terme en perímetres	41
Article 13. Admissió d'usos i activitats comercials alimentàries	41
Article 14. Precisió dels límits de perímetre	41
Secció 2a. Perímetre d'influència de polaritat comercial en funcionament	41
Article 15. Definició	41
Article 16. Objecte	41
Article 17. Condicions d'ús	41
Article 18. Perímetres	42
Article 19. Remodelació de mercats	42
Secció 3a. Perímetre de centre comercial en funcionament	42
Article 20. Definició	42
Article 21. Condicions d'ús	42
Article 22. Perímetres de centres comercials en funcionament	43
Secció 4a. Perímetres per a la ubicació del comerç de proximitat	43
Article 23. Definició	43
Article 24. Condicions d'ús	43

ÍNDEX

TEXT NORMATIU

Secció 5a. Perímetres amb prohibició d'instal·lació de comerç alimentari	44
Article 25. Definició	44
Article 26. Condicions d'ús	44
SECCIÓ 6a. PERÍMETRES DE ZONIFICACIÓ ESPECIAL	44
Article 27. Definició	44
Article 28. Condicions d'ús comercial alimentari a les zones d'entorn portuari	44
Article 29. Condicions d'ús comercial alimentari a les estacions d'FGC	44
Article 30. Condicions d'ús comercial alimentari a les zones industrials (clau 22a PGM)	44
Secció 7a. Venda o distribució d'aliments als establiments polivalents definits en l'article 10.2	45
Article 31	45
Article 32. Condicions d'ús comercial alimentari	45
Article 33. Venda alimentària en botigues de conveniència	45
CAPÍTOL III. INTERVENCIÓ MUNICIPAL EN L'ORDENACIÓ I LA REGULACIÓ DE LES ACTIVITATS COMERCIALS ALIMENTÀRIES	45
Article 34. Llicències municipals i comunicacions	45
Article 35. Plans especials per realitzar en els perímetres de polaritat comercial	45
Article 36. Contingut	45
Article 37. Tramitació	46
Disposicions transitòries	46
Primera	46
Segona	46
Tercera	46
Disposicions addicionals	46
Primera	46
Segona	46
Disposició final	46
Disposició derogatòria	46

PERÍMETRES DE POLARITAT COMERCIAL EN FUNCIONAMENT	49
ENTORN DE PERÍMETRE DE POLARITAT EN FUNCIONAMENT: LIMITACIÓ D'OBERTURA DE SUPERMERCATS	66
PERÍMETRES DE CENTRES COMERCIALS EN FUNCIONAMENT	71

ORDENANÇA

CAPÍTOL I. OBJECTE I DEFINICIONS	80
Article 1. Objecte	80
Article 2. Concepte	80
Article 3. Superfície neta de venda	80
Article 4. Tipologia d'establiments comercials amb venda d'alimentació	80
Article 5. Establiments no compresos	81
CAPÍTOL II. CONDICIONS DE DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	82
Article 6. Condicions sanitàries	82
Article 7. Horari comercial	82
Article 8. Preu de venda al públic	82
Article 9. Documentació	82
Article 10. Normativa específica	82
Article 11. Fulls de reclamacions	82
Article 12. Farmaciola	82
CAPÍTOL III. CONDICIONS DELS LOCALS COMERCIALS	83
Article 13. Condicions generals	83
Article 14. Ventilació	83
Article 15. Desnivells. Escales i rampes	83
Article 16. Ascensors i muntacàrregues	84
Article 17. Escales mecàniques	84
Article 18. Escombraries	84
Article 19. Comptadors i quadres de comandament	84
Article 20. Zones de càrrega i descàrrega	84
Article 21. Magatzems i cambres frigorífiques	84
Article 22. Serveis sanitaris i vestidors	84
Article 23. Aparcament	85
Article 24. Estació transformadora	85

ÍNDEX

ORDENANÇA

CAPÍTOL IV. ESTABLIMENTS DE CARÀCTER COL·LECTIU	85
Article 25. Identificació	85
Article 26. Condicions especials dels CPA	85
Article 27. Definició de lloc de venda	85
Article 28. Condicions dels llocs de venda	85
Article 29. Relacions entre superfícies	86
Article 30. Passos per al públic	86
Article 31. Neteja	86
Article 32. Desguassos	86
Article 33. Règim intern dels CPA i GPA	86
Article 34. Administració	86
Article 35. Classes de llocs de venda	87
Article 36. Titularitat de magatzems i cambres frigorífiques	87
Article 37. Control de pesades	87
CAPÍTOL V. ESTABLIMENTS INDIVIDUALS	87
Article 38. Especialistes	87
Article 39. Superfícies	87
Article 40. Polivalents alimentaris	88
Article 41. Autoserveis	88
Article 42. Superservei	88
Article 44. Establiments polivalents	89
Article 45. Condicions	89
Article 46. Altres formes de venda de productes alimentaris	89
Article 47. Expositors	89
CAPÍTOL VI. MÀQUINES EXPENEDORES D'ALIMENTS	90
Article 48. Definició	90
Article 49. Característiques	90
Article 50. Prohibicions	90
CAPÍTOL VII. BOTIGUES DE PLATS PREPARATS	90
Article 51. Definició	90
Article 52. Característiques	90
Article 53. Productes a la venda	90
Article 54. Comercialització	90
Article 55. Envasos	90

ÍNDEX

ORDENANÇA

Article 56. Ubicació d'aparells	91
Article 57. Classes de cuinats	91
Article 58. Repartiment	91
Article 59. Degustació	91
CAPÍTOL VIII. INTERVENCIÓ MUNICIPAL EN L'ORDENACIÓ I REGULACIÓ DE LES ACTIVITATS COMERCIALS ALIMENTÀRIES	91
Article 60. Intervenció municipal	91
Article 61. Remissió	91
Article 62. Particularitats	91
CAPÍTOL IX. INSPECCIÓ DE COMERÇ I CONSUM	92
Article 63. Funcions	92
Article 64. Actuacions inspectores	92
Article 65. Actes	92
Article 66. Prospecció del mercat	92
CAPÍTOL X. RÈGIM SANCIONADOR	92
Article 67. Definició	92
Article 68. Infraccions	92
Article 69. Sancions	94
Article 70. Graduació	94
Article 71. Competència	94
Article 72. Procediment	94
CAPÍTOL XI. MULTES COERCITIVES I ALTRES MESURES SANCIONADORES	94
Article 73. Multes coercitives	94
Article 74. Procediment	94
Article 75. Reiteració	94
Article 76. Altres mesures no sancionadores	94
Disposicions transitòries	94
Disposició derogatòria	95
ANNEX 1	96
Grups d'especialitats alimentàries	96
ANNEX 2	99
Quadre de resum del capítol v (art. 38-47)	99

Memòria
del Pla especial
d'equipament comercial
alimentari de Barcelona

1.

MARC DE LA REVISIÓ DEL PECAB

1.1. ANTECEDENTS

El Consell Plenari del 28 d'abril de 1999 va aprovar la revisió del Pla especial de l'equipament comercial alimentari de la ciutat de Barcelona (PECAB) vigent des de l'any 1986.

Els objectius d'aquella revisió van ser adaptar el PECAB: a) als canvis en els comportaments del consum; b) als nous fenòmens comercials, i c) a la superació de les distorsions existents en l'aparell de l'equipament comercial.

L'article 3 del PECAB ja establí la necessitat de revisar el grau d'acompliment de les seves determinacions un cop transcorreguts quatre i vuit anys des de l'aprovació a fi de procedir, si escau, a una revisió.

L'article 4 de la normativa detallava què calia entendre per revisió del PECAB i quines eren les circumstàncies que n'aconsellaven la revisió:

Article 4. Revisió del PECAB: Circumstàncies que la justifiquen

1. *S'entén per revisió del contingut del PECAB una alteració substancial de les seves determinacions de manera que afecti la xarxa de distribució alimentària, la definició conjunta de les polaritats comercials o qualsevol altre dels elements fonamentals del Pla especial.*
2. *Són circumstàncies que justifiquen la revisió del PECAB, i que en tot cas hauran d'ésser esmentades i conegudes en l'acord d'inici dels treballs de revisió:*
 - a) *Variacions de població per sobre d'un 33 % respecte a la xifra del padró de 1996 o canvis en els comportaments de consum que signifiquin una alteració substancial de la demanda de productes alimentaris.*
 - b) *Canvis significatius en la distribució de les quotes de mercat entre les distintes formes comercials de la distribució alimentària.*
 - c) *Aparició de nous fenòmens comercials que suposin canvis en la xarxa definida pel Pla.*
 - d) *Aparició de distorsions en l'aparell de l'equipament comercial que es produeixin i manifestin amb motiu de l'aplicació del Pla.*
 - e) *Una revisió del Pla territorial sectorial d'equipaments comercials que afecti de forma substancial les previsions del PECAB.*

Del conjunt de les cinc circumstàncies que justifiquen la revisió, com a mínim una (la que fa referència al Pla territorial sectorial d'equipaments comercials) resulta determinant, tenint en compte que el PTSEC ha desaparegut del nostre ordenament jurídic com a conseqüència del nou marc legislatiu representat per:

- La Directiva europea de serveis del mercat interior (2006/123/CE).
- La Llei 17/2009, de 23 de novembre, sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici.
- La Llei 1/2009, de 22 de desembre, d'ordenació dels equipaments comercials.

Per la seva importància i repercussió en els continguts del Pla especial del comerç alimentari de Barcelona, a continuació es resumeixen els principals trets d'aquestes normatives:

1.1.1.

A finals de l'any 2006, el Parlament Europeu i el Consell de la Unió van aprovar conjuntament la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, relativa als serveis en el mercat interior.

Entre molts altres aspectes, la Directiva europea de serveis en el mercat interior (DESMI) destinava tot un capítol (el III) a la llibertat d'establiment dels prestadors dels serveis, als règims d'autorització i a la regulació de les condicions per a la concessió de les autoritzacions (o llicències d'establiment).

De forma resumida, aquestes condicions requereixen que les llicències o autoritzacions:

- Persegueixin finalitats que no puguin aconseguir-se mitjançant procediments menys restrictius.
- Apliquin uns criteris que no siguin arbitraris ni discriminatoris.
- Apliquin uns criteris clars, inequívocs i predictibles, a més d'objectius, públics i transparents.
- Responguin a raons d'interès general, i que les mesures i els criteris d'autorització siguin proporcionals als objectius generals.¹

Per la seva transcendència posterior, convé recordar² que les raons d'interès general es refereixen, entre d'altres, a temes com ara l'ordre públic, la seguretat i la protecció civils, la protecció dels consumidors, la protecció del medi ambient i els entorns urbans, la conservació del patrimoni, etc.

Finalment, els articles 14 i 15 fixen determinats aspectes que resulten incompatibles amb els tractats de la Unió, i per tant queda prohibit considerar-los per als procediments d'autorització, o bé cal avaluar-los i justificar-los de forma estricta.

Entre els primers (condicions prohibides en l'article 14) hi figuren:

- L'aplicació cas per cas d'una prova econòmica destinada a avaluar una demanda del mercat.
- L'avaluació del impactes econòmics previstos per a l'activitat.
- El sotmetiment de l'autorització a la programació econòmica (però no a la planificació urbanística, per exemple).

¹ Article 10 de la Directiva 2006/123/CE.

² Vegeu l'article 4.8 de la Directiva.

I entre els condicionants per avaluar i justificar per raons d'interès general (article 15) hi figuren:

- Límits quantitativs o territorials.
- Límits fixats en funció de la població o distàncies entre establiments.

Cal tenir en compte aquesta regulació tant en les lleis i els procediments existents en el moment de la plena entrada en vigor de la Directiva (desembre de 2009), com en aquelles lleis, procediments, reglaments, plans, etc. que es puguin aprovar des de la promulgació de la norma europea.

1.1.2.

La Directiva europea establia que els estats membres (en tots els seus àmbits administratius) havien de revisar (i transposar a l'ordenament jurídic nacional) tota la seva normativa pròpia en aquest termini de tres anys, fins a finals del desembre del 2009.

En l'àmbit de l'Estat espanyol, la norma més important és la Llei 17/2009, de 23 de novembre, sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici, que té caràcter de legislació bàsica a l'empara de l'article 149 de la Constitució espanyola.

A grans trets, aquesta Llei transposa molt directament el contingut de la Directiva mitjançant una redacció més acurada de l'articulat i una ordenació possiblement més entenedora.

En aquest sentit, la llibertat d'establiment es regula en el capítol II de la Llei, on es reproduïxen les mateixes condicions que fixa el capítol III de la DESMI esmentats en l'apartat anterior.

També es reproduïxen en l'article 9 de la Llei les condicions generals que han de tenir les autoritzacions (art. 10 de la DESMI), i en els articles 10 i 11 els requisits prohibits i excepcionals, que equivalen a allò que regulen els articles 14 i 15 de la DESMI, respectivament.

Amb anterioritat, l'article 3.11 defineix les raons d'interès general en els mateixos termes que l'article 4.8 de la Directiva.

1.1.3.

En aquest context, el Govern de la Generalitat de Catalunya va aprovar el Decret llei 1/2009, de 22 de desembre, d'ordenació dels equipaments comercials, convalidat posteriorment pel Parlament de Catalunya.

Aquesta nova Llei fa referència concreta a la Directiva europea, marc en el qual cal inscriure les modificacions dels procediments d'ordenació de les activitats comercials.

Els principis i objectius expressats per la nova Llei catalana per a l'ordenació de les activitats comercials es fonamenten en *el principi general de la llibertat d'empresa en el marc de l'economia de mercat dins una lleial competència*.

Més concretament, el mateix article 4 de la Llei assenyala els principis que han d'informar el planejament de les activitats comercials, i aquest és el cas específic del Pla especial del comerç alimentari de Barcelona (PECAB): *En la planificació dels equipaments comercials s'han de tenir en compte les diverses necessitats i expectatives del conjunt de la ciutadania, avaluar-ne la possibilitat de desplaçament [...]*

Aquests principis generals es concentren en l'article 4.2 en els següents objectius per a aquesta nova política comercial:

- a) *L'afavoriment de la cohesió social, entesa com un dels elements que, juntament amb la cohesió ecològica, econòmica i institucional, conformen de manera conjunta i indissoluble la sostenibilitat pretesa, la qual implica necessàriament la prossecció d'equilibris econòmics en lloc del tradicional creixement lineal i acumulatiu; per garantir, en aquest context, l'aprovisionament, la diversitat d'oferta i la multiplicitat d'operadors en un model de ciutat que ofereixi les mateixes possibilitats per a tots els ciutadans i ciutadanes i tots els sectors socials, incloent en aquest objectiu la integració de les situacions de dependència. [...]*
- b) *La potenciació d'un model de ciutat compacta en què l'ús residencial s'harmonitza amb les activitats comercials i de serveis, per enfortir les estructures comercials com a valors de la cultura mediterrània.*
- c) *La reducció de la mobilitat per evitar els desplaçaments innecessaris que congestionen les infraestructures públiques i incrementen la contaminació atmosfèrica derivada del trànsit de vehicles. [...]*

Resulta d'especial significació el que es regula en la disposició addicional primera del Decret llei en relació amb les competències del municipi de Barcelona:

En el municipi de Barcelona, ateses les especials característiques que es deriven de la capitalitat del país i atès el que estableixen els articles 11.1.n, 58.1, 59 i 71 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona és competent per atorgar les llicències comercials corresponents als establiments amb una superfície de venda inferior a 5.000 metres quadrats, d'acord amb les ordenances i la planificació comercial pròpies.

En definitiva, el Decret llei permet establir el marc general que ha de tenir la planificació urbanística de les activitats i els usos comercials, i reconeix de forma molt més precisa la plena autonomia de la ciutat de Barcelona, en funció de la seva Carta municipal en el marc de les seves ordenances i la planificació comercial pròpia.

1.1.4.

En el mateix procés d'incorporació de la Directiva europea al dret espanyol d'ordenació de les activitats comercials, el març de 2010 es va aprovar la Llei 1/2010 de reforma de la Llei 7/1996 d'ordenació del comerç al detall.

En la seva disposició final segona, s'estableix que aquesta Llei permet la incorporació de la Directiva a la legislació espanyola. La disposició final primera estableix, a l'empara de l'article 149 de la Constitució espanyola, el caràcter bàsic de la Llei reformada d'ordenació del comerç al detall.

Els aspectes més significatius que s'introdueixen en aquesta modificació tenen relació amb:

- Una definició més acurada del que cal entendre per establiment comercial.
- La generalització de la llibertat d'establiment sense estar subjecte a règims d'autorització específica, excepte en aquells casos en què puguin considerar-se raons d'interès general, definides segons el que s'estableix tant a la Directiva com a la Llei 17/2009 sobre el lliure accés.
- La prohibició de sotmetre les llicències o autoritzacions a proves de caràcter econòmic.
- L'atorgament a les comunitats autònomes de la regulació dels procediments d'autorització per a la implantació dels equipaments comercials.
- Diversos aspectes relacionats amb formes de venda específiques, com ara la venda de saldos, la venda a distància, la venda en màquines automàtiques, la venda ambulant, etc.
- La necessitat de sotmetre el conjunt de les administracions públiques al dret comunitari europeu.
- L'avaluació dels impactes ambientals i les condicions d'accessibilitat.
- L'establiment de criteris generals sobre la planificació dels usos comercials en relació amb els problemes derivats de la mobilitat, les compres en l'entorn de proximitat, etc.

1.2. UN NOU MARC SOCIODEMOGRÀFIC I ECONÒMIC

En els prop de vint-i-cinc anys que han transcorregut des que Barcelona es va dotar del primer pla d'ordenació de les activitats comercials, la ciutat ha viscut un intens procés de transformació que ha comportat alteracions substancials en el marc de referència de la distribució comercial alimentària a la ciutat, així com processos importantíssims de transformació urbanística, iniciats a finals dels anys vuitanta amb el conjunt d'obres necessàries per a la celebració dels Jocs, i que han continuat amb importants processos de transformació i reforma interior a tots els districtes de la ciutat.

Aquests canvis ja van suposar l'any 1999 una primera revisió del PECAB. Els principals canvis que s'apuntaven en la memòria de la revisió de l'any 1999 s'han consolidat, i fins i tot accelerat, i es poden sintetitzar en els següents:

- Acceleració en el procés de concentració, amb disminució del nombre d'establiments tradicionals i augment de la superfície total de venda en el que podríem anomenar "nou comerç".
- Aparició de nous formats comercials (especialment els discounts) i consolidació de determinades empreses operadores del sector de la distribució alimentària (des de cadenes locals fins a la implantació d'empreses multinacionals).
- Obertura de noves superfícies comercials, tant en les àrees de nova centralitat com en localitzacions perifèriques.
- Canvis en l'estructura urbana de la ciutat, com a conseqüència de les obres d'infraestructura viària i d'operacions de reforma interior, que han permès una major mobilitat de la població i l'aparició de noves possibilitats edificatòries.
- Consolidació de la política de reestructuració dels mercats municipals i d'operacions urbanístiques sobre els seus entorns.
- Canvis en l'estructura demogràfica de la ciutat.

Aquests canvis configuren un conjunt de modificacions importants d'ordre econòmic, urbanístic, demogràfic i legislatiu que tindran repercussió sobre la localització del sector comercial alimentari a la ciutat.

1.2.1. Variacions de la població

Durant el període 1986-1996, en què el PECAB va estar vigent en la seva versió inicial, la ciutat de Barcelona va experimentar un decreixement poblacional en xifres absolutes proper als 200.000 habitants. Durant el segon període, en canvi, la població resident a Barcelona ha experimentat creixements importants (de l'ordre del 7,5 % i 112.000 persones).

QUADRE 1
EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ RESIDENT A BARCELONA

	1986	1996	2010	VARIACIÓ	%	VARIACIÓ	%
				86-96		96-10	
Ciutat Vella	101.264	83.829	107.426	-17.435	-17,2	23.597	28,1
Eixample	288.512	248.777	266.874	-39.735	-13,8	18.097	7,3
Sants-Montjuïc	183.250	167.390	182.395	-15.860	-8,7	15.005	9,0
Les Corts	89.668	81.864	82.952	-7.804	-8,7	1.088	1,3
Sarrià-Sant Gervasi	151.878	129.573	143.911	-22.305	-14,7	14.338	11,1
Gràcia	133.605	115.753	123.383	-17.852	-13,4	7.630	6,6
Horta-Guinardó	192.022	169.832	171.186	-22.190	-11,6	1.354	0,8
Nou Barris	197.228	170.849	168.181	-26.379	-13,4	-2.668	-1,6
Sant Andreu	147.575	135.579	146.528	-11.996	-8,1	10.949	8,1
Sant Martí	216.810	205.359	228.701	-11.451	-5,3	23.342	11,4
BARCELONA	1.701.812	1.508.805	1.621.537	-193.007	-11,3	112.732	7,5

1.2.2. Canvis en la demanda alimentària

La recuperació demogràfica de la ciutat ha suposat una certa rectificació en l'envelliment de la població que es posava de manifest l'any 1996. L'aparició de nous fenòmens migratoris i la tendència al "reagrupament familiar" comporta el reforçament, per baix, de la piràmide demogràfica, amb les repercussions que això té sobre la demanda en alimentació.

En un altre ordre d'idees, si bé és cert que el pes de la despesa en alimentació sobre el total de la despesa familiar es continua reduint, els augments de renda dels darrers anys (amb la interrupció per la crisi del 2009-2010) fan presagiar un augment significatiu del volum global de les compres en alimentació a la ciutat de Barcelona.

Les dades més recents sobre la freqüència de compra i la quota de mercat dels diferents formats comercials, i que es reprodueixen en els apartats següents, mostren canvis en les dietes alimentàries que han de reforçar el paper dels establiments especialistes i dels mercats municipals, per un repunt clar del consum de productes frescos.

1.2.3. Nous formats comercials i implantació territorial en els àmbits urbà i metropolità de Barcelona

Des de 1986, el sector de la distribució comercial alimentària ha experimentat, a Barcelona i a Catalunya, canvis radicals pel que fa als formats i les estructures empresarials en el camp de la distribució. Una part d'aquests canvis són, al seu torn, resultat de canvis importants en els hàbits de consum i compra de la societat, arrelats en fenòmens que han estat analitzats a bastament. Una altra part dels canvis són resultat de modificacions de la lògica econòmica amb la qual havia operat tradicionalment el sector, i que contribueixen a l'aparició d'uns nous formats comercials.

Pel que fa a Barcelona ciutat i el seu entorn metropolità, a partir de l'aprovació de la Llei d'equipaments comercials de la Generalitat de 1987, principalment a partir de 1990, es produeix una veritable explosió de grans formats instal·lats en la corona immediatament exterior al municipi. També dintre del terme municipal hi ha algunes instal·lacions significatives (Glòries, l'Illa, Vall d'Hebron, Diagonal Mar, la Maquinista, etc.), que van aprofitar en la majoria dels casos operacions de regeneració urbanística d'àrees concretes, a les quals l'Ajuntament volia donar un paper de centralitat rellevant (en el mapa adjunt es localitzen les principals implantacions comercials de l'àrea metropolitana).

Cal dir que, malgrat la potència de la corona exterior d'equipaments comercials en gran format i les facilitats per als desplaçaments que suposen els nous eixos viaris, la fuga de compra (mesurada com a percentatge de compra de residents efectuada fora del terme municipal) pel que fa a l'alimentació ha tingut un creixement significatiu però encara té una magnitud limitada. Aquesta pràctica es concentra en els districtes més perifèrics i propers a les àrees d'influència d'aquests formats metropolitans: fonamentalment, Les Corts, Horta-Guinardó, Sants-Montjuïc i Nou Barris.

Pel que fa als formats d'autoserveis (des dels petits fins als supermercats), hi ha hagut dos canvis rellevants. Per una banda, la consolidació a l'alça de la quota de mercat dels supermercats en el conjunt de la distribució alimentària i el creixement en m² dels establiments individuals d'aquest format, la qual cosa els ha comportat un guany en la quota de mercat en el subsector de l'alimentació fresca.

El segon fenomen significatiu en aquest bloc ha estat l'aparició de nous formats comercials, els establiments de descompte o *hard-discounts*, i els establiments especialistes, principalment en fruita i verdura, amb una forta estructura empresarial.

2.

ALGUNES CONSTATAIONS SOBRE EL COMERÇ ALIMENTARI A LA CIUTAT DE BARCELONA

Tant l'Àrea de Comerç de l'Ajuntament de Barcelona com l'Institut Municipal de Mercats elaboren estudis sobre els comportaments de compra de les famílies barcelonines, ja sigui amb caràcter específic o bé dintre d'investigacions més generals, per tal d'incloure'ls en l'anomenat Òmnibus municipal.

2.1. FORMATS COMERCIALS

El tret més característic de l'estructura de formats comercials pel que fa a la compra d'alimentació fresca és la presència dels mercats municipals i els supermercats.

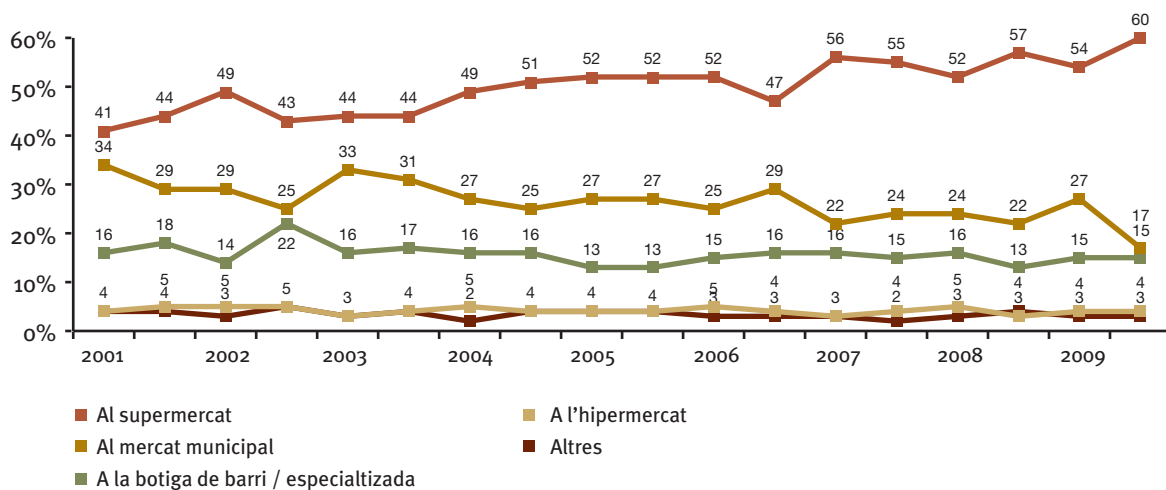
En el gràfic adjunt es pot analitzar l'evolució de les quotes de mercat des de l'any 2000 fins a l'actualitat per al conjunt de l'alimentació.

Si bé és cert que els supermercats tenen la màxima quota de mercat en la compra d'alimentació i altres productes quotidians, la situació s'inverteix quan s'analitza en concret els establiments on es compra l'alimentació fresca.

Per a aquests sectors, el mercat municipal és el format preferit de les famílies barcelonines.

GRÀFIC 1

EVOLUCIÓ DE LA QUOTA DE MERCAT SEGONS EL FORMAT COMERCIAL

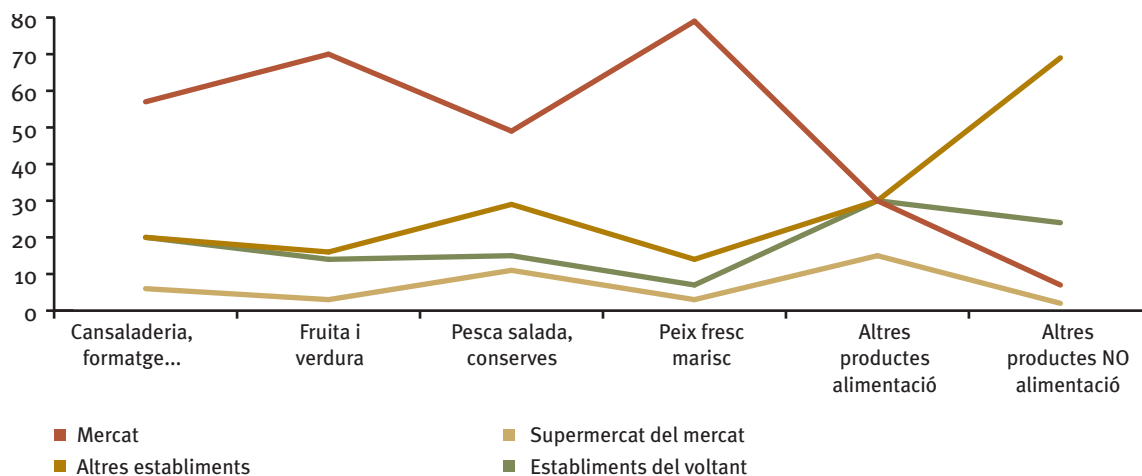

QUADRE 2
ESTABLIMENT ON ACOSTUMA A COMPRAR L'ALIMENTACIÓ FRESCA

%	Juny 09	Des 09
Al mercat municipal	41,9	46,1
Al supermercat	33,6	28,0
A la botiga de barri/especialitzada	18,9	22,1
A l'hipermercat	2,5	1,8
Als grans magatzems	0,8	0,5
Als centres comercials	1,1	0,5
Altres	0,1	0,1
Cap/no compra/ns-nc	1,1	0,9
N	(1000)	(1000)

Si aproximem l'anàlisi per grups de productes, la fruita, la verdura i el peix fresc són els elements determinants de les compres dels diferents tipus de formats especialistes i mercats municipals, mentre que els supermercats són els establiments preferits per als productes secs i productes de consum quotidià no alimentari.

GRÀFIC 2
QUOTA DE MERCAT DELS DIFERENTS FORMATS

2.2. DISTRIBUCIÓ DESIGUAL DE L'OFERTA PEL TERRITORI DE LA CIUTAT

El comerç alimentari a Barcelona constitueix una xarxa territorialment molt descentralitzada. A diferència d'altres branques, el comerç alimentari no genera grans eixos que ocupen zones centrals del territori de la ciutat, sinó que forma aglomeracions (pols) ubicades en les proximitats dels llocs on resideix la població. L'esquema de polaritats comercials dissenyat pel PECAB original ha tingut, en termes generals, un èxit important en la configuració dels mercats municipals com a animadors de nuclis comercials quotidians al territori.

Complementàriament a aquest paper de distribuïdors territorials de les polaritats comercials, els mercats municipals són equipaments públics i, en els objectius municipals, són el format que permet exercir amb més garanties per al consumidor la comparació de qualitat i preus en producte no estandaritzat.

Tanmateix, la situació dintre i al voltant d'aquests mercats no és uniforme, per diferents raons:

- Diferències importants en equipament i servei al comprador: no-obertura a les tardes, qualitat de les instal·lacions, mix comercial regenerat o no.
- Les variacions de població durant el període 1986-2010 han afectat de forma diversa: en termes generals, la població resident en entorns de nuclis històrics (Ciutat Vella, Sants, Sant Andreu) ha tingut un millor comportament que no pas altres districtes de la ciutat que també disposen d'aquest equipament, com ara l'Eixample o Gràcia.
- La densitat i coherència comercial de l'oferta quotidiana situada dins de les respectives àrees de polaritat no és la mateixa en tots els casos.

Al mateix temps, l'origen de la clientela dels diferents mercats assenyala clarament que es tracta d'equipaments de proximitat.

QUADRE 3 ORIGEN DEL CLIENT EN FUNCIÓ DEL MERCAT

	Total	St. Pere, Sta Caterina, Ribera	Altres dist. 1	Sant Antoni	Dreta Eixample	Altres dist. 2	Sants	Altres dist. 3	Les Corts	Altres dist. 4	Sarrià	Altres dist. 5	Vila de Gràcia	Altres dist. 6	Horta	Altres dist. 7	Vilapicina i la Torre Llobeta	Altres dist. 8	Altres dist. 9	St. Martí Provençals	Altres dist. 10	
Abaceria	100	0,5	1	1	1						0,5	0,5	71,9	17,1	1,5	2,5		0,5	0,5			1,5
Horta	100													0,5	81,8	10,1	3,5	3	1			
Mercè	100				0,5			0,5		0,5			1	0,5	6,2	13,9	49,5	22,7	4,6			
Provençals	100					0,5											0,5		2,1	72,8	24,1	
Sant Antoni	100		6,1	59,7		13,3		18,9	0,5	0,5			0,5									0,5
Sants	100		0,5	0,5			65,3	30,1	3,1					0,5								
Concepció	100		0,5		36,5	60,4								0,5			0,5	1		0,5		
Les Corts	100						1,5	1,5	94,4	1,5	0,5	0,5										
Santa Caterina	100	71,4	8,3	2,1	2,1	2,6		2,1	0,5		0,5	0,5	1,6	2,1	0,5	1,6			0,5			3,6
Sarrià	100				1,1	1,1	0,5		1,6	4,2	85,2	4,8						1,6				
Total	100	7	1,6	6,2	4,1	7,9	6,9	5,3	10,1	0,7	8,4	0,6	7,6	2,1	9,1	2,9	5,3	2,9	0,9	7,3		3

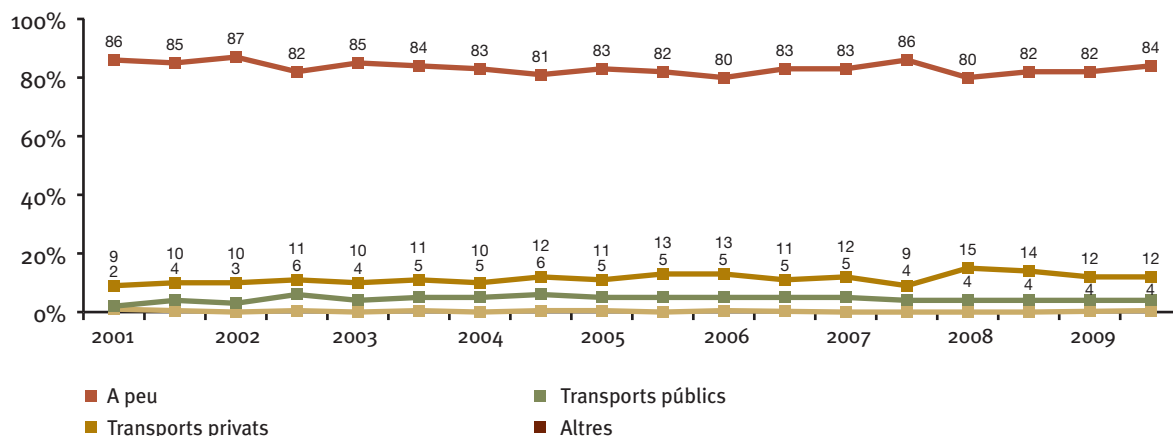
2.3. LA PROXIMITAT COM A HÀBIT CLAU DEL CONSUMIDOR

El tercer element característic de les compres d'alimentació és la proximitat de les compres respecte del domicili.

Aquesta demanda de proximitat es posa de manifest per diferents dades dels estudis municipals.

Per una banda, com es mostra al gràfic següent, al llarg dels darrers deu anys el mitjà de transport majoritari per accedir a les compres d'alimentació són els viatges a peu, amb una gran estabilitat entre el 80 i el 87 %.

GRÀFIC 3
SISTEMA DE TRANSPORT UTILITZAT PER FER LES COMPRES

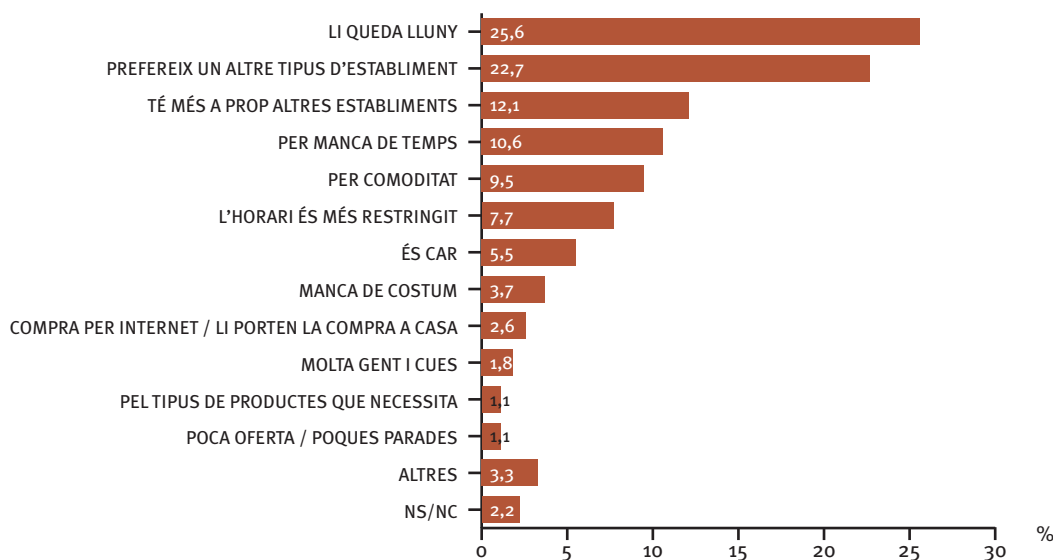

Aquesta voluntat de preferència per la proximitat encara es fa més palesa en el cas dels mercats municipals.

El temps de recorregut per desplaçar-se fins al mercat municipal és, en més del 80 % dels casos, inferior a 10 minuts.

Finalment, els motius per no comprar als mercats municipals, tal com reflecteix el gràfic següent, estan determinats per elements importants de proximitat: el mercat queda lluny, té més a prop altres establiments, manca de temps.

GRÀFIC 4 MOTIU PEL QUAL NO ES COMPRA AL MERCAT MUNICIPAL

El consumidor de Barcelona vol fer la compra quotidiana a prop de casa seva.

La resistència a abandonar els llocs immediats de residència per dur a terme les compres quotidianes és un hàbit de localització que pot tenir diverses lectures. Per una banda, pot resultar explicatiu de les quotes de mercat de determinats formats mitjans, que s'adeqüen més a la trama urbana que avui concentra el gruix dels residents de la ciutat. I per una altra, des del punt de vista de la gestió municipal, és coherent amb l'objectiu de minimitzar els desplaçaments interiors en vehicle privat i afavorir una pluralitat d'usos de l'espai dins del teixit urbà, enfront d'altres opcions que proposen una especialització per àrees.

2.4. INCIDÈNCIA DELS DIFERENTS FORMATS COMERCIALS A LA CIUTAT

2.4.1.

Les dues versions anteriors del PECAB formulaven una xarxa d'equipament comercial alimentari jerarquitzada, en la qual els nòduls d'articulació eren els mercats municipals. La xarxa de mercats municipals ha crescut amb la ciutat des de 1836 (construcció de la Boqueria). L'annexió de nous municipis (St. Andreu de Palomar, St. Martí de Provençals, Horta, Corts de Sarrià, Gràcia, Sants, St. Vicenç de Sarrià...) va significar, també, la incorporació dels respectius mercats a la xarxa de Barcelona. En l'actualitat, aquesta xarxa està integrada per quaranta-cinc mercats zonals, que apleguen un total de 2.929 establiments comercials (el 68 % dels quals estan dedicats al comerç alimentari). Pel que fa al subsector de l'alimentació fresca, com hem vist abans, la xarxa de mercats detecta una quota de mercat hegemònica que en alguns productes, com ara el peix, arriba al 60 % del total.

Tanmateix, l'evolució dels formats presents en la distribució alimentària en els darrers deu anys ha situat els formats mitjans de distribució en un nivell de presència territorial i de valor de l'oferta amb una situació jeràrquica molt similar a la dels mercats municipals.

Cal tenir present que els formats mitjans i mitjans/grans proporcionen actualment, en l'àmbit urbà, una varietat d'oferta i preus equiparable —i, a voltes, superior— als grans formats, per la qual cosa esdevenen instruments ideals per al desenvolupament de polítiques de comerç de proximitat.

Els grans formats, vinculats a operacions àmplies de regeneració urbanística de Barcelona, tenen també una presència destacada en el proveïment quotidià de determinades àrees i, tot i que no formen part del model comercial més compatible amb l'estructura de la ciutat, tenen una presència significativa en l'oferta de la ciutat i una quota de mercat encara baixa respecte a la capacitat teòrica de les implantacions actuals.

Per aquestes raons s'incorporen a l'estructura del comerç alimentari de la ciutat, de la qual el PECAB n'és l'expressió, aquest conjunt de formats que, en definitiva, permeten combinar el comerç de proximitat amb la necessitat de facilitar la incorporació de gammes completes d'alimentació.

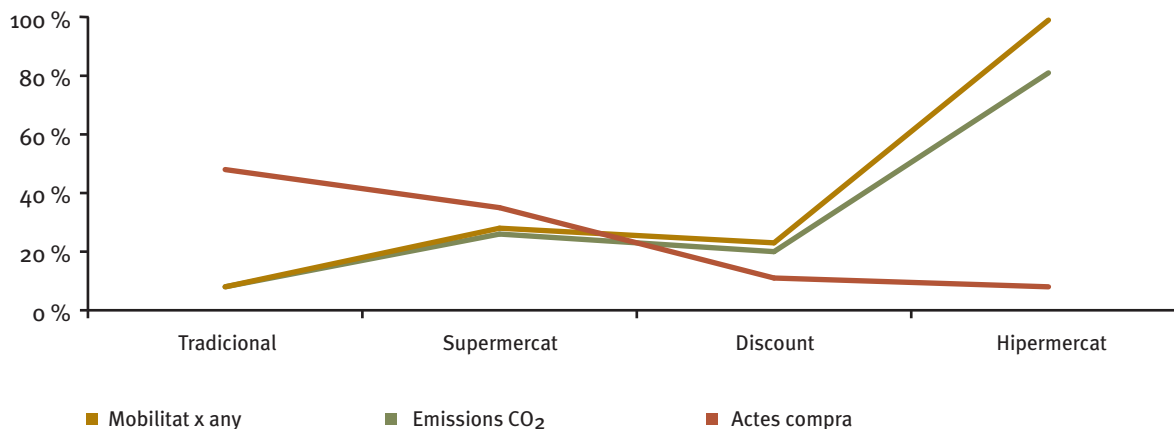
2.4.2.

Els diversos formats comercials incideixen de forma diferent sobre paràmetres urbans.

Estudis recents duts a terme per l'Institut Sardà posen de manifest aquesta diferent incidència sobre tres paràmetres (mobilitat generada al llarg de l'any, actes de compra i emissions de CO₂) per a quatre tipus de format (comerç tradicional, supermercats, *discounts* i hipermercats).

En el gràfic adjunt s'analitza el comportament conjunt d'aquestes variables:

GRÀFIC 5

Així, mentre que el nombre d'actes de compra és decreixent des dels formats tradicionals fins als supermercats, els impactes sobre la mobilitat i les emissions de CO₂ tenen un comportament pràcticament invers.

De forma resumida, podríem expressar que el comerç de més proximitat (formats tradicionals i supermercats) concentra la majoria dels actes de compra i, en canvi, genera el mínim d'emissions i mobilitat. El comerç de més gran format, en la mesura en què el nombre d'establiments és més reduït i no se situa en entorns de proximitat, malgrat concentrar menys actes de compra, genera molts més viatges i, en conseqüència, més emissions de CO₂.

3.

INTERVENCIÓ MUNICIPAL EN L'ORDENACIÓ DE LES ACTIVITATS COMERCIALS

Amb uns o altres motius i finalitats i a partir de diversos instruments, les autoritats municipals han intervingut tradicionalment en l'ordenació i la regulació de les activitats comercials i de la distribució alimentària.

A la legislació del règim local, tant en la seva formulació dels anys 20 i 50 (des de l'anomenat Estatut de Calvo Sotelo fins a la Llei de règim local de 1985), s'atorga als ajuntaments competències en matèria de proveïments, mercats i, en general, “control d'informació i orientació als consumidors”; s'obliga els ajuntaments a dotar de serveis de “control d'aliments i begudes” i de “mercat de proveïments” i, en tot cas, s'arriba a fer una reserva expressa en favor de les entitats locals en matèries “d'escorxadors, mercats i llotges centrals”.

Les motivacions de la formulació originària d'aquesta intervenció eren, entre d'altres:

- Assegurar les millors condicions de consum pel que fa a varietat, qualitat i preu en els productes alimentaris.
- Permetre el control sanitari dels aliments.
- Assegurar el proveïment físic en condicions de mercat clar i transparent.
- Impedir pràctiques que persegueixin beneficis aliens a les activitats comercials (pràctiques especulatives, etc.).
- Assegurar un equilibri adequat entre les necessitats de consum i la rendibilitat professional del comerç d'alimentació.

Els instruments en mans del poder local tenen, però, un abast limitat pel que fa a la capacitat efectiva d'intervenció en la distribució comercial. La Llei 7/1996, de 15 de gener, d'ordenació del comerç al detall, atorga als municipis únicament la facultat d'ordenació urbanística de la implantació d'equipaments comercials, mentre que a les comunitats autònomes els concedeix àmplies facultats, inclosa la de desplegar una política comercial d'ordenació territorial de les implantacions de grans establiments comercials.

El desenvolupament legislatiu fet a Catalunya, el Decret llei 1/2009 d'ordenació dels equipaments comercials, estableix elements de cooperació entre les administracions i, com ja s'ha assenyalat en l'apartat primer d'aquesta memòria, recull la singularitat del municipi de Barcelona, especialment les possibilitats de planificació que li atorga la Carta municipal.

Les intervencions efectuades des de l'Ajuntament de Barcelona s'han centrat fins ara en els següents tipus generals d'instruments:

- Les ordenances municipals, reguladores de les condicions d'exercici de les activitats comercials, entre les quals cal citar expressament les ordenances municipals de 1947, l'ordenança municipal d'aliments i establiments alimentaris, i l'ordenança municipal de galeries i centres privats d'alimentació.
- Foment d'un mercat majorista al més complet i transparent possible (a través de la Unitat Alimentària de Barcelona a Mercabarna).
- Creació i manteniment d'una àmplia xarxa de mercats municipals.
- Elaboració i aplicació del Pla especial de l'equipament comercial alimentari de la ciutat de Barcelona (PECAB), en les seves versions de 1986 i 1999.
- Aprovació del Pla especial de l'equipament comercial i els usos no alimentaris de Barcelona (PECNAB), aprovat pel Consell Plenari l'any 2007, que recull els principis i objectius de la planificació urbanística municipal pel que fa a la proximitat i les àrees de centralitat. En aquest punt té especial rellevància el fet que les àrees de zonificació del PECNAB recullen els centres comercials en funcionament que, en la majoria dels casos, inclouen usos i establiments alimentaris.

3.1. MERCATS MUNICIPALS

El mercat municipal zonal, “la plaça”, ha estat tradicionalment el principal instrument d'intervenció municipal en tant que permetia cobrir fonamentalment tres tipus d'objectius:

- Concentrar l'oferta en un marc físic que faciliti la compra als consumidors.
- Actuar de mecanisme de regulació i coneixement dels preus per part dels consumidors, amb possibilitat de comparar i escollir entre ofertes alternatives.
- Concentrar establiments per facilitar la funció inspectora sanitària dels aliments peribles.

Els mercats municipals són el format que permet exercir amb més garanties per al consumidor la comparació de qualitat i preu en productes no estandarditzats.

Malgrat la pèrdua de quota de mercat de la xarxa de mercats municipals a Barcelona en el subsector de l'alimentació fresca, el qual constitueix el gruix de la seva xifra de negoci, s'observa que aquest format continua essent l'hegemònic del subsector, amb una àmplia diferència respecte a la resta. D'altra banda, aquest format comercial, per les mateixes característiques de la trama urbana de la ciutat, s'adapta perfectament als requeriments dels consumidors pel que fa a proximitat i a gamma d'oferta en la compra alimentària. Els mercats municipals han exercit, amb èxit, el paper — assignat en el PECAB original— de locomotores de polaritats comercials descentralitzades al llarg de tots els barris de la ciutat, la qual cosa ha permès que més del 84 % dels barcelonins facin la seva compra alimentària en l'entorn immediat de la seva residència.

Cal recordar, a més, que la política de mercats municipals no és “intervencionista” o “publicadora”, en el sentit de menyspreu que des de determinats sectors es dona a aquestes expressions. Els mercats municipals són una forma de suport públic a la concentració d'unitats econòmiques privades, per tal d'assegurar-ne les

millors condicions de funcionament. Des de l'Institut Municipal de Mercats, s'han elaborat plans d'actuació en mercats com a instruments orientadors de la política municipal d'inversions en els mercats, que descansa en els principis de concertació i de cofinançament de les intervencions entre els sectors públic i privat. Aquests plans han constituït, fins ara, els eixos bàsics de la política de modernització dels mercats municipals.

En el marc d'aquestes intervencions, s'han incorporat formats de supermercat a l'interior dels mercats per reforçar el paper d'aquests equipaments en l'estructura territorial del comerç de la ciutat, amb la voluntat d'acostar l'oferta a la residència i minimitzar així la necessitat de desplaçaments.

3.2. PECAB

Tant en la versió de 1986 com en la de 1999, es va assignar al PECAB com a missió fonamental la de referir sobre el territori de la ciutat de Barcelona les polítiques municipals de distribució alimentària, és a dir, ordenar i regular el comerç d'alimentació en l'espai urbà de la ciutat. Això es concretava en tres àmbits de planificació:

- Localitzar i ordenar les polaritats comercials.
- Dimensionar l'equipament comercial fins a un nivell suficient.
- Regular els usos i formes comercials permesos en cada zona de la ciutat.

A aquests tres àmbits caldria afegir-ne un quart, consistent a dimensionar i distribuir l'equipament comercial de manera que no es produeixin concentracions que puguin suposar una major càrrega circulatòria a la ciutat.

El PECAB manté el caràcter de tot plantejament urbanístic d'intervenció, en regular les activitats privades i programar les actuacions públiques. Les actuacions públiques de caràcter directe són, en general, de dos tipus:

- Construcció de nous mercats zonals, o bé reforma o rehabilitació d'algun dels existents.
- Actuacions en circulació i infraestructura urbanística, que hem anomenat polaritats comercials (creació d'eixos o illes de vianants al voltant de mercats, etc.).

La regulació continguda en el PECAB harmonitzava diferents llibertats i drets recollits en el text constitucional. Allà on la nostra Constitució reconeix la llibertat d'empresa (art. 38), es garanteix la intervenció dels poders públics per protegir, en el seu exercici, la defensa de la productivitat, fins i tot mitjançant la planificació. La mateixa Constitució obliga els poders públics a defensar els drets dels consumidors (art. 51) i a ajudar en la modernització i el desenvolupament de tots els sectors econòmics (art. 130).

És, doncs, en aquest marc constitucional que cal veure el PECAB com l'instrument per oferir unes perspectives més segures a l'activitat privada, en un intent de garantir una major productivitat, un servei més adequat al consumidor, i el coneixement dels objectius i les actuacions del sector públic en l'àmbit de la distribució alimentària.

Aquesta interpretació és la que adopta la sentència amb data 19.02.88 de l'antiga Audiència Territorial de Barcelona (ratificada per la sentència del Tribunal Suprem de 28.09.93), que desestimà el recurs contenciós administratiu interposat contra el PECAB per la Generalitat de Catalunya. Aquesta sentència esmenta, també, la idoneïtat de l'instrument utilitzat (el Pla especial) ateses les finalitats d'ordenació urbanística de la normativa.

El PECAB com a resum d'instruments legals ben diferents (Llei de règim del sòl i ordenació urbana, ordenances municipals, reglamentació tecnicosanitària, etc.) ha estat exemple de la voluntat municipal en una línia d'actuació de millora constant del comerç i la distribució com a servei als consumidors i com a equipament social i col·lectiu.

En aquest context, cal reprendre l'argumentació que ja s'ha expressat en el primer punt d'aquesta memòria pel que fa a la necessitat d'adaptació del PECAB als principis i criteris que es deriven de la Directiva europea de serveis del mercat interior, la Llei de lliure accés a les activitats de serveis i la Llei d'equipaments comercials de 2009.

3.3. ORDENANÇA D'ESTABLIMENTS I CENTRES DE COMERÇ ALIMENTARI DE BARCELONA

El PECAB de 1986 era una norma amb un contingut divers que aplegava elements de caràcter urbanístic (divisió de la ciutat en perímetres) amb els de caire regulador de l'activitat comercial alimentària amb independència de la seva ubicació en la ciutat.

La revisió de 1999 va establir la separació d'aquests dos elements, de manera que el nou PECAB contenia exclusivament els de caràcter urbanístic, i la resta d'elements s'afegien al contingut d'una nova ordenança d'establiments i centres de comerç alimentari.

En el procés actual s'ha seguit el mateix criteri, i es produeix també una revisió de l'ordenança que permet unificar i actualitzar les diferents normatives municipals i de rang superior que afecten els comerços alimentaris en aspectes relacionats amb la configuració física dels establiments, les autoritzacions municipals i els productes a la venda.

4.

PRINCIPIIS, CRITERIS I OBJECTIUS DEL PECAB

4.1. CRITERIS MARC DE LA REVISIÓ

En el procés actual de revisió del PECAB s'ha establert un marc de quatre criteris inicials que han orientat els treballs de revisió:

- Com s'ha posat de manifest, la revisió actual del PECAB, a més de constituir un esforç per adaptar-se i actualitzar-se als canvis socials, territorials i de pautes de consum esdevinguts en els darrers deu anys, està motivat fonamentalment per la necessitat de **respectar el nou marc legislatiu**, conformat per la Directiva europea de serveis del mercat interior (2006), la Llei de lliure accés a les activitats de serveis (2009) i la Llei d'ordenació dels equipaments comercials (2009).
- **Assegurar la continuïtat amb el model normatiu i els esquemes reguladors generals dels anteriors PECAB**, la pertinència dels quals ha estat convalidada per l'evolució del sector comercial alimentari a la ciutat i que, com s'ha exposat abans, ha assolit l'èxit en nombrosos aspectes. Aquests fets assenyalen la validesa de l'opció presa d'entrada de descartar altres models (com ara l'establiment de sostres màxims de creixement de superfície comercial alimentària per àrees), que no només haurien representat una discontinuïtat substancial respecte dels models anteriors, sinó que presenten l'inconvenient d'una adaptació difícil a un teixit de continuïtat urbana com és la ciutat de Barcelona, i elements importants de seguretat jurídica pel que fa a la seva possible col·lusió en les lleis esmentades en el criteri anterior.
- **Simplificar la gestió i el desplegament de la normativa:** en el moment d'iniciar els treballs, l'aprovació dels plans especials estava sotmesa a un procediment que dificultava la gestió i el desplegament de determinats aspectes previstos en la normativa original del PECAB (singularment, la creació de focus de polaritat en les àrees de nova polaritat). Així mateix, i com s'assenyala en l'apartat 2.3, el contingut divers de la normativa del PECAB aconsellava aplicar una separació d'alguns elements (les superfícies mínimes i els grups d'especialitzats) que no havien de tenir, forçosament, tractament en un instrument urbanístic. L'aprovació i entrada en vigor de la Llei de la Carta municipal de Barcelona, que dóna a la Corporació la competència d'aprovar íntegrament els plans especials que afectin només el terme municipal de Barcelona, va significar un canvi important pel que fa al primer dels aspectes esmentats.
- **Homogeneïtzar els conceptes i la terminologia amb els de la resta de l'ordenament comercial vigent:** en aquest sentit, la definició de termes com ara "superfície neta de venda" o la nova tipologia d'establiments alimentaris incorporada en la revisió transposen directament les definicions anàlogues de l'ordenament autonòmic.

4.2. PRINCIPIS DEL PECAB

Els principis que van inspirar, originàriament, la regulació i l'ordenació de les activitats comercials que s'estableixen en el Pla especial podrien resumir-se en dos:

- **Assegurar al consumidor els nivells òptims de servei i equipament comercial alimentari.**
- **Dotar els comerciants d'un marc de referència per a l'exercici de les activitats suficient per a la prestació del servei amb els nivells òptims a què és refereix el paràgraf anterior.**

A aquests principis originals, la revisió n'ha afegit dos de nous:

- **Fomentar la modernització de les estructures empresarials del sector.**
- **Afavorir el principi de la proximitat, facilitant l'existència d'estructures comercials modernes a la ciutat que minimitzin la necessitat de desplaçaments.**

Aquests quatre principis inspiradors contenen algunes qüestions que cal desenvolupar, tant des de la perspectiva històrica com des de la perspectiva dels elements que hi intervenen i que justifiquen la revisió.

Pel que fa als consumidors, les activitats comercials, en particular el comerç alimentari, es conceptuen com a servei, en el sentit d'activitat econòmica que ha de donar satisfacció a unes necessitats del consumidor: el proveïment d'aliments.

Un nivell de servei adequat a les necessitats significa que, en cada zona de la ciutat, els habitants disposin, en condicions de bona accessibilitat, de superfícies comercials suficients i equilibrades entre els diferents sectors. Això vol dir superfícies comercials d'acord amb la població i amb una proporció adequada de cadascun dels subsectors comercials alimentaris (productes frescos —carn, peix, fruita, hortalisses—, productes secs i alimentació en general, etc.).

El comerç alimentari té, a més, i des d'una perspectiva urbanística, alguns aspectes que permeten conceptuar-lo com a equipament.

El Pla general metropolità de Barcelona, en la definició de l'ús comercial (art. 278) —l'ús que correspon a locals oberts al públic destinats al comerç a l'engròs o al detall—, el descriu com una activitat que es correspon amb la que es permet exercir dintre dels equipaments comunitaris, definits en l'apartat e) de l'art. 212 com “equipaments de proveïments i subministraments [...] mercats i altres centres de proveïment, sempre de titularitat pública, encara que de possible gestió privada, i àrees de servei”. En altres paraules, el comerç alimentari exercit en mercats i altres centres de proveïment de titularitat pública té caràcter d'equipament.

D'altra banda, el Decret llei 1/2009, de 29 de desembre, d'ordenació dels equipaments comercials, defineix els establiments com “els locals, construccions i instal·lacions en espais coberts o sense cobrir en els quals es desenvolupen activitats comercials”.

El caràcter d'equipament del comerç alimentari, almenys en l'exercici de les activitats comercials en centres públics de proveïments, fa que aquests darrers puguin ocupar sòls classificats pel Pla metropolità com a

equipaments comunitaris (clau 7). El Pla especial, en referir-se a l'equipament comercial alimentari, ho fa en el doble sentit de pla d'equipaments, d'acord amb l'art. 214 de les normes del Pla general metropolità (PGM), és a dir, determinar amb detall el tipus d'equipament a les zones 7 i el pla de protecció dels equipaments per regulació dels usos.

Aquest doble caràcter de servei i equipaments dels comerços d'alimentació i proveïments permet fer-ne un tractament urbanístic pel que fa a la localització, l'ordenació i el paper en l'estructuració de la ciutat, etc. En relació amb els comerciants, el PECAB mira de regular el suport físic que serveix de base per a les seves activitats; suport físic que fa referència a quatre nivells diferents:

- El sòl (localització, usos, incidència sobre els preus, titularitat del sòl, etc.).
- L'edificació (intensitat d'ús en els locals comercials, els mercats municipals, els centres alimentaris, etc.).
- L'entorn comercial (accessibilitat als centres comercials, mercats i centres privats, tipologies edificatòries que permeten els usos comercials, etc.).
- L'accessibilitat en transport privat i les necessitats d'aparcament lligades a determinats formats.

4.3. OBJECTIUS DEL PECAB

A partir dels principis detallats en els apartats anteriors, el Pla es proposa un objectiu prioritari que ja ha estat present des dels seus inicis:

Afavorir les diverses formes comercials en una xarxa de distribució territorialment apropiada als consumidors i fer-ho en una forma articulada.

Per tal d'assolir aquest objectiu, el PECAB es mou en tres tipus d'esquemes reguladors, que s'han tingut en compte també en la seva revisió.

- a) La tipologia d'establiments: es definia una tipologia d'establiments comercials alimentaris amb una acotació dels productes autoritzats a la venda per als diferents especialistes i polivalents petits.
- b) De forma coordinada amb el PECAB, l'ordenança fixa unes superfícies mínimes —i, en alguns casos, també màximes— dels establiments comercials, per tal de combatre un dels problemes que tenia —i en part conserva— l'estructura comercial barcelonina: el minifundisme.
- c) Es defineix una plasmació espacial i territorial de la política comercial alimentària de l'Ajuntament. Això té un doble component: en primer lloc, identificar i delimitar àrees específiques, en el territori de la ciutat, en funció del seu paper en l'equipament comercial alimentari, polaritats i centres comercials en funcionament; i, en segon lloc, regular els usos i les formes comercials que es permeten en cada zona de la ciutat.

Per les raons esmentades, només la plasmació espacial i la tipologia s'han incorporat al text del PECAB revisat, mentre que les superfícies mínimes han estat objecte de desplegament en l'ordenança d'establiments i centres de comerç alimentari.

La regulació continguda en el Pla es concentra en uns objectius i criteris pel que fa als següents aspectes:

- La xarxa de la distribució comercial alimentària.
- Les formes i tècniques de distribució.
- El dimensionament de la xarxa i els establiments.
- La vigència del Pla i les situacions transitòries.
- L'expressió territorial del PECAB.

En els següents apartats es desenvoluparan els elements referits als quatre primers aspectes, i es deixarà per a la secció 5 de la memòria la revisió d'alguns aspectes del desplegament espacial del Pla.

4.4. XARXA DE LA DISTRIBUCIÓ COMERCIAL ALIMENTÀRIA

El PECAB original s'enfrontava a una situació de dispersió dels punts de venda, que es localitzaven arreu de la ciutat de forma desestructurada, seguint pautes fonamentades en la disponibilitat de locals més que no pas en els requeriments de la demanda expressada per la població. El Pla es proposa integrar el conjunt de punts de distribució en una xarxa racional i estructurada, les característiques més rellevants de la qual poden resumir-se en les següents:

- Jerarquia de la xarxa en funció de la capacitat de donar resposta en cada punt a la població servida i l'especialització.
- Jerarquia de la xarxa en funció del nivell de freqüentació setmanal en l'acte de compra familiar.
- Els nòduls de la xarxa són els mercats municipals i alguns establiments privats als quals, per la seva ubicació i volum d'oferta alimentària, els són aplicables els criteris anteriors.
- Articulació a la xarxa dels establiments especialistes i d'alimentació general, per evitar els problemes derivats del minifundisme.

4.5. FORMES I TÈCNIQUES DE DISTRIBUCIÓ

El Pla especial, en la seva normativa, defineix les formes i els tipus d'establiment comercial i d'equipament de proveïment fent atenció als següents criteris:

- Localització, concentració o no de punts de venda.
- Gamma de productes venuts, especialització dels establiments i assortiment.
- Superfície dels establiments.

La revisió actual ha creuat aquests criteris originals amb la tipologia comercial que es deriva de la Llei 1/2009 d'ordenació dels equipaments comercials.

El PECAB donà un tractament diferenciat a cadascun dels formats comercials presents en el mercat en funció del grau respectiu d'adequació als principis i criteris relacionats abans, tot respectant, però, la coexistència i

la pluralitat de fórmules. Les característiques de cada tipus d'establiment, que en determinen la consideració dintre del Pla, són:

- El nivell de servei al consumidor i la incidència sobre les condicions de consum.
- L'aportació a la millora i la consolidació de la xarxa de comerç alimentari present a la ciutat.
- El nivell de productivitat del format.
- L'adaptació a la trama urbana de la ciutat.
- La gamma de productes en oferta.
- El respecte del teixit comercial tradicional.
- La generació més o menys gran de mobilitat i les necessitats d'aparcament que aquesta mobilitat genera.

En definitiva, l'article 10 de la normativa del PECAB estableix la tipologia d'establiments, que poden ser les següents:

- Establiments especialistes.
- Polivalents alimentaris.
- Autoserveis de fins a 149 m².
- Superserveis d'entre 150 i 399 m².
- Supermercats petits d'entre 400 i 1.299 m².
- Supermercats grans d'entre 1.300 i 2.500 m².
- Hipermercats.
- Grans magatzems.
- Galeries i centres privats d'alimentació.
- Mercats municipals.
- Botigues de productes quotidians no alimentaris.
- Botigues de conveniència.
- Botigues annexes a benzineres.

4.6. EXPRESSIÓ TERRITORIAL DEL PECAB

El PECAB, com a instrument bàsic de la intervenció municipal en l'ordenació de les activitats comercials alimentàries, ha de recollir un tractament específic de les diferents realitats territorials del teixit comercial de la ciutat. La solució adoptada és la divisió de la ciutat en zones o perímetres amb unes característiques determinades pel que fa al seu equipament comercial alimentari, i que té una expressió gràfica en la documentació del Pla. En la terminologia del Pla, aquests perímetres són:

- Els perímetres d'influència de les polaritats comercials en funcionament.
- Els perímetres dels centres comercials en funcionament.
- Els perímetres per a la ubicació del comerç de proximitat.
- Els perímetres per a la prohibició d'instal·lació d'establiments.
- Els perímetres de zonificació especial.

A cadascun d'aquests perímetres se li assigna una funcionalitat que delimita els tipus i les característiques dels usos comercials autoritzables en cada àrea.

La delimitació concreta dels diferents perímetres es troba en els plànols d'ordenació a escala 1/5000 i 1/10000 que acompanyen la normativa. El plànol síntesi que s'adjunta a aquesta memòria, a escala 1/20000, ofereix una visió del conjunt de la ciutat i la localització relativa dels perímetres sense caràcter normatiu.

4.6.1. Mercats municipals i àrees de polaritat en funcionament

Hem assenyalat el fet que ja ara —i en un futur, com a voluntat de política municipal— els mercats municipals, els mercats zonals de proveïment, constitueixen els nòduls o focus principals de la xarxa de distribució alimentària a la ciutat de Barcelona.

El perquè de la voluntat, i objectiu del Pla especial, de fer del mercat municipal el centre de la xarxa de distribució de fresc, a més de les dades quantitatives que acabem d'exposar, és clar: l'agrupació de punts de venda privats en el recinte únic del mercat públic és l'opció que permet la màxima eficiència en la distribució i la que ofereix millors garanties per al consumidor en producte no estandarditzat pel que fa als següents aspectes:

- Permet la comparació de qualitats.
- Permet l'agrupació d'una oferta variada per als consumidors.
- Afavoreix la competència i agrupa la demanda per als comerciants, fet que optimitza la productivitat.
- Facilita la formació transparent de preus.
- Faculta al màxim les obligacions inspectores del sector públic.

L'actuació municipal en mercats persegueix, doncs, establir el proveïment d'aliments sobre bases comercials equilibrades, concretades en els següents objectius operatius:

- Tendir a una concepció del mercat zonal no aïllada, sinó com a nucli d'una polaritat comercial que n'enforteixi l'atracció, i donar als comerciants de la zona l'oportunitat d'integrar-s'hi.
- Afavorir la modernització de l'aparell comercial, en el sentit de promoure parades de venda més grans amb un nivell d'oferta suficient i serveis adaptats a l'evolució dels hàbits de compra del consumidor.
- Afavorir la modernització de l'aparell comercial i promoure la formació del comerciant.
- Ampliar i racionalitzar l'àmbit de productes dels llocs de venda als mercats zonals.

A més, s'ha tingut present la distribució territorial dels mercats pel conjunt de la trama urbana, la qual afavoreix al màxim la voluntat del criteri de proximitat que s'ha esmentat profusament amb l'avantatge de distribució dels desplaçaments necessaris.

En la sistemàtica del PECAB, els mercats municipals actuen com a nòduls de la xarxa de distribució i esdevenen el focus d'unes àrees o perímetres de concentració comercial que anomenem àrees de polaritat. A partir de l'atracció que representa el nòdul comercial del mercat, s'hi concentren un bon nombre d'establiments aïllats, fora del recinte del mercat, però en la seva proximitat física. Els establiments que juntament amb el mercat formen l'àrea de polaritat complementen l'oferta del mercat municipal, més que no pas la substitueixen.

Dintre d'aquestes àrees de polaritat, es pot parlar del fet que els consumidors hi duen a terme un acte únic de compra. És a dir, en el desplaçament amb origen o destí al domicili, el comprador es desplaça al mercat i, a més de la compra que fa en el recinte, adquireix altres productes en els comerços concentrats en l'àrea de polaritat. En els casos d'accés al mercat per mitjà mecànic, individual o col·lectiu, els desplaçaments dintre del perímetre de polaritat es fan a peu.

Les polítiques previstes per a les àrees de polaritat comercial existents són:

- Potenciar el focus comercial, en principi el mercat municipal, enfortint els processos de reforma i rehabilitació i potenciant en el seu interior nous formats comercials, i dotar el conjunt de noves infraestructures d'accessibilitat.
- Concentrar i potenciar els comerços complementaris, especialment pel que fa a l'alimentació en sec i al comerç quotidià no alimentari.
- Proveir l'entorn d'una infraestructura urbanística adequada i de dotacions per tal de facilitar l'acte de compra, fonamentalment accentuant-ne el caràcter per a vianants.

Al voltant dels mercats municipals es delimiten els respectius perímetres d'influència. De fet, en vuit casos (mercats de Lesseps, Marina, Sud-Oest del Besòs, Vall d'Hebron, Núria, Ciutat Meridiana, Fort Pienc i Canyelles) el Pla no estableix un perímetre d'influència en sentit estricte sinó que refereix les determinacions a una àrea geogràficament definida. La trama urbana que envolta aquests vuit mercats o les seves pròpies característiques fan difícil que el mercat generi al seu voltant la concentració d'establiments comercials que caracteritza l'existència d'una polaritat més enllà del nucli o centre estricte.

Els plànols d'ordenació a escala 1/5000 indiquen la delimitació física dels perímetres i permeten observar els diferents criteris que, en cada cas concret, s'han tingut en compte per a aquesta delimitació. Entre aquests criteris podem citar: els establiments comercials alimentaris i no alimentaris existents; l'accessibilitat a la zona; i les possibilitats de reserva d'espai per a la circulació de vianants, per tal d'impedir la generació de mobilitats indègudes amb el consegüent problema mediambiental i de congestió del tràfic.

L'aplicació d'aquests criteris dóna resultats diferents segons el tipus de trama urbana en el qual el mercat està localitzat. Sense ànim de ser exhaustius, val la pena fer-hi les observacions següents:

- Als mercats que corresponen a antics municipis agregats a Barcelona o a barris consolidats des de fa anys i amb tipologies edificatòries que es corresponen a barri antic, els perímetres de polaritats estan centrats respecte al barri i el mercat ocupa una posició central (Sants, Hostafrancs, Sant Andreu, Sagrera, Unió —al Poblenou—, Clot, Carmel i Llibertat).
- Els perímetres d'influència dels mercats situats a l'Eixample no són concèntrics al mercat; l'existència de buits urbans o equipaments, o la proximitat de carrers d'alta circulació, configuren àrees de polaritat que s'entenen molt més clarament a partir de certs eixos (carrer Mallorca i Villarroel al mercat del Ninot; Girona i València al de la Concepció; Padilla al de la Sagrada Família) o, en sentit contrari, la barrera que suposa el carrer Urgell i sobretot les rondes al mercat de Sant Antoni.
- L'existència d'equipament, parcs urbans o trames i tipologies d'edificació inadequades per al comerç tradicional fa que molts mercats siguin excèntrics en relació amb el seu perímetre d'influència, o que fins i tot en quedin fora. És el cas dels mercats de barris o zones perifèriques com ara el de Sant Martí, Verneda, Bon Pastor, Montserrat, Les Corts i Felip II.

- La situació d'alguns mercats en relació amb carrers de circulació tradicional ha generat àrees de polaritat que s'estenen al llarg d'aquests eixos (Proveïdora o Abaceria a Gràcia, Sarrià, Estrella, Horta, Guineueta i Sant Gervasi).
- Els mercats situats a Ciutat Vella (Boqueria, Santa Caterina, Carme i Barceloneta) generen uns perímetres d'influència, i així els recull el Pla especial, tant en relació amb la pròxima trama com amb tradicions de compra dels residents en aquests barris.
- Els mercats situats als eixamples menors (Galvany, Tres Torres i Guinardó) determinen àrees o perímetres d'influència d'acord amb els potencials de la trama respectiva. Molt limitada en el cas de Tres Torres; en projecció cap a eixos importants —i que actuen de barrera al mateix temps— com ara Muntaner i el passeig Maragall en els altres dos casos.

4.6.2. Centres comercials en funcionament

La implantació de grans equipaments comercials a la ciutat, derivada del desenvolupament de les àrees de nova polaritat recollides en el PECAB, els centres direccionals vinculats a les àrees de nova centralitat i altres instruments de planejament urbanístic, ha configurat un seguit de polaritats comercials de titularitat privada amb un volum d'oferta unitària variable. Aquestes polaritats complementen la xarxa bàsica de comerç alimentari de la ciutat, la integrada pels mercats municipals, i donen servei a zones diverses de la ciutat que, en la majoria dels casos, si no fos per això estarien en una situació de dèficit d'oferta alimentària.

En el moment de l'elaboració inicial del PECAB (1986), aquests centres no existien o se n'havia iniciat la implantació molt recentment, per la qual cosa una de les necessitats principals detectades en la revisió de 1999 era la d'integrar-los en la xarxa jerarquitzada de polaritats de comerç alimentari.

Persisteix aquesta voluntat amb el manteniment de la figura dels perímetres de centres comercials en funcionament, que tenen com a objecte assignar, als equipaments actuals, uns usos autoritzables que garanteixin el manteniment futur del seu paper com a polaritat prestadora d'oferta i servei a la seva zona d'influència. I això sense interferir en els possibles canvis d'ensenyas comercials, derivats de la gestió empresarial privada, no en la modulació final de la grandària dels formats instal·lats, que haurà de ser, si escau, objecte d'autorització de llicència comercial de la Generalitat.

La revisió del PECAB proposa onze perímetres d'aquest tipus, descrits de forma detallada en els plànols d'ordenació a escala 1/5000:

C1	Meridiana - Escòcia	C9	Diagonal - Carles III
C2	Plaça dels Països Catalans	C10	Can Dragó
C3	Plaça de les Glòries	C11	Las Arenas
C4	Illa Diagonal	C12	Plaça Catalunya
C5	Vila Olímpica	C13	Francesc Macià
C6	Porta Nord (La Maquinista)		
C7	Diagonal Mar		
C8	Maremagnum		

4.6.3. Comerç de proximitat

A més dels mercats municipals, els centres comercials en funcionament i les concentracions d'establiments individuals al voltant dels focus que els mercats representen, trobem en el conjunt del sentit urbà de la ciutat un comerç dispers, al qual el PECAB assigna la funció de comerç de proximitat, en el sentit que es tracta d'establiments on completar els proveïments que, un nombre reduït de vegades a la setmana, tenen lloc en polaritats o centres comercials.

Es tracta d'un comerç urbà de diferents formats que permet la compra de proximitat i minimitza la necessitat de desplaçaments. Aquesta política hauria de permetre:

- Evitar el minifundisme mitjançant les superfícies mínimes dels establiments.
- Potenciar la transformació dels establiments actuals mitjançant l'augment de superfícies.
- Fer aparèixer, amb les degudes condicions d'accessibilitat i aparcament, determinats formats (supermercats) que tenen un paper important sense que això suposi disfuncions en la mobilitat general.

En el període transcorregut des de l'aprovació del PECAB de l'any 1986, cal destacar l'important esforç del sector per reestructurar els establiments especialistes i altres formats de petites dimensions. Ara bé, el principal canvi produït en l'àrea establerta per al comerç de proximitat ha estat la implantació de formats comercials de tipus supermercat amb un elevat grau de competitivitat, no tan sols amb els establiments tradicionals, sinó també amb els formats més grans (hipermercats, etc.). Aquests equipaments, com s'ha exposat anteriorment, han contribuït de forma decisiva a la ciutat de Barcelona en afavorir la proximitat al domicili i, per tant, eliminar la necessitat de desplaçaments cap a la perifèria o cap als centres comercials en funcionament dels residents que es troben fora de les seves àrees d'influència.

Per acabar, cal tenir en compte que en algunes àrees de la ciutat (fonamentalment al centre històric de l'Eixample i Ciutat Vella) el comerç dispers juga un doble paper: de comerç de proximitat per als habitants de la zona i de botiga superespecialitzada al servei del conjunt de Barcelona.

4.6.4. Àrees especials

Al terme municipal de Barcelona hi ha algunes àrees o zones que reuneixen característiques especials pel tipus d'activitats que s'hi desenvolupa i que, per tant, originen una demanda comercial molt específica. Es tracta de zones no residencials (industrials), de zones verdes i dotacions en les quals el PGM prohibeix explícitament l'ús comercial (parcs, etc.) i de zones de dotacions o infraestructures (el port, les estacions de FGC) on es genera una demanda atípica que el Pla especial haurà de regular de forma específica.

Al llarg dels darrers anys, les grans àrees de sòl industrial del municipi han experimentat una transformació profunda derivada, en part, de la implantació fora d'ordenació d'habitatges, i també de la necessitat de replantejar les solucions d'ordenament en algunes d'aquestes àrees. Singularment, les dues àrees industrials de Poble Nou, qualificades com a 22@, han experimentat un procés de redefinició dels paràmetres urbanístics de la seva ordenació, que aconsellen una modificació de les estructures comercials fins ara autoritzades, amb la incorporació de formats comercials més adaptables i moderns dintre dels formats no excessivament grans; en concret, amb la incorporació de les botigues especialistes i els superserveis.

4.6.5. Vigència del Pla i situacions transitòries

El PECAB, en tant que instrument de planejament urbanístic, té vigència indefinida, si bé la seva pròpia normativa preveu la possibilitat de modificació i revisió.

Les causes de la revisió general del Pla són:

- Variacions de població per sobre del previst.
- Canvis en les pautes de comportament de consum.
- Aparició de fenòmens comercials nous que suposin canvis en la xarxa definida del Pla.
- Aparició de distorsions en l'aparell de l'equipament comercial que es produeixin i manifestin amb motiu de l'aplicació del Pla.

El Pla estableix com a termini màxim l'any 2015 perquè els establiments existents puguin adaptar-se als preceptes que diu la nova normativa.

Finalment, el Pla estableix que el planejament urbanístic derivat del PGM i, en especial, les operacions urbanístiques integrades desenvolupin les determinacions del Pla en les seves àrees de influència, seguint els criteris generals que fixa el PECAB.

**Text normatiu
del Pla especial
d'equipament comercial
alimentari de Barcelona**

Aprovat pel Plenari del Consell Municipal
el 25 de febrer de 2011

Publicat al BOP el 23 de març de 2011

CAPÍTOL I Disposicions generals

SECCIÓ 1A DISPOSICIONS GENERALS

ARTICLE 1. OBJECTE DEL PLA ESPECIAL

1. És objecte del Pla especial de l'equipament comercial alimentari de la ciutat de Barcelona l'ordenació urbanística i la regulació dels usos i les activitats comercials alimentàries en el terme municipal de Barcelona.
2. El Pla especial de l'equipament comercial alimentari de la ciutat de Barcelona (en endavant, PECAB) es fonamenta en el que disposen els articles 55 i 67 del Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova la refosa de la normativa urbanística vigent a Catalunya, i l'article 67.2 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona.
3. El PECAB desenvolupa i especifica els articles següents de la normativa del Pla general metropolità:
 - Art. 212.1 e), relatiu als equipaments de proveïments i subministraments.
 - Art. 278, relatiu als usos comercials.
 - Art. 302-313, relatius a la reglamentació detallada d'usos en el sòl urbà.

ARTICLE 2. DOCUMENTACIÓ DEL PECAB

Formen la documentació del PECAB la memòria justificativa, la present normativa urbanística i els plànols d'ordenació a escala 1/5000 i 1/10000 que s'incorporen com a annexos.

ARTICLE 3. VIGÈNCIA DEL PECAB

1. El Pla especial de l'equipament comercial alimentari entrarà en vigor l'endemà de publicar-se al Butlletí Oficial de la Província de Barcelona i té una vigència indefinida.
2. Un cop transcorreguts quatre i vuit anys des de l'aprovació del Pla, o coincidint amb la tramitació dels programes d'actuació urbanística del Pla general metropolità, l'Ajuntament de Barcelona revisarà el grau d'acompliment de les seves determinacions i procedirà, si escau, a l'inici dels treballs de revisió.

ARTICLE 4. REVISIÓ DEL PECAB: CIRCUMSTÀNCIES QUE LA JUSTIFIQUEN

1. S'entén per revisió del contingut del PECAB una alteració substancial de les seves determinacions de manera que afecti la xarxa de distribució alimentària, la definició conjunta de les polaritats comercials o qualsevol altre dels elements fonamentals del Pla especial.
2. Són circumstàncies que justifiquen la revisió del PECAB, i que en tot cas han d'ésser esmentades i conegudes en l'acord d'inici dels treballs de revisió:
 - a) Variacions de població per sobre d'un 33 % respecte a la xifra del padró de 1996 o canvis en els comportaments de consum que signifiquin una alteració substancial de la demanda de productes alimentaris.
 - b) Aparició de nous fenòmens comercials que suposin canvis en la xarxa definida pel Pla.
 - c) Aparició de distorsions en l'aparell de l'equipament comercial que es produeixin i manifestin amb motiu de l'aplicació del Pla.

ARTICLE 5. MODIFICACIÓ DEL PECAB

1. S'entén per modificació del PECAB l'alteració del contingut d'alguna de les determinacions del Pla especial sense que l'afecti en el seu conjunt.
2. A diferència de les causes de la revisió, les que motivin la modificació del PECAB han d'afectar només zones comercials individualitzades de la ciutat o bé un nombre reduït d'establiments comercials alimentaris.
3. Es consideren causes de modificació del PECAB, entre d'altres, la desaparició o el trasllat del focus d'una polaritat en funcionament o les alteracions substancials de la trama urbana, en els perímetres de polaritats comercials en funcionament, derivades de l'execució del planejament urbanístic.

ARTICLE 6. CARÀCTER VINCULANT DEL PECAB

1. Les determinacions del PECAB vinculen l'administració i els particulars.
2. La vinculació respecte a l'administració s'entén com la necessitat de compliment dels programes requerits per a l'execució de les determinacions que el Pla fixa com d'iniciativa pública municipal.
3. La vinculació respecte als particulars s'entén com la necessitat que els nous establiments alimentaris que s'obrin en el territori de Barcelona compleixin amb les determinacions del Pla especial, i tot això sense detriment del que estableixi la disposició transitòria tercera.

4. Seran nul·les de ple dret les reserves de dispensació que es puguin concedir al marge de les determinacions del PECAB.

ARTICLE 7. INTERPRETACIÓ DEL PECAB

Les determinacions d'aquest Pla s'han d'interpretar segons el seu contingut, el d'aquestes normes i els plànols corresponents, i d'acord amb els objectius i principis de planejament expressats en la memòria justificativa. En cas de dubte d'interpretació, preval la norma escrita sobre el plànol, i el criteri general sobre el particular.

SECCIÓ 2A DEFINICIONS

ARTICLE 8. DEFINICIÓ D'ACTIVITATS, USOS I ESTABLIMENTS COMERCIALS ALIMENTARIS

1. Tenen la condició d'usos i activitats comercials alimentaris els de venda o distribució al detall d'aliments en establiments alimentaris.
2. Tenen la consideració d'establiments i centres comercials alimentaris els que es defineixen com a tals en l'article 4 de l'Ordenança municipal (OM) d'establiments i centres de comerç alimentari de Barcelona.

ARTICLE 9. SUPERFÍCIE NETA DE VENDA

S'entén per superfície neta de venda dels establiments, d'acord amb allò que estableix la Llei 1/2009, la suma de les magnituds següents:

- Els espais dels establiments comercials on s'exposen les mercaderies, inclosos els espais interns pels quals pot transitar el públic, els espais en els quals s'efectua el cobrament dels articles o serveis, i la superfície destinada a prestar serveis complementaris relacionats amb els productes adquirits i a la qual pot accedir el públic.
- La superfície de venda ocupada per les caixes, la destinada a prestar serveis relatius a informació i pagament, així com els espais dedicats a l'atenció al públic i a serveis de reparació o manipulació, en general, dels productes adquirits.
- En els establiments que disposin de seccions de venda personalitzada, s'inclou en aquest còmput la zona ocupada pels venedors darrere del taulell a la qual no té accés el públic.

ARTICLE 10. TIPOLOGIA D'ESTABLIMENTS COMERCIALS AMB VENDA D'ALIMENTACIÓ

1. Establiments basats en la venda de productes d'alimentació

Definició:

Establiments del ram de l'alimentació, combinada o no amb gammes limitades d'altres productes quotidians, que tenen un únic titular, una sola direcció comercial i administrativa, caixa o caixes centralitzades i una sola llicència o comunicació.

Tipologia:

1.1. Sistema de venda personalitzada: establiments comercials, generalment ubicats a la trama urbana, on el venedor atén individualment cada comprador.

1.1.1. Especialistes: són establiments especialistes aquells que es dediquen a la venda d'un sol grup d'especialitat alimentària, dels fixats en l'annex 1 de l'OM d'establiments i centres de comerç alimentari de 26-3-1999.

1.1.2. Polivalents alimentaris: són polivalents alimentaris aquells establiments que combinen la venda de dos o més grups d'especialitats, dels fixats en l'annex 1 de l'OM d'establiments i centres de comerç alimentari de 26-3-1999.

1.2. Sistema de venda en règim d'autoservei.

1.2.1. Autoserveis: establiments que ofereixen productes de consum quotidià, predominantment alimentació, i que tenen fins a 149 m².

1.2.2. Superserveis: establiments amb característiques similars als autoserveis i que tenen entre 150 i 399 m².

1.2.3. Supermercats: establiments que ofereixen productes de consum quotidià i altres, com ara parament de la llar. Es classifiquen en dos grups:

Petits: entre 400 i 1.299 m².

Grans: entre 1.300 i 2.500 m².

2. Establiments polivalents

2.1. Hipermercats: establiments que ofereixen en règim d'autoservei un ampli conjunt de productes de consum quotidià i no quotidià, amb una superfície de venda superior als 2.500 m².

2.2. Gran magatzem: establiment organitzat per seccions, amb caixes de cobrament independents de les sortides, amb un assortiment ampli i profund, que ofereix al públic, amb sistema de venda personalitzada i d'autoservei, diferents productes d'equipament de la persona, d'equipament de la llar, lleure i cultura, automoció, i articles i serveis diversos; també s'hi poden incloure productes d'alimentació. La superfície de venda és, generalment, igual o superior a 10.000 m².

3. Equipaments comercials alimentaris de caràcter col·lectiu

Definició:

Agrupacions de llocs de venda independents del ram de l'alimentació o relacionats amb aquest, instal·lats en un sol recinte, en nombre variable, disposats en forma de compartiments separats, agrupats per especialitats, segons la seva activitat, però que constitueixen una unitat funcional, amb serveis comuns.

Tipologia:

3.1. Galeria comercial: conjunt de llocs de venda independents que comparteixen un espai comú de circulació i determinats serveis; aquestes agrupacions poden formar part d'un altre equipament comercial col·lectiu. Se'n distingeixen dos tipus:

3.1.1. Galeries privades d'alimentació (GPA): comprenen entre deu i trenta llocs de venda de productes alimentaris.

3.1.2. Centres privats d'alimentació (CPA): comprenen més de trenta llocs d'aquesta classe.

3.2. Mercats municipals: conjunt d'establiments detallistes independents, fonamentalment d'alimentació alterable, agrupats en un edifici de titularitat pública i normalment d'ús exclusiu, que tenen serveis comuns i que requereixen una gestió de funcionament també comuna, segons les fórmules jurídiques establertes en la legislació de règim local.

4. Altres formes de venda de productes alimentaris

4.1. Botigues de producte quotidià no alimentari: establiments comercials classificats per l'article 2 del Decret 378/2006 (o norma que el substitueixi) que venen qualsevol tipus de producte quotidià —com ara perfumeria, drogueria o parament de la llar—, en els quals l'alimentació, que ha d'estar envasada i que en cap cas pot comprendre aliments de caràcter fresc —és a dir, productes peribles que per les seves característiques conserven les seves qualitats aptes per al consum durant un període inferior a trenta dies o que requereixen condicions de temperatura regulada per a la seva comercialització i transport—, ocupa un percentatge petit, amb un màxim del 20 % de la superfície neta de venda. Aquestes botigues han d'ajustar l'exercici de l'activitat a la normativa tecnològica de la forma que expressa l'article 6 de l'Ordennança d'establiments i centres de comerç alimentari.

4.2. Botigues de conveniència: establiments comercials amb una superfície neta de venda no superior als 500 m² i que distribueixen la seva oferta, de manera similar, entre els articles següents: llibres, diaris i revistes; productes d'alimentació; discos i vídeos; joguines, regals i articles diversos. Aquests establiments han d'estar oberts al públic un mínim de divuit hores diàries.

4.3. Botigues annexes a gasolineres: establiments comercials ubicats dins del terreny ocupat per una gasolinera o estació de servei. La seva oferta comercial s'estructura a partir de dos o més de les gammes previstes per a les botigues de conveniència i amb la gamma de productes accessoris de l'automòbil, distribuïdes en proporció variable.

4.4. Qualsevol altre tipus d'establiment comercial que inclogui aliments entre els seus productes de venda queda subjecte a les prescripcions d'aquesta norma pel que fa a la secció alimentària. En cas de presentar-se un equipament comercial alimentari no recollit en la relació anterior, hi queda inclòs, tenint en compte i per aquest ordre, els criteris de superfície, forma d'agrupació dels establiments, tipologia i forma de venda.

ARTICLE 11. SUPERFÍCIES MÍNIMES

Els establiments comercials alimentaris de Barcelona han de tenir la superfície mínima que es determina en els articles 39-46 de l'OM d'establiments i centres de comerç alimentari de Barcelona.

CAPÍTOL II. Ordenació de les activitats comercials alimentàries

SECCIÓ 1A CRITERIS GENERALS

ARTICLE 12. DIVISIÓ DEL TERME EN PERÍMETRES

1. D'acord amb la regulació de l'ús comercial alimentari que estableix aquest Pla especial, el terme municipal de Barcelona es divideix en els tipus de perímetres següents:
 - Perímetres d'influència de polaritat comercial en funcionament (identificables amb la clau P en els plànols d'ordenació).
 - Perímetres de centres comercials en funcionament (identificables amb la clau C en els plànols d'ordenació).
 - Perímetres per a la ubicació de comerç de proximitat.
 - Perímetres per a la prohibició d'instal·lació d'establiments comercials alimentaris.
 - Perímetres de zonificació especial.
2. Els perímetres d'influència de polaritats existents (clau P) de centres comercials en funcionament (clau C) estan definits com a tals sobre els plànols d'ordenació.
3. Els altres perímetres als quals fa referència l'apartat 1 d'aquest article són agregació (contínua o no) d'unitats de zona del Pla general metropolità.
4. La delimitació dels perímetres d'influència de polaritats existents s'estableix sense perjudici de les diverses unitats de zona i, àdhuc, dels sistemes establerts pel Pla general metropolità.

ARTICLE 13. ADMISSIÓ D'USOS I ACTIVITATS COMERCIALS ALIMENTÀRIES

El PECAB estableix la regulació dels usos i les activitats comercials alimentàries que s'admeten en cadascun dels perímetres definits en aquesta normativa.

ARTICLE 14. PRECISIÓ DELS LÍMITS DE PERÍMETRE

1. En cas de dubte sobre la divisió dels perímetres representats en els plànols d'ordenació, cal tenir en compte el següent:
 - a) Els perímetres d'influència de polaritat comercial en funcionament estan formats pel conjunt de parcel·les que configuren les façanes a vial regruixades en el dibuix dels plànols d'ordenació normatius d'aquest Pla especial a escala 1/5000.

- b) En tot cas, i en aquelles zones de sòl urbà on així ho autoritzin les ordenances d'edificació, l'establiment pot ocupar la totalitat de la planta baixa però ha de tenir una obertura al carrer, practicable per al públic, només en aquell vial que formi part del perímetre en el qual pugui autoritzar-se l'establiment. A aquests efectes, les sortides d'emergència no tenen consideració d'obertures practicables per al públic.

2. Per a la resta de perímetres, cal seguir les determinacions del Pla general metropolità (PGM), pel que fa als límits entre zones i entre aquestes i els sistemes, i les dels respectius plans especials.

SECCIÓ 2A PERÍMETRE D'INFLUÈNCIA DE POLARITAT COMERCIAL EN FUNCIONAMENT

ARTICLE 15. DEFINICIÓ

1. Els perímetres d'influència de polaritat comercial en funcionament són perímetres delimitats al voltant d'un focus de polaritat o equipament comercial alimentari que genera al seu entorn una concentració d'establiments alimentaris.
2. El focus de polaritat és l'element comercial (fonamentalment, mercat municipal) que actua com a element d'atracció de consumidors i genera la concentració al seu voltant.

ARTICLE 16. OBJECTE

El perímetre d'influència de polaritats comercials en funcionament té per objecte ordenar les activitats comercials en la proximitat del focus de polaritat per fomentar l'acte de compra alimentària de proximitat, reduir la necessitat de transport privat i millorar la sostenibilitat de l'activitat comercial.

ARTICLE 17. CONDICIONS D'ÚS

1. En el perímetre de polaritat comercial de mercats en funcionament s'autoritza l'obertura de nous establiments comercials alimentaris dels tipus següents:
 - a) Establiments especialistes.
 - b) Polivalents alimentaris.
 - c) Autoserveis.
 - d) Superserveis.
 - e) Botigues de conveniència.

2. Pel que fa als supermercats i les galeries i els centres privats d'alimentació existents en l'actualitat en els perímetres regulats en aquesta secció, se n'autoritza el funcionament i traspàs. S'autoritzen les obres de reparació i millora que no signifiquin un augment de superfícies. Queden prohibides les obres que suposin canvis en el tipus d'establiment, per fer-ne un altre no autoritzat.
3. En el cas que un establiment dels assenyalats en els apartats 1 romangui tancat per un període de més de sis mesos, l'Ajuntament iniciarà un expedient per declarar la caducitat de la llicència. D'aquest expedient se n'ha de donar vista a l'interessat.
4. Atesa l'estructura urbana i edificatòria de l'entorn dels següents perímetres de polaritat en funcionament: Núria, Besòs, Vall d'Hebron, Marina, Canyelles, Ciutat Meridiana, Fort Pienc i Lesseps; als efectes del PECAB, els focus d'aquestes polaritats constitueixen en si mateixos els perímetres. Les limitacions per a l'obertura de supermercats cal referir-les a la distància de 200 (dos-cents metres) de cada una de les façanes dels edificis en els quals s'ubiqui el focus de polaritat, seguint l'accés viari més directe.
5. Els mercats zonals existents en els perímetres regulats en aquesta secció queden exclosos de les determinacions anteriors.

ARTICLE 18. PERÍMETRES

1. Són perímetres de polaritat comercial en funcionament els següents:
 - P1 Boqueria
 - P2 Santa Caterina
 - P3 Sant Antoni
 - P4 Sagrada Família
 - P5 Abaceria (Proveïdora)
 - P6 Concepció
 - P7 Sants
 - P8 Sant Andreu
 - P9 Estrella
 - P10 Mercè
 - P11 Les Corts
 - P12 Ninot
 - P13 Hostafrancs
 - P14 Clot
 - P15 Trinitat
 - P16 Llibertat
 - P17 Poble Nou
 - P18 Sarrià
 - P19 Galvany
 - P20 Barceloneta
 - P21 Guinardó

- P22 Tres Torres
- P23 Horta
- P24 Montserrat
- P25 Bon Pastor
- P26 Guineueta
- P27 Sant Martí
- P28 Felip II
- P29 Sant Gervasi
- P30 Carmel
- P31 Provençals

ARTICLE 19. REMODELACIÓ DE MERCATS

En cas que fos necessària la remodelació d'alguns dels mercats municipals en funcionament que constitueixin focus de polaritat, serà preceptiva la redacció d'un pla especial. La remodelació pot suposar canvi d'emplaçament, redimensionament o desdoblament per constituir focus d'una nova polaritat.

SECCIÓ 3A PERÍMETRE DE CENTRE COMERCIAL EN FUNCIONAMENT

ARTICLE 20. DEFINICIÓ

1. Constitueixen els focus dels perímetres de centres comercials en funcionament aquells establiments (hipermercats i grans supermercats) que han estat projectats o implantats en desenvolupament d'àrees de nova polaritat, àrees de nova centralitat o instruments de planejament especial.
2. El focus de centre comercial en funcionament actua com a element singular d'atracció de consumidors.
3. Aquests perímetres s'identifiquen amb la clau C als plànols d'ordenació.

ARTICLE 21. CONDICIONS D'ÚS

1. En els perímetres de centre comercial en funcionament s'autoritzen els tipus d'establiment següents:
 - a) Establiments especialistes.
 - b) Hipermercats (existents).
 - c) Galeries privades d'alimentació (existents).
 - d) Centres privats d'alimentació (existents).
 - e) Supermercats grans.
2. Es consideren hipermercats existents aquells que tinguin concedida la llicència comercial de gran equipament comercial en el moment d'entrada en vigor d'aquest Pla especial, amb independència de si han començat o no la seva activitat.

ARTICLE 22. PERÍMETRES DE CENTRES COMERCIALS EN FUNCIONAMENT

- C1 Meridiana - Escòcia
- C2 Plaça dels Països Catalans
- C3 Plaça de les Glòries
- C4 Illa Diagonal
- C5 Vila Olímpica
- C6 Porta Nord (La Maquinista)
- C7 Diagonal Mar
- C8 Maremagnum
- C9 Diagonal - Carles III
- C10 Can Dragó
- C11 Las Arenas
- C12 Plaça Catalunya
- C13 Francesc Macià

SECCIÓ 4A PERÍMETRES PER A LA UBICACIÓ DEL COMERÇ DE PROXIMITAT

ARTICLE 23. DEFINICIÓ

1. S'entén per comerç de proximitat el comerç dispers en el teixit urbà que no s'agrupa en formes comercials de tipus mercat o centre o galeria privada ni es concentra en àrees de polaritat. Es tracta, doncs, de part dels usos definits pel PGM i el Decret 378/2006 com a «modalitats comercials d'articles o serveis quotidians».
2. Constitueixen perímetres per a la ubicació de comerç de proximitat aquelles àrees de la ciutat no incloses en els perímetres definits en les seccions anteriors, qualificades pel PGM i modificacions posteriors com a casc antic (claus 12 i 12b); de densificació urbana (13a, 13b i 13 E); de conservació de l'estructura urbana i edificatòria (15); subjectes a ordenació volumètrica específica (18); d'habitatge unifamiliar en ordenació en edificació aïllada (20 a 8; 20 a 9; 20 a 10; 20 a 11 i 20 a 12); d'habitatge plurifamiliar en ordenació en edificació aïllada (20 a 5; 20 a 7 i 20 a 9); de remodelació (14) i de rehabilitació (16).

ARTICLE 24. CONDICIONS D'ÚS

1. En els perímetres regulats en aquesta secció s'autoritza l'obertura de nous establiments dels tipus següents:
 - Especialistes.
 - Polivalents alimentaris.
 - Autoserveis.
 - Botigues de conveniència.
 - Botigues annexes a gasolineres.

2. Amb les limitacions que es derivin del PGM, s'autoritza l'obertura de nous establiments del tipus:
 - Superserveis.
 - Supermercats petits.
 - Alimentació en grans magatzems.
 - Supermercats grans (1.300-2.500 m²).

Els supermercats grans:

- Han d'estar ubicats en carrers de més de 10 metres d'amplada.
- Han de disposar d'espai per a càrrega i descàrrega en la forma que regula l'Ordenança municipal per a càrrega i descàrrega als edificis.
- Han d'estar dotats de sis places d'aparcament per cada 100 m² de superfície neta de venda.
- Han de disposar d'un estudi de mobilitat generada segons criteris del Decret 344/2006 amb informe favorable per part del servei municipal corresponent.

3. Sense perjudici d'allò que es disposa en aquest Pla especial, per a la instal·lació i l'obertura de superserveis de més de 250 m i supermercats es tenen en compte les limitacions fixades als articles del 302 al 313 del PGM:
 - **Casc Antic (clau 12):** comerç en planta baixa d'edificis residencials amb una superfície màxima total de 600 m².
 - **Conservació de l'estructura urbana i edificatòria (clau 15):** comerç en planta baixa d'edificis residencials amb una superfície màxima total de 250 m².
 - **Anterior ordenació volumètrica (clau 18):** els límits establerts en cada ordenació.
 - **Unifamiliars en ordenació aïllada (claus 20a/9u, 20a/10, 20a/11 i 20a/12):** superfície màxima de 250 m².
 - **Plurifamiliars en ordenació aïllada (clau 20a/8):** en planta baixa, 600 m², i en planta pis, 250 m².
 - **Plurifamiliars en ordenació aïllada (claus 20a/5, 20a/6, 20a/7, 20a/9 i 20a/9b):** superfície màxima de 250 m².

4. En àrees de remodelació (clau 14) i rehabilitació (clau 16), cal seguir allò que fixi el pla especial respectiu. En el cas específic de les àrees de rehabilitació (clau 16), les condicions per a l'autorització dels usos comercials establertes en els plans especials respectius han de tenir com a criteri dotar de més alts nivells de servei el barri d'acord amb els objectius generals del PGM.

SECCIÓ 5A PERÍMETRES AMB PROHIBICIÓ D'INSTAL·LACIÓ DE COMERÇ ALIMENTARI

ARTICLE 25. DEFINICIÓ

Constitueixen perímetres amb prohibició d'instal·lació i obertura de comerç alimentari aquelles àrees de la ciutat no incloses en els perímetres anteriors pel fet de constituir el que el PGM anomena sistema portuari (1a i 1c); sistema ferroviari (3) —amb exclusió de les estacions—; serveis tècnics (4); vials (5); parcs i jardins (6); equipaments comunitaris (7) —amb exclusió dels destinats a proveïments i subministraments—; protecció de sistemes generals (9); parcs forestals (27, 28 i 29); cementiris (25); i el verd privat (8a).

ARTICLE 26. CONDICIONS D'ÚS

1. Queden prohibides, en els perímetres objecte d'aquesta secció, l'obertura i la instal·lació de qual·sevol tipus d'establiment comercial alimentari.
2. Excepcionalment, es poden autoritzar els usos comercials per a la venda de productes de consum immediat en les condicions que fixi l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics de Barcelona.
3. En les àrees amb qualificació de vials (5), equipaments comunitaris (7) —amb exclusió dels destinats a proveïments i subministrament— i protecció de sistemes generals (9), es poden autoritzar noves instal·lacions de:
 - Botigues de conveniència.
 - Botigues annexes a gasolineres.

SECCIÓ 6A PERÍMETRES DE ZONIFICACIÓ ESPECIAL

ARTICLE 27. DEFINICIÓ

1. Constitueixen perímetres de zonificació especial aquelles àrees de la ciutat que, atesa la seva funcionalitat urbana, requereixen un règim especial d'autoritzacions d'usos comercials alimentaris.
2. Són perímetres de zonificació especial als efectes d'aquest PECAB les àrees qualificades pel PGM com a:
 - Entorn portuari: 1b
 - Estació de FGC: (dintre clau 3)
 - Industrial en sòl urbà: 22a

ARTICLE 28. CONDICIONS D'ÚS COMERCIAL ALIMENTARI A LES ZONES D'ENTORN PORTUARI

1. S'autoritza l'obertura i la instal·lació dels següents tipus d'establiments:
 - Especialistes en les seves especialitats de: làctics, cellers, pastisseria, caramels, gelats, despatxos de pa.
 - Polivalents alimentaris.
 - Autoserveis.
 - Superserveis.
 - Botigues de conveniència.
2. En cas que un pla especial, o un altre planejament urbanístic, autoritzi la ubicació dels establiments polivalents recollits a l'article 11.2 en la zona de l'entorn portuari, pel que fa a la distribució alimentària, els serà d'aplicació el que disposa aquest Pla especial.

ARTICLE 29. CONDICIONS D'ÚS COMERCIAL ALIMENTARI A LES ESTACIONS D'FGC

S'autoritza l'obertura i la instal·lació dels següents tipus d'establiments:

- Especialistes en les seves especialitats de: làctics, cellers, pastisseria, caramels, gelats, despatxos de pa.
- Polivalents alimentaris.
- Autoserveis.
- Superserveis.
- Botigues de conveniència.

ARTICLE 30. CONDICIONS D'ÚS COMERCIAL ALIMENTARI A LES ZONES INDUSTRIALS (CLAU 22A PGM)

1. En les zones industrials (clau 22a PGM) del districte de Sant Martí s'autoritza l'obertura i la instal·lació d'establiments de venda comercial alimentària al detall dels tipus següents:
 - Especialistes.
 - Autoserveis.
 - Botigues de conveniència.
 - Botigues annexes a gasolineres.
2. En la resta de zones de la ciutat qualificades amb la clau 22a, l'obertura i la instal·lació d'establiments comercials alimentaris s'ha de fer d'acord amb el que disposa l'article 311 de les normes urbanístiques (NU) del PGM.
3. En el cas de la Unitat Alimentària de Barcelona, els usos permesos són els fixats en el pla especial que al seu dia es redacti.

SECCIÓ 7A VENDA O DISTRIBUCIÓ D'ALIMENTS ALS ESTABLIMENTS POLIVALENTS DEFINITS EN L'ARTICLE 10.2

ARTICLE 31

1. Per a l'autorització dels establiments polivalents unitaris definits en l'art. 10.2 d'aquesta normativa, cal seguir allò que disposa el Pla general metropolità, les ordenances municipals corresponents i, si escau, la normativa específica sobre medi ambient i la legislació de la Generalitat sobre equipaments comercials. Cal aportar un estudi de mobilitat generada, si escau.
2. Sense perjudici del que regula l'apartat anterior, l'exercici d'activitat de venda o distribució d'aliments en aquests establiments requereix llicència o comunicació per a aquesta venda.
3. Les llicències específiques a què fa referència l'apartat 2 s'han d'atorgar d'acord amb les disposicions de caràcter general que els siguin d'aplicació, la normativa general del PECAB i les condicions que es defineixen en aquesta secció.

ARTICLE 32. CONDICIONS D'ÚS COMERCIAL ALIMENTARI

1. En els grans magatzems, la superfície de venda de productes alimentaris no pot excedir del 30 % de la superfície total, amb un màxim de 2.500 m².

ARTICLE 33. VENDA ALIMENTÀRIA EN BOTIGUES DE CONVENIÈNCIA

La superfície de venda destinada a productes d'alimentació en les botigues de conveniència en cap cas no pot ser superior al 35 % de la superfície de venda total de l'establiment.

CAPÍTOL III. Intervenció municipal en l'ordenació i la regulació de les activitats comercials alimentàries

ARTICLE 34. LICÈNCIES MUNICIPALS I COMUNICACIONS

La forma com s'ha de desenvolupar la intervenció en els règims de comunicació amb o sense declaració responsable i de llicència comercial és l'establerta a la normativa de comerç, sens perjudici de l'establerta en la normativa ambiental d'activitats.

En els supòsits d'activitats en règim de comunicació, els efectes d'aquesta es difereixen pel termini d'un mes.

ARTICLE 35. PLANS ESPECIALS PER REALITZAR EN ELS PERÍMETRES DE POLARITAT COMERCIAL

1. L'assignació dels usos previstos i la modificació dels perímetres de polaritats comercials es fan mitjançant l'aprovació d'un pla especial.
2. És preceptiva la redacció dels plans especials recollits en l'apartat anterior d'aquest article quan es dugui a terme el planejament d'una operació de remodelació integral, de l'oferta o dels serveis del mercat que constitueix el focus de la polaritat comercial.

ARTICLE 36. CONTINGUT

Els plans especials a què fa referència l'art. 35 han de tenir com a contingut mínim:

- a) Programa comercial del mercat o mercats que constitueixen el focus de polaritat: superfícies, nombre i tipus de parades o establiments de cada especialitat, horari d'atenció al públic i oferta complementària a l'oferta alimentària.
- b) Delimitació sobre plànols a escala adequada de l'àrea d'atracció potencial de clientela i quantificació de la demanda de la població de l'àrea a l'efecte de la delimitació de la nova polaritat.
- c) Plànol a escala 1/2000 de l'entorn immediat, amb indicació del següent:
 - Establiments comercials alimentaris existents, amb distinció d'especialitat i forma comercial.
 - Accessibilitat actual a la zona, parades de transport col·lectiu, aparcament i sentit dels carrers.
 - Possibilitat de reserva per a la circulació de viants i obra pública necessària.

- Solars i edificis que permetin la instal·lació de comerços en superfícies superiors als 400 m².
- S'entén per entorn immediat el delimitat per una distància de 250 m a partir de la façana de l'edifici en què s'ubiqui el mercat.

ARTICLE 37. TRAMITACIÓ

1. La tramitació dels plans especials anteriors s'ha d'ajustar a la normativa urbanística vigent.
2. En aquesta tramitació és preceptiu, entre d'altres, l'informe previ del Servei Municipal de Comerç i Consum.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

PRIMERA

Les disposicions d'aquest Pla especial són d'aplicació en la seva totalitat en els establiments i equipaments alimentaris per als quals se sol·licita una llicència o es presenti una comunicació amb posterioritat a la seva entrada en vigor.

SEGONA

1. Amb la finalitat de racionalitzar l'ocupació de sòl per a un ús comercial alimentari, l'Ajuntament estableix un règim específic de llicències que suposa l'autorització d'establiments amb superfícies superiors a les autoritzades amb caràcter general.
2. Les condicions per accedir-hi són:
 - a) Tractar-se de supermercats i sales de venda d'aliments dintre dels establiments polivalents recollits a l'article 10.2 d'aquesta norma.
 - b) Tenir una superfície superior a 150 m².
 - c) Renunciar a la llicència corresponent a l'establiment que cessarà la seva activitat.
3. El càlcul de la superfície màxima de venda s'efectua de la següent manera:
 - a) Superfície màxima de venda permesa en cada supòsit concret més un percentatge del:
 - 75 % dels primers 250 m².
 - 50 % de la superfície compresa entre 250 i 400 m².
 - 30 % de la superfície superior a 400 m².
 - b) La superfície de venda en productes alimentaris no pot ser superior a 2.500 m².
4. L'establiment resultant d'una obertura acollida al règim especial recollit en aquesta disposició es classifica d'acord amb la tipologia de l'article 10 en funció de la seva superfície i forma de venda.

TERCERA

1. El termini màxim per adaptar-se als preceptes d'aquesta norma és l'any 2015.
2. Per quedar rellevats de l'adaptació, els establiments de comerç alimentari ja existents han de complir les condicions següents:
 - Tenir autorització de posada en funcionament amb data anterior al 28 d'abril de 1999.
 - Acreditar la impossibilitat física per adaptar-se a la normativa en vigor.
 - No poder acollir-se a un pla de trasllat ni d'unió amb altres comerços de la zona per tal d'aconseguir una redefinició d'objectius comercials.
3. Poden acollir-se a l'excepció del punt anterior els tipus d'establiments següents:
 - A. Comerç de venda personalitzada tant especialista com polivalent.
 - B. Autoserveis.
 - C. Botigues de conveniència i annexes a gasolineres.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

PRIMERA

Les determinacions del pla especial d'ordenació d'una operació urbanística integrada que es refereixin a la regulació d'usos comercials alimentaris substitueixen les pròpies del present PECAB d'aplicació al corresponent perímetre per a la ubicació de noves polaritats comercials.

SEGONA

El Consell Ciutat i Comerç pot dur a terme un seguiment periòdic del desenvolupament i l'execució del PECAB per tal de determinar en quins moments i condicions es pot donar compliment al que estableixen els articles 4 i 5 d'aquesta norma.

DISPOSICIÓ FINAL

1. En el que no resulti contrari a les determinacions d'aquest Pla especial, són d'aplicació les ordenances municipals de mercats i l'OM d'establiments i centres de comerç alimentari.
2. L'Ajuntament de Barcelona procedirà a la protecció dels usos i establiments comercials d'interès mitjançant la seva inclusió en un catàleg complementari.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Es deroga el Pla especial de l'equipament comercial alimentari de la ciutat de Barcelona aprovat el 28-4-1999.

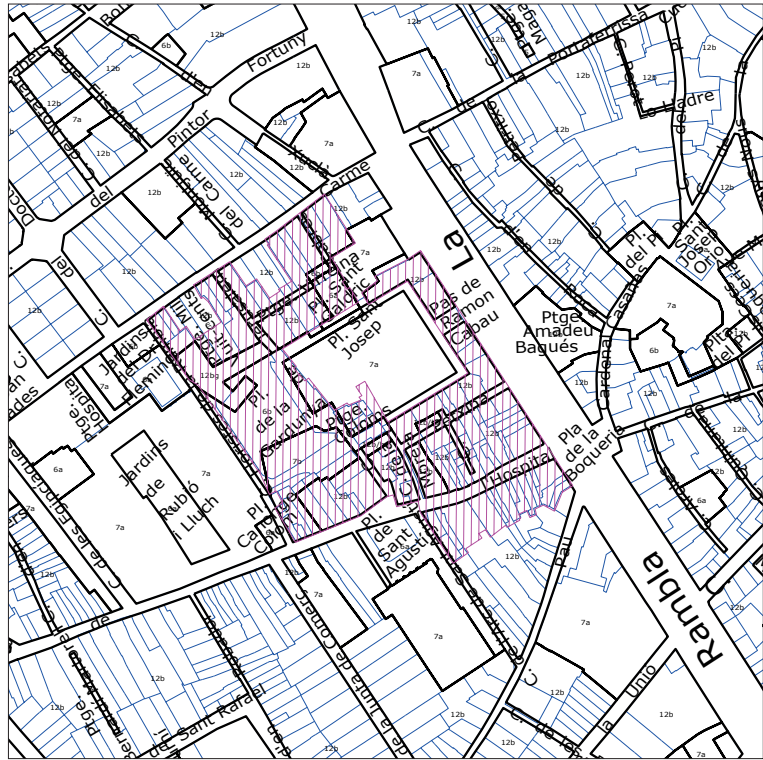
Cartografia
dels perímetres
definites al PECAB

Perímetres de polaritat comercial en funcionament

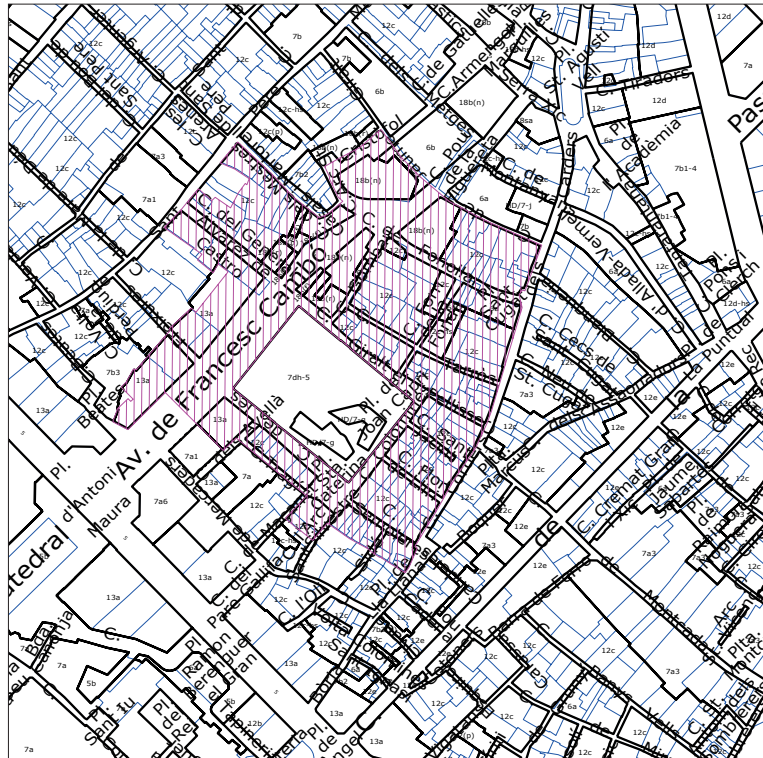
**Boqueria
Santa Caterina
Sant Antoni
Sagrada Família
Abaceria (Proveïdora)
Concepció
Sants
Sant Andreu
Estrella
Mercè
Les Corts
Ninot
Hostafrancs
Clot
Trinitat
Llibertat
Poble Nou
Sarrià
Galvany
Barceloneta**

**Guinardó
Tres Torres
Horta
Montserrat
Bon Pastor
Guineueta
Sant Martí
Felip II
Sant Gervasi
Carmel
Provençals**

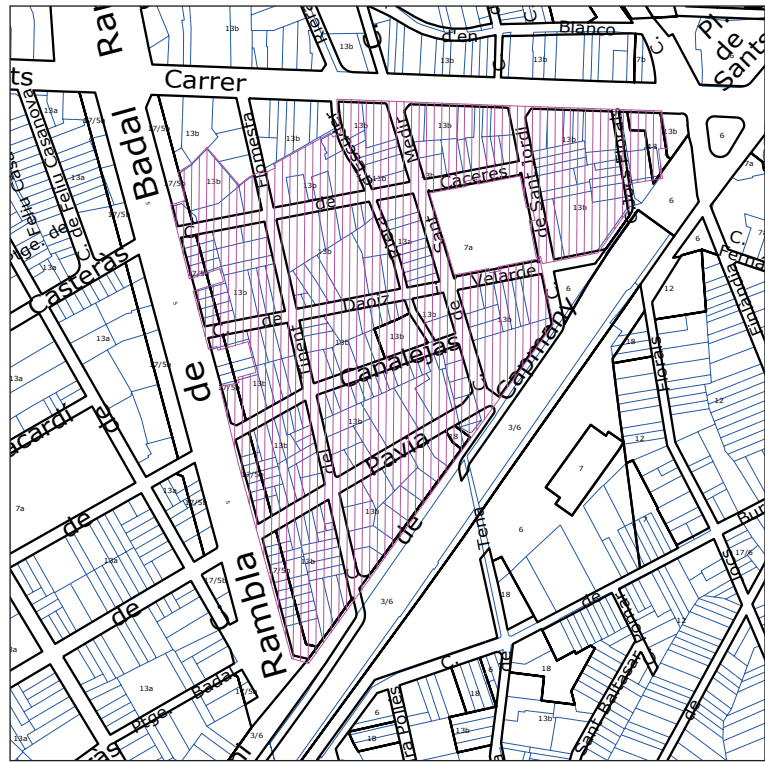
BOQUERIA
E:1:5000

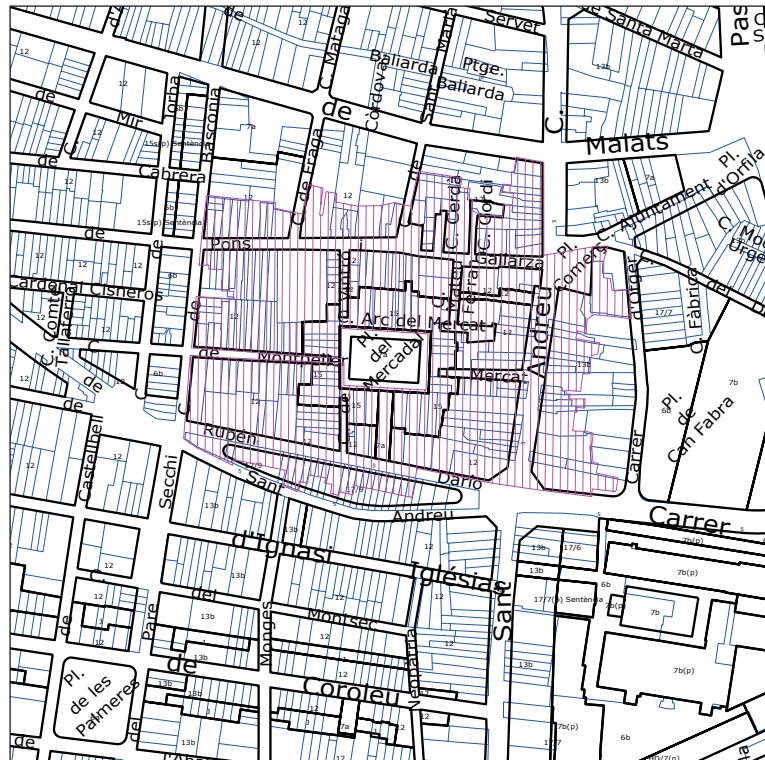
SANTA CATERINA
E:1:5000

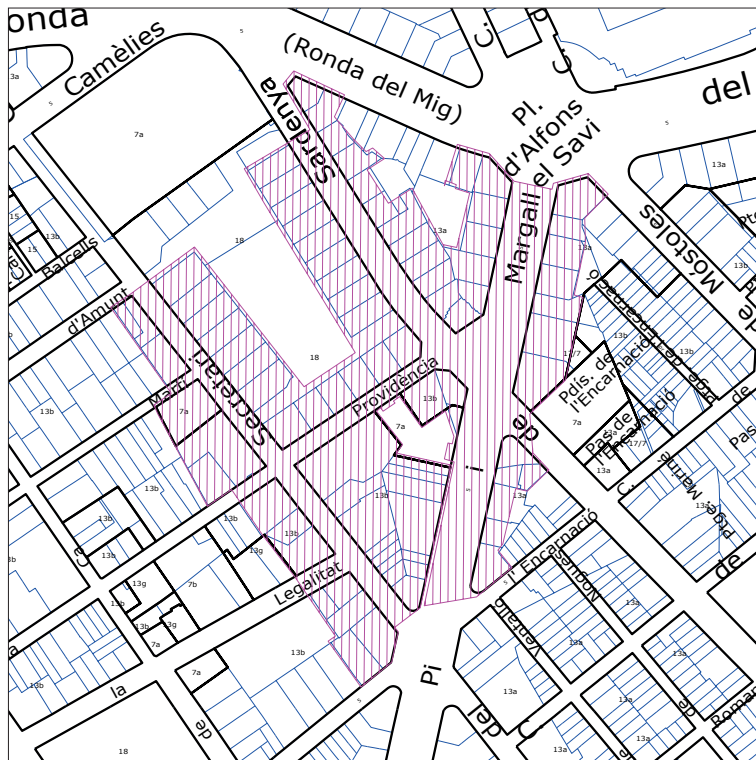
SANTS
E:1:5000

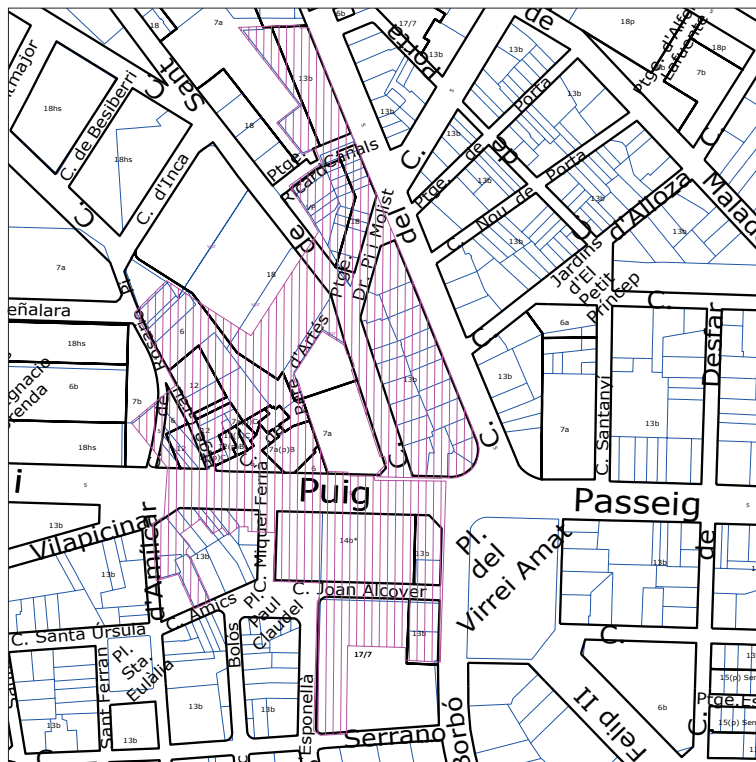
SANT ANDREU
E:1:5000

ESTRELLA
E:1:5000

MERCÈ
E:1:5000

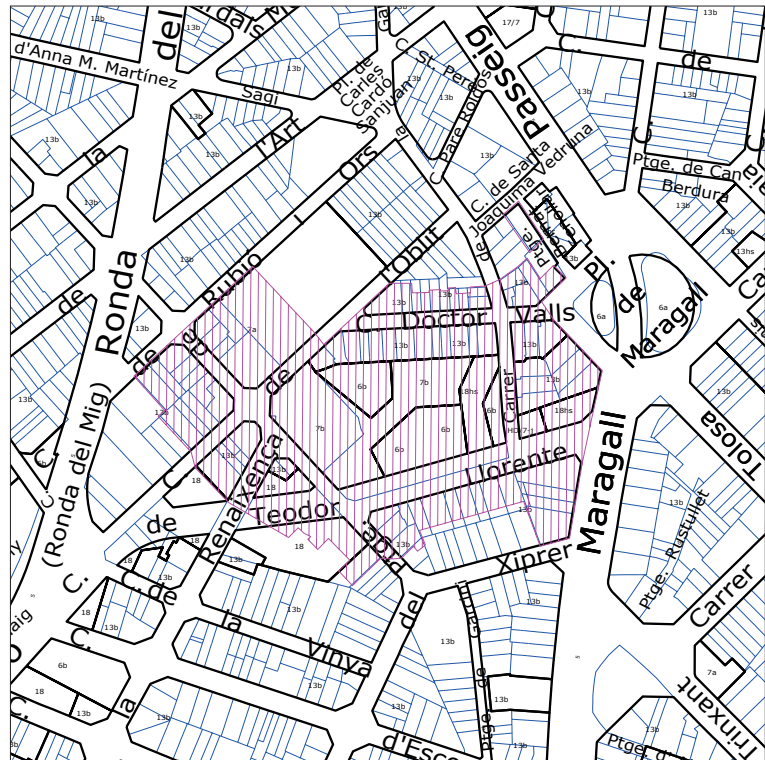
TRINITAT
E:1:5000

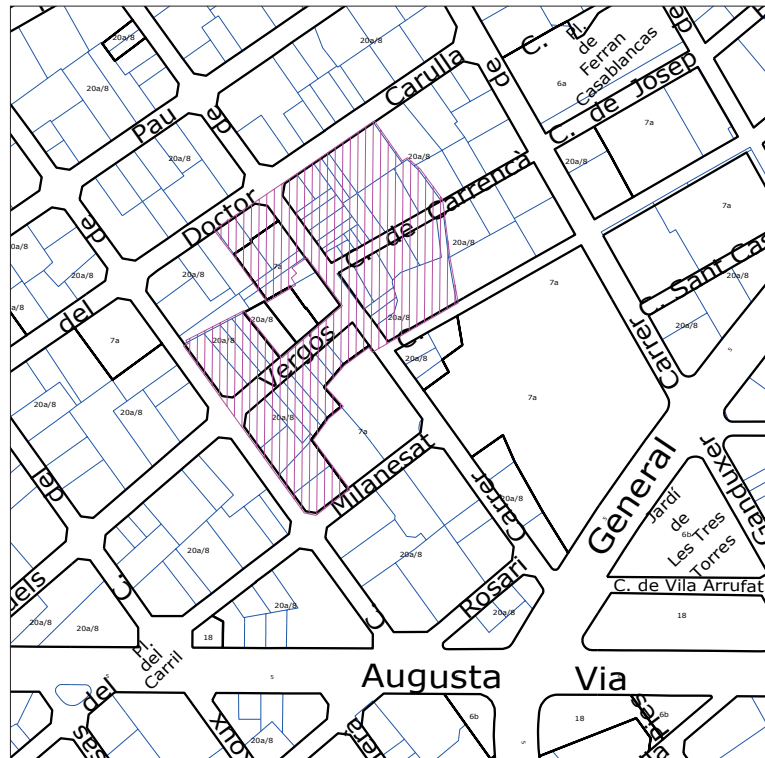
LIBERTAT
E:1:5000

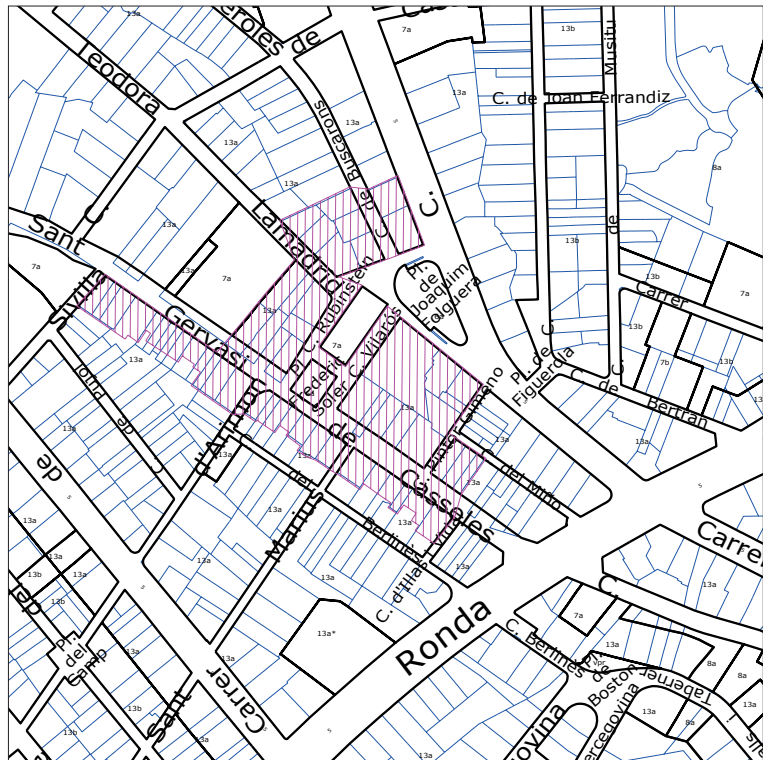
GUINARDÓ
E:1:5000

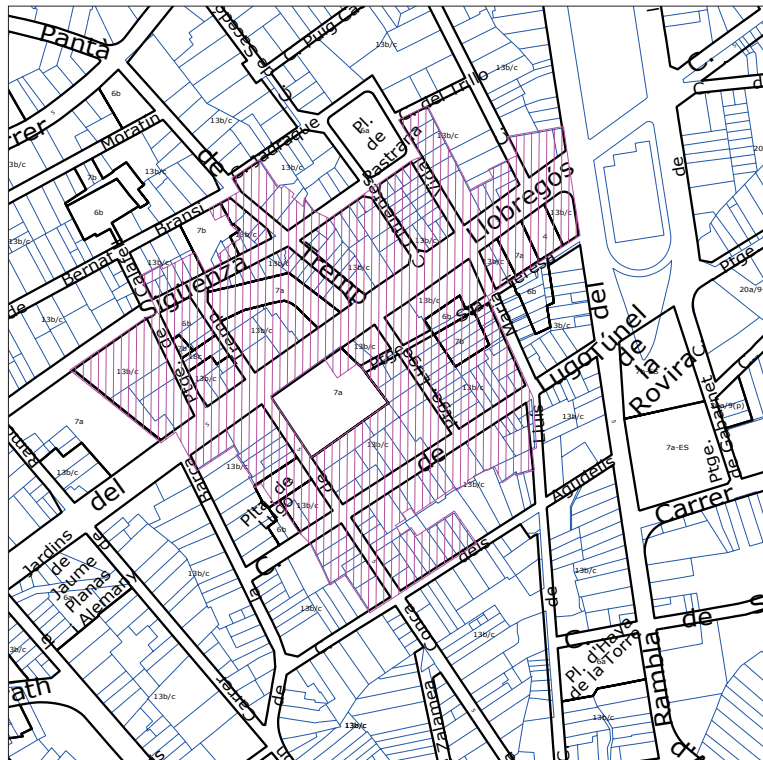
TRES TORRES
E:1:5000

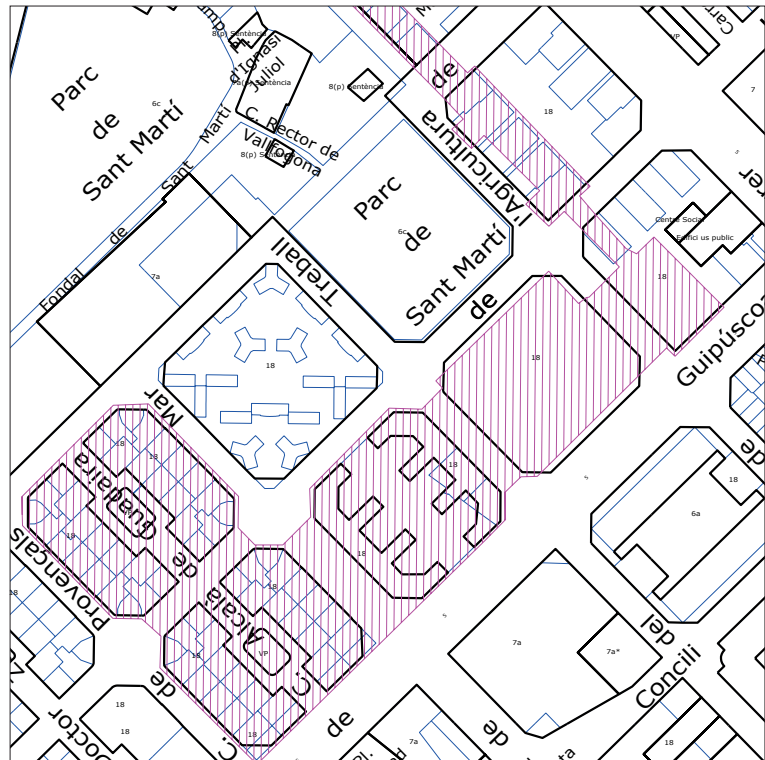
SANT GERVASI
E:1:5000

CARMEL
E:1:5000

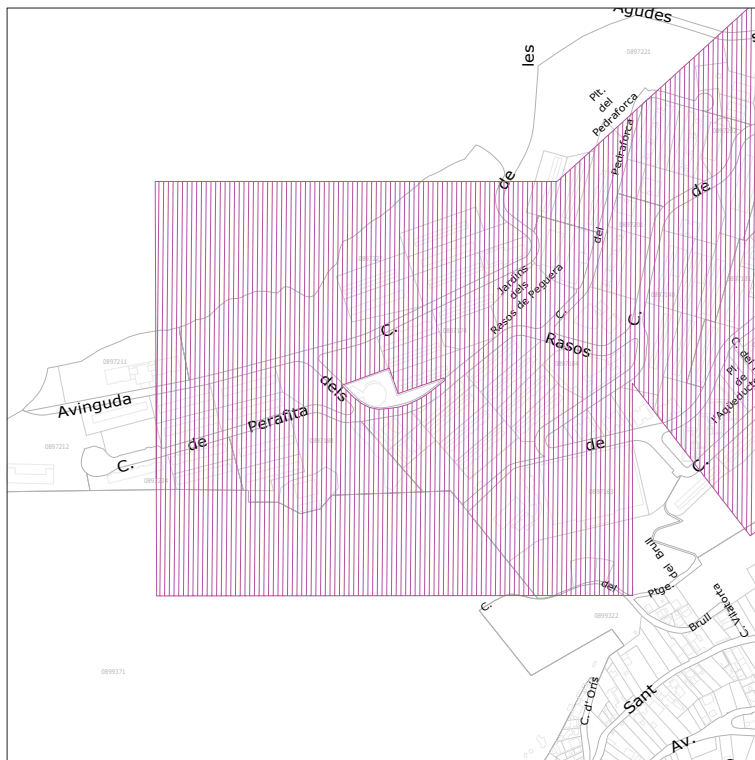
PROVENÇALS
E:1:5000

**Entorn de perímetre de polaritat en funcionament:
Limitació d'obertura de supermercats**

**Núria
Besòs
Vall d'Hebron
La Marina
Canyelles
Ciutat Meridiana
Fort Pienc
Lesseps**

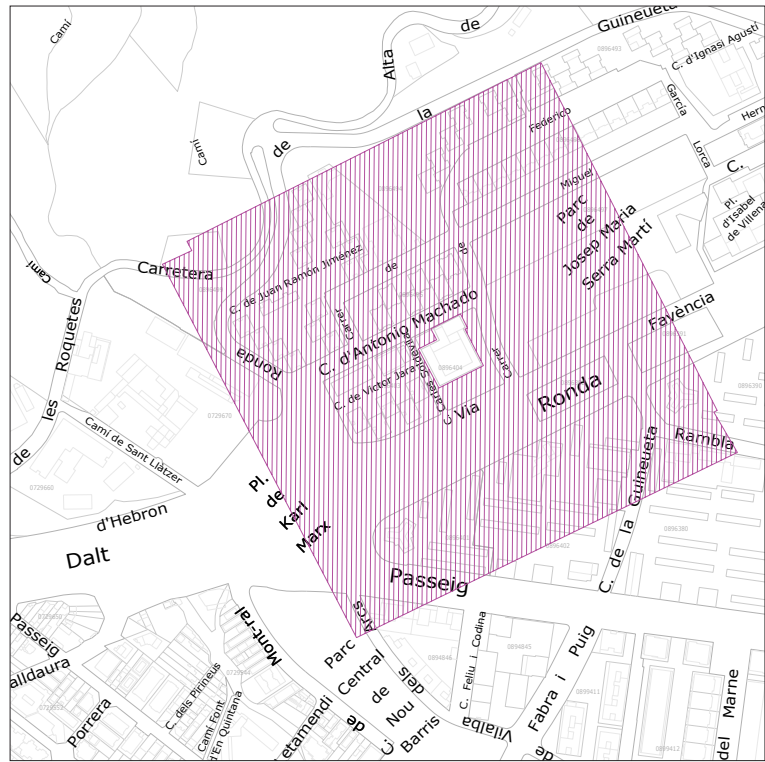
NÚRIA
E:1:8000

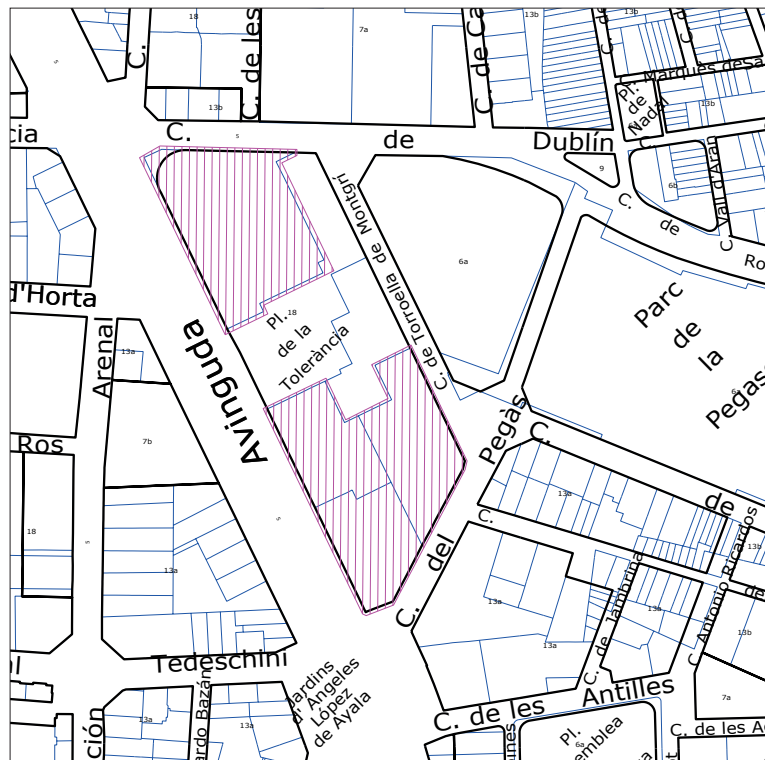
BESÒS
E:1:8000

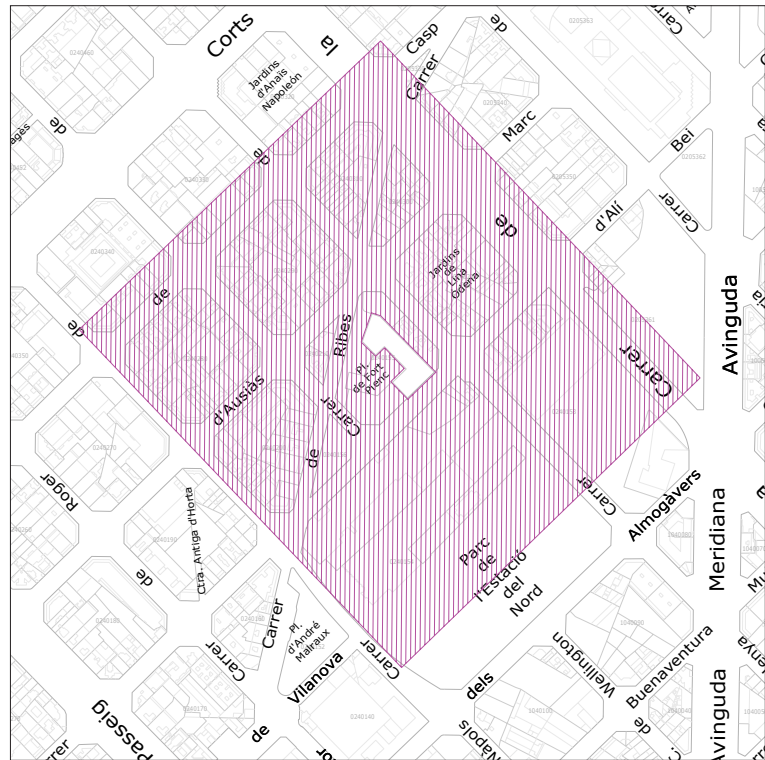
CANYELLES
E:1:8000

CIUTAT MERIDIANA
E:1:5000

FORT PIENC
E:1:8000

LESSEPS
E:1:8000

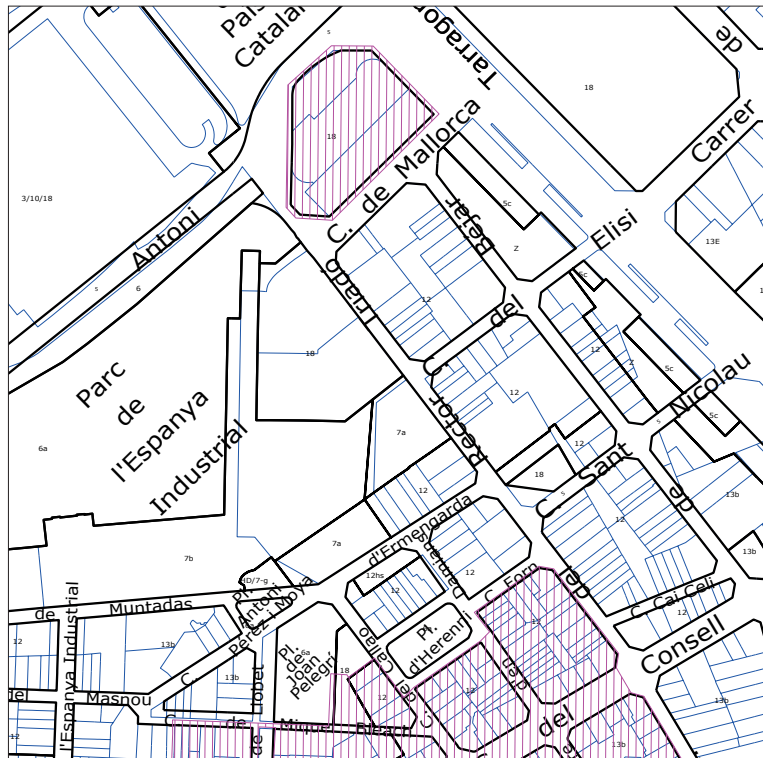
Perímetres de centres comercials en funcionament

Meridiana - Escòcia
Plaça dels Països Catalans
Plaça de les Glòries
Illa Diagonal
Vila Olímpica
Porta Nord (La Maquinista)
Diagonal Mar
Maremagnum
Diagonal - Carles III
Can Dragó
Las Arenas
Plaça Catalunya
Francesc Macià

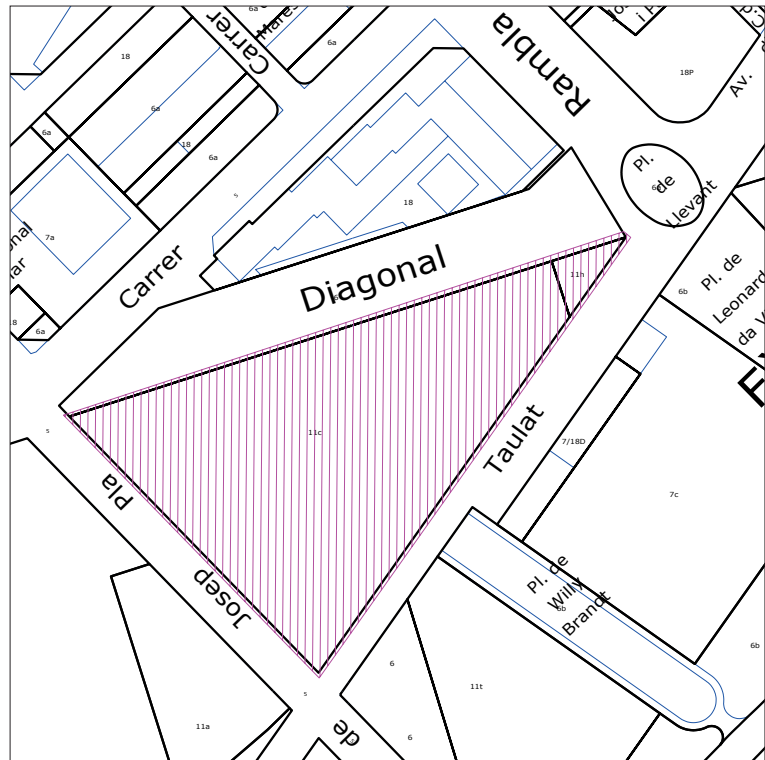
MERIDIANA - ESCÒCIA
E:1:8000

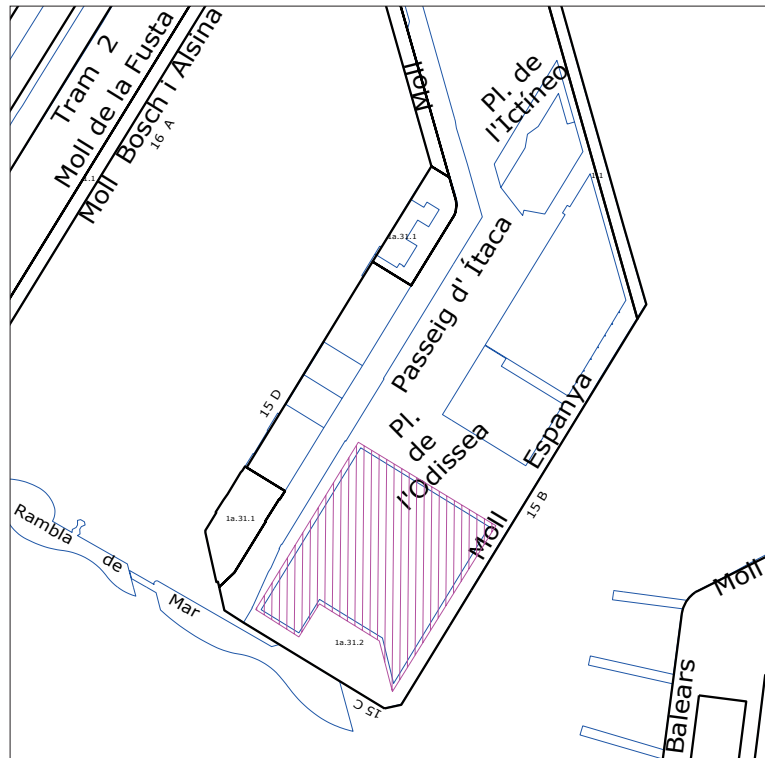
PLAÇA DELS PAÏSOS CATALANS
E:1:5000

DIAGONAL MAR
E:1:5000

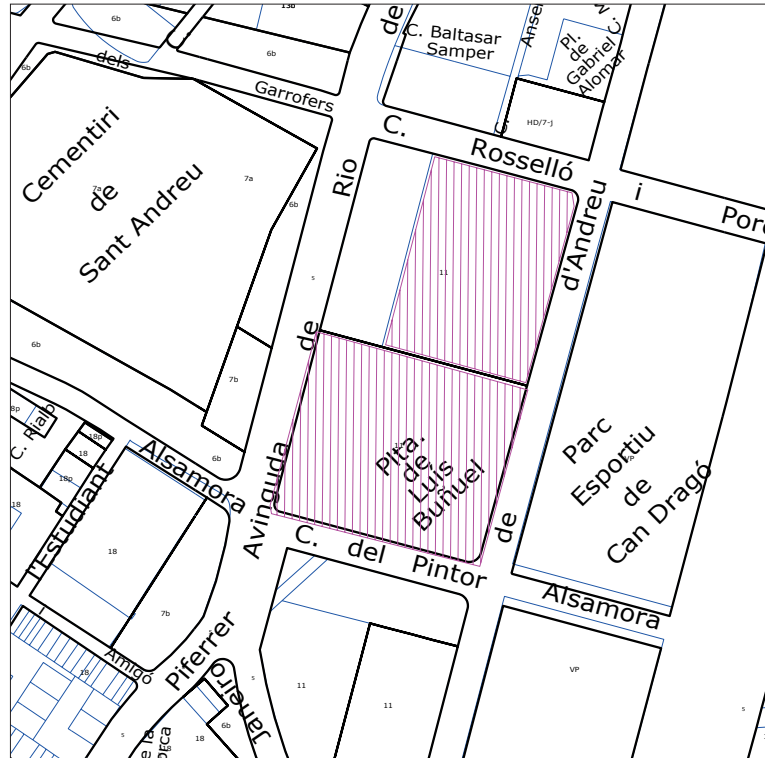
MAREMAGNUM
E:1:5000

DIAGONAL - CARLES III
E:1:5000

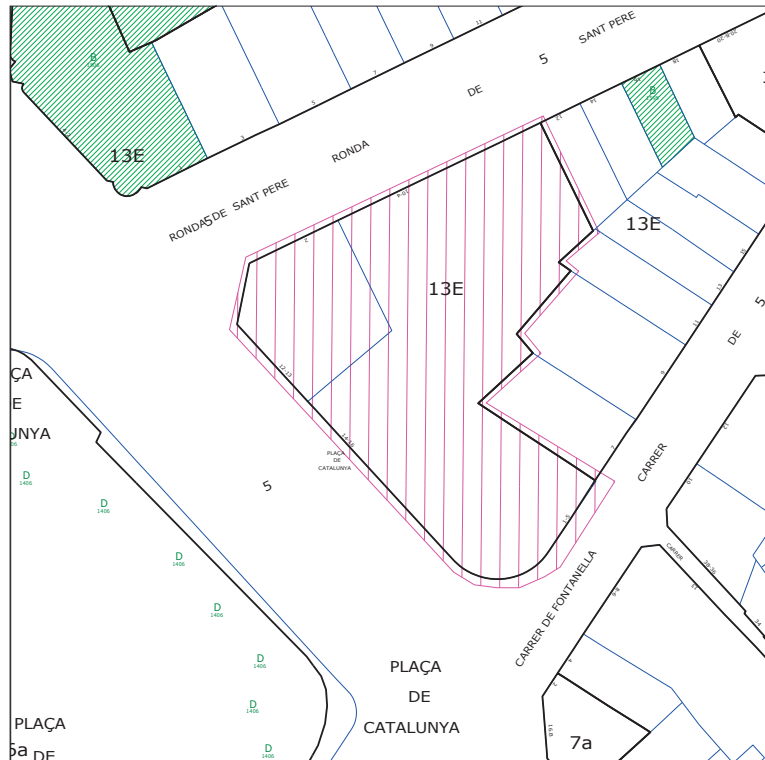
CAN DRAGÓ
E:1:5000

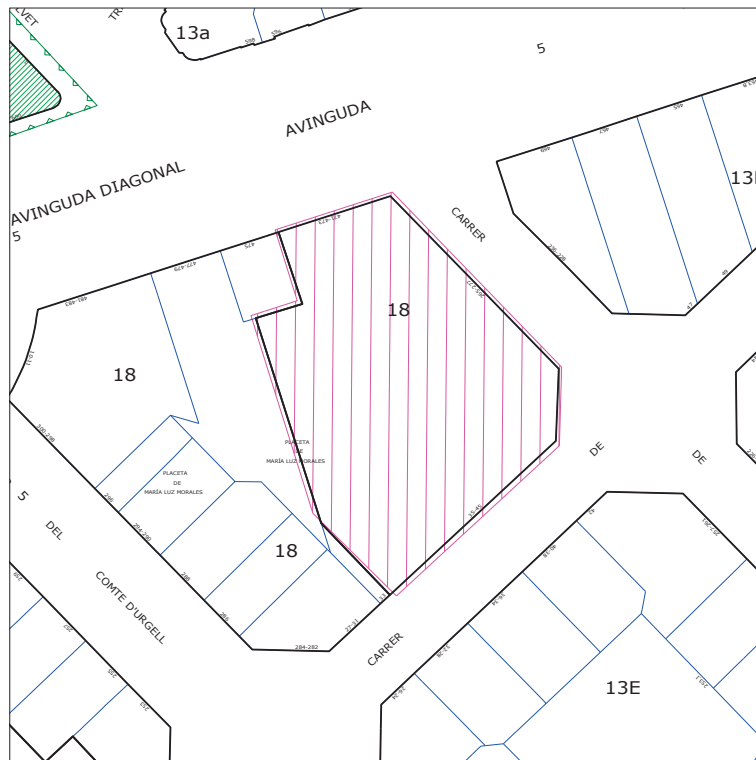
LAS ARENAS
E:1:5000

PLAÇA CATALUNYA
E:1:2000

FRANCESC MACIÀ
E:1:2000

Ordenança d'establiments i centres de comerç alimentari de Barcelona

**Aprovada pel Plenari del Consell Municipal
el 29 d'abril de 2011**

Publicada al BOP el 30 de maig de 2011

CAPÍTOL I Objecte i definicions

ARTICLE 1. OBJECTE

És objecte d'aquesta Ordenança la regulació de les condicions a què han de sotmetre's els establiments i centres de comerç alimentari, així com la classificació d'aquests espais atenent criteris de superfície, productes que es poden vendre en cada establiment, sistema de venda i altres aspectes derivats de les potestats administratives de l'Ajuntament sobre l'activitat comercial alimentària.

ARTICLE 2. CONCEPTE

A efectes d'aquesta Ordenança, tenen consideració d'establiments i centres de comerç alimentari tots aquells locals o edificis que estiguin regits per una persona natural o jurídica, que siguin accessibles per al públic i que dediquin la seva activitat a la venda, l'expedició o la distribució al detall d'aliments —inclosos els cuinats— o productes alimentaris.

La classificació que s'efectua pot no coincidir amb epígrafs o classificacions que es recullen en altres normatives.

ARTICLE 3. SUPERFÍCIE NETA DE VENDA

S'entén per superfície neta de venda dels establiments, d'acord amb allò que estableix la Llei 1/2009, la suma de les magnituds següents:

- a) Els espais dels establiments comercials on s'exposen les mercaderies, inclosos els espais interns pels quals pot transitar el públic, els espais en els quals s'efectua el cobrament dels articles o serveis, i la superfície destinada a prestar serveis complementaris relacionats amb els productes adquirits i a la qual pot accedir el públic.
- b) La superfície de venda ocupada per les caixes, la destinada a prestar serveis relatius a informació i pagament, així com els espais dedicats a l'atenció al públic i a serveis de reparació o manipulació, en general, dels productes adquirits.
- c) En els establiments que disposin de seccions de venda personalitzada, s'inclou en aquest còmput la zona ocupada pels venedors darrere del taulell a la qual no té accés el públic.

ARTICLE 4. TIPOLOGIA D'ESTABLIMENTS COMERCIALS AMB VENDA D'ALIMENTACIÓ

1. Establiments basats en la venda de productes d'alimentació

Definició:

Establiments del ram de l'alimentació, combinada o no amb gammes limitades d'altres productes quotidians, que tenen un únic titular, una única direcció comercial i administrativa, caixa o caixes centralitzades i una sola llicència o comunicació.

Tipologia:

1.1. Sistema de venda personalitzada: establiments comercials, generalment ubicats a la trama urbana, on el venedor atén individualment cada comprador.

1.1.1. Especialistes: són establiments especialistes aquells que es dediquen a la venda d'un sol grup d'especialitat alimentària, dels fixats en l'annex 1 d'aquesta Ordenança.

1.1.2. Polivalents alimentaris: són polivalents alimentaris aquells establiments que combinen la venda de dos o més grups d'especialitats, dels fixats en l'annex 1 d'aquesta Ordenança.

1.2. Sistema de venda en règim d'autoservei: establiments dedicats a la venda de productes de consum quotidià, bàsicament alimentació, dels quals el client es proveeix directament; també poden incloure seccions ateses amb el sistema de venda personalitzada.

1.2.1. Autoserveis: establiments que ofereixen productes de consum quotidià, predominantment alimentació, i que tenen fins a 149 m² de superfície neta de venda.

1.2.2. Superserveis: establiments amb característiques similars als autoserveis i que tenen entre 150 i 399 m² de superfície neta de venda.

1.2.3. Supermercats: establiments que ofereixen productes de consum quotidià i altres, com ara parament de la llar. Es classifiquen en dos grups:

Petits: entre 400 i 1.299 m² de superfície neta de venda.

Grans: entre 1.300 i 2.500 m² de superfície neta de venda.

2. Establiments polivalents:

2.1. Hipermercats: establiments que ofereixen en règim d'autoservei un ampli conjunt de productes de consum quotidià i no quotidià, amb una superfície neta de venda superior als 2.500 m². Disposen d'una gran àrea d'aparcament pròpia.

2.2. Gran magatzem: establiment organitzat per seccions, amb caixes de cobrament independents de les sortides, amb un assortiment ampli i profund, que ofereix al públic, amb sistema de venda personalitzada i d'auto-servei, diferents productes d'equipament de la persona, d'equipament de la llar, articles i serveis diversos; també s'hi poden incloure productes d'alimentació. La superfície neta de venda és, generalment, igual o superior a 10.000 m².

3. Equipaments comercials alimentaris de caràcter col·lectiu

Definició:

Agrupacions de llocs de venda independents del ram de l'alimentació o rams relacionats, instal·lats en un sol recinte, en nombre variable, disposats en forma de compartiments separats, agrupats per especialitats segons la seva activitat, però que constitueixen una unitat funcional, amb serveis comuns.

Tipologia:

3.1. Galeria comercial: conjunt de llocs de venda independents que comparteixen un espai comú de circulació i determinats serveis; aquestes agrupacions poden formar part d'un altre equipament comercial col·lectiu. Se'n distingeixen dos tipus:

3.1.1. Galeries privades d'alimentació (GPA): comprenen entre deu i trenta llocs de venda de productes alimentaris.

3.1.2. Centres privats d'alimentació (CPA): comprenen més de trenta llocs d'aquesta classe.

3.2. Mercats municipals: conjunt d'establiments detallistes independents, fonamentalment d'alimentació alterable, agrupats en un edifici de titularitat pública i normalment d'ús exclusiu, que tenen serveis comuns i requereixen una gestió de funcionament també comuna, segons les fórmules jurídiques establertes en la legislació de règim local.

4. Altres formes de venda de productes alimentaris:

4.1. Botigues de producte quotidià no alimentari: establiments comercials classificats per l'article 2 del Decret 378/2006 (o norma que el substitueixi) que venen qualsevol tipus de producte quotidià —com ara perfumeria, drogueria o parament de la llar—, en els quals l'alimentació, que ha d'estar envasada i que en cap cas pot comprendre aliments de caràcter fresc —és a dir, productes peribles que per les seves característiques conserven les seves qualitats aptes per al consum durant un període inferior a trenta dies o que requereixen condicions

de temperatura regulada per a la seva comercialització i transport—, ocupa un percentatge petit, amb un màxim del 20 % de la superfície neta de venda. Aquestes botigues han d'ajustar l'exercici de l'activitat a la normativa tecnosanitària de la forma que expressa l'article 6 d'aquesta Ordenança.

4.2. Botigues de conveniència: establiments comercials amb una superfície neta de venda no superior als 500 m² i que distribueixen la seva oferta, de manera similar, entre els articles següents: llibres, diaris i revistes; productes d'alimentació; discos i vídeos; joguines, regals i articles diversos. Aquests establiments han d'estar oberts al públic un mínim de divuit hores diàries.

4.3. Botigues annexes a gasolineres: establiments comercials ubicats dins del terreny o parcel·la ocupat per una gasolinera o estació de servei. La seva oferta comercial s'estructura a partir de dues o més de les gammes previstes per a les botigues de conveniència i amb la gamma de productes accessoris de l'automòbil, distribuïdes en proporció variable.

4.4. Qualsevol altre tipus d'establiment comercial que inclogui aliments entre els seus productes de venda queda subjecte a les prescripcions d'aquesta norma pel que fa a la secció alimentària. En cas de presentar-se un equipament comercial alimentari no recollit en la relació anterior, hi queda inclòs, tenint en compte, i per aquest ordre, els criteris de superfície, forma d'agrupació dels establiments, tipologia i forma de venda.

ARTICLE 5. ESTABLIMENTS NO COMPRESOS

Aquesta Ordenança no s'aplica als mercats municipals, els quals es regeixen per la seva normativa específica.

CAPÍTOL II. Condicions de desenvolupament de l'activitat

ARTICLE 6. CONDICIONS SANITÀRIES

Els establiments d'alimentació regulats per aquesta Ordenança han de reunir les condicions que estableix la normativa d'higiene alimentària, tant les reglamentacions tecnosanitàries referides a alimentació en general com les referides a cada tipus d'aliment, relatives a les condicions dels aliments i als establiments alimentaris.

Tot el personal que tingui alguna forma de contacte amb els aliments ha d'estar en possessió de la formació escaient.

ARTICLE 7. HORARI COMERCIAL

L'horari de venda està subjecte a les disposicions vigents relatives a horaris comercials. Ha de figurar exposat en un lloc de l'establiment que sigui visible per al públic. Si el cartell de l'horari no resulta visible quan l'establiment romangui tancat, cal habilitar-ne un altre que pugui donar compliment a aquest requisit.

ARTICLE 8. PREU DE VENDA AL PÚBLIC

Els articles de l'establiment exposats per a la venda han d'indicar el seu import total. Si el preu es refereix a la unitat, i no està marcat sobre cada article, cal especificar aquesta circumstància de forma clara i visible en la retolació identificativa del producte. Si el preu fa referència al pes o el volum, s'ha d'indicar la unitat representada pel quilo o pel litre, respectivament. En tots dos supòsits, l'import ha d'anar precedit de les sigles PVP.

ARTICLE 9. DOCUMENTACIÓ

1. El comerciant ha d'estar en possessió de tota la documentació relativa a l'exercici de l'activitat, és a dir: llicències o comunicacions, altes de la seguretat social, alta de l'impost d'activitats econòmiques, la referent al funcionament de l'establiment —com ara revisions i posada a punt de les instal·lacions— i la relativa a les transaccions comercials —com ara la procedència i la destinació dels productes.
2. Cal conservar, a disposició de la inspecció, una còpia de tota aquesta documentació a l'establiment.

ARTICLE 10. NORMATIVA ESPECÍFICA

Les circumstàncies següents es regeixen per la seva normativa específica:

1. Instruments de pesatge de l'establiment.
2. Etiquetatge i retolació de tots els productes.
3. Publicitat relativa a aquests.
4. Factures o tiquets comprovants de les vendes realitzades.

ARTICLE 11. FULLS DE RECLAMACIONS

El titular de l'establiment ha de tenir a disposició del públic fulls oficials de reclamacions. Cal que anunciï la disponibilitat d'aquests fulls mitjançant un cartell situat en un lloc visible.

Als CPA i GPA, aquests fulls han d'estar sota la custòdia de l'administrador.

ARTICLE 12. FARMACIOLA

En tots els establiments alimentaris és obligatòria l'existència d'una farmaciola per a l'atenció als clients.

Si l'establiment alimentari forma part d'un equipament col·lectiu, n'hi ha prou amb l'existència d'una farmaciola comuna per a tot l'equipament.

En el cas dels CPA, cal instal·lar-la en un recinte independent amb una superfície mínima de 10 m².

Pot coincidir amb l'exigida per la normativa laboral per als treballadors, amb les adaptacions necessàries atès el nombre més gran de persones que ha d'atendre.

CAPÍTOL III Condicions dels locals comercials

ARTICLE 13. CONDICIONS GENERALS

1. Els espais destinats a la venda al públic s'han d'instalar a la planta baixa dels edificis, si bé es poden emplaçar, a més, en d'altres plantes diferents, sempre que constitueixin amb aquests una unitat funcional i arquitectònica d'acord amb la normativa del PGM.

La instal·lació de llocs de venda en els soterranis només està autoritzada quan el desnivell respecte a la planta és inferior al determinat pel Codi tècnic d'edificació (CTE) i l'Ordinança d'edificació.

2. Els accessos s'han d'ajustar a les normes següents:
 - a) S'han de fer necessàriament per les façanes exteriors dels edificis, sense que en cap cas es puguin efectuar per portals o vestíbuls d'accés a habitatges, oficines o altres usos, ni a través de cap altre local.
 - b) Es pot autoritzar l'accés a través d'una galeria o passatge comercial, sempre que la porta de comunicació entre l'establiment alimentari i la galeria hagi estat construïda d'acord amb la normativa d'incendis vigent, i que a més disposi d'un altre accés independent per alguna de les façanes de l'edifici.
 - c) No obstant el que disposen els apartats anteriors, el nombre d'accessos als locals de venda ha de ser, com a mínim, l'assenyalat per la normativa estatal, autonòmica i municipal de seguretat i les condicions de protecció contra incendis. També s'han d'adaptar a la normativa sobre accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques quan calgui.
 - d) Les obertures d'entrada/sortida a l'establiment han d'estar proveïdes de portes, que han de romandre tancades.
3. Quan una part de la finca es destini a usos no comercials, l'establiment comercial alimentari amb una superfície neta de venda superior a 150 m² ha d'estar comunicat amb la resta de l'edifici, fins i tot amb els patis de parcel·la —propis i d'altri— que existeixin, dels quals solament pot rebre la claror, però en cap cas ventilació natural.

4. Amb independència de condicions de caràcter específic, l'alçada lliure mínima dels locals és de 2,50 m, que es pot reduir a 2,10 m en zones de magatzem, serveis sanitaris i altres dependències no utilitzades pel personal de l'establiment o pel públic de forma permanent.
5. L'amplada mínima del passadís lliure entre prestatgeries s'ha d'ajustar a les especificacions del CTE per a l'ús comercial.
6. La zona compresa entre les caixes de cobrament i les portes de sortida no es pot utilitzar per a cap activitat comercial ni de serveis.

ARTICLE 14. VENTILACIÓ

1. Si la ventilació és natural, les obertures corresponents han d'ocupar un percentatge del 12,50 % amb relació a la superfície en planta del local de vendes. Només es poden practicar aquestes obertures en façanes, en patis interiors d'illa, zenitalment o en patis de parcel·la exclusius, i han d'estar allunyades com a mínim 5 m d'altres d'alienes.
2. Si la ventilació natural no satisfà les exigències indicades en l'apartat anterior, cal dotar el local d'una ventilació mecanitzada que assegurï un mínim de cinc renovacions/hora, referides al volum total del local de vendes.
3. Si els locals estan dotats de ventilació forçada o de condicionament d'aire, cal instal·lar els equips corresponents —seguint la normativa tècnica aplicable a cada cas— en un recinte ad hoc degudament insonoritzat. Els equips s'han de col·locar damunt d'elements antivibratoris, i la totalitat de les connexions s'han de fer interposant-hi elements elàstics.
4. L'evacuació de l'aire a l'exterior s'ha d'efectuar en les condicions que assegurin un funcionament correcte, per conductes o altres mitjans, d'acord amb allò establert per la normativa general del medi ambient urbà.

ARTICLE 15. DESNIVELLS. ESCALES I RAMPES

1. En el cas que els passos hagin de salvar un desnivell, aquest es pot resoldre mitjançant una escala o una rampa. Les escales mecàniques no es computen en aquest paràgraf, ni es consideren vies d'evacuació.
2. Les escales i les rampes s'han d'ajustar a la normativa de condicions de protecció contra incendis i a la normativa d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques.

ARTICLE 16. ASCENSORS I MUNTACÀRREGUES

Es regeixen per allò que disposen les ordenances metropolitanas d'edificació (article 155 i següents), les ordres específiques en la matèria i la normativa d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques.

ARTICLE 17. ESCALES MECÀNIQUES

Es regeixen per allò que disposen l'article 164 (i següents) de les ordenances metropolitanas d'edificació i la normativa específica en la matèria.

ARTICLE 18. ESCOMBRARIES

1. Cal que hi hagi un departament per al dipòsit de les escombraries i residus, que s'ha d'ajustar a allò que disposa la normativa del medi ambient urbà de Barcelona quant a capacitat, accessibilitat, condicions higièniques i ventilació.
2. Sense perjudici del que disposi l'esmentada normativa, en cas que el departament per a escombraries tingui comunicació amb el local de vendes, l'accés s'ha de fer de manera indirecta, a través d'un vestíbul de separació amb doble porta.
3. Els establiments comercials alimentaris han de fer una recollida selectiva dels residus que generin, si més no amb la diferenciació de les cinc fraccions següents: matèria orgànica, paper i cartró, vidre, envasos (metàl·lics, plàstics i, en particular, els brics) i rebuig. Per a cada una d'aquestes fraccions, els establiments han de disposar de contenidors de recollida independent.

ARTICLE 19. COMPTADORS I QUADRES DE COMANDAMENT

1. Sense perjudici del compliment de les disposicions establertes pels reglaments generals dels diferents serveis i per les normes de les respectives empreses subministradores, cal establir cambres per a comptadors distintes per a cadascun dels serveis d'aigua, gas, electricitat, telefonia, etcètera.
2. En els establiments amb una superfície neta de venda superior a 150 m² i en les galeries i centres privats d'alimentació, els quadres generals de comandament dels referits subministraments s'han de situar en llocs adequats fora de la zona accessible per al públic.

La resta d'establiments han de complir amb les normes de seguretat de les diferents instal·lacions.

ARTICLE 20. ZONES DE CÀRREGA I DESCÀRREGA

Aquestes zones es regeixen per allò disposat a les ordenances que siguin d'aplicació.

ARTICLE 21. MAGATZEMS I CAMBRES FRIGORÍFIQUES

1. Els magatzems han d'estar situats en un local tancat i independent contigu (proper) a la zona de càrrega i descàrrega, relacionat funcionalment, de forma exclusiva, amb el lloc de venda. En els equipaments col·lectius aquestes, condicions es refereixen exclusivament als magatzems d'alimentació.
2. La superfície útil per a l'emmagatzematge, un cop deduïts els passos, escales, ascensors, etc., en els CPA i GPA no pot ser inferior en cap cas a la superfície total dels llocs de venda. S'hi poden fer compartiments mitjançant paraments massissos o calats en peces amb una superfície no inferior a 5 m², on es poden instal·lar les cambres frigorífiques necessàries. En la resta d'establiments, la superfície útil és de 6 m².
3. El paviment del local d'emmagatzematge, i també els seus passos i voreres, ha de ser antilliscant, però llis i amb el pendent necessari per facilitar el desguàs, si escau. Els entornpeus han de tenir forma còncava i han d'estar fets d'un material llis sense porositat.
4. Les cambres frigorífiques s'han d'ajustar a allò que disposa la normativa sobre condicions higienicosanitàries que han de complir els aliments i els establiments alimentaris.
5. Els magatzems ubicats al local es poden substituir per magatzems situats a curta distància de l'establiment de forma que, per a la distribució de les mercaderies, no calgui circular per la calçada.

ARTICLE 22. SERVEIS SANITARIS I VESTIDORS

Cal disposar de serveis sanitaris per al públic. Els locals amb una superfície neta de venda de fins a 400 m² poden tenir-ne un de sol, proveït de lavabo i inodor. En empreses de fins a nou treballadors, els serveis sanitaris poden ser comuns per al personal de l'establiment i per al públic.

Els locals amb una superfície neta de venda superior a 400 m² han de tenir dos serveis sanitaris, independents per a homes i dones, que han d'estar proveïts de lavabo i inodor. A aquests cal afegir-ne dos més per cada 1.000 m² de superfície o fracció.

Els serveis sanitaris i vestidors per al personal de l'establiment s'han d'ajustar a les normes laborals de seguretat i higiene. En cap cas els serveis sanitaris i vestidors poden estar comunicats directament amb el local de vendes, llevat que hi hagi un avantvestíbul amb doble porta.

Els establiments alimentaris que formen part d'un conjunt de locals o equipament col·lectiu es poden agrupar, a l'efecte de la instal·lació de serveis sanitaris, sempre que la seva superfície neta de venda sigui inferior a 100 m².

El nombre de serveis sanitaris d'un conjunt es calcula mitjançant la suma de la superfície corresponent als locals eximits, incrementada en un 50 % per excés.

S'ha de tenir en compte allò disposat en la normativa d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques.

ARTICLE 23. APARCAMENT

Els aparcaments es regeixen, en cada cas, per les seves disposicions específiques.

ARTICLE 24. ESTACIÓ TRANSFORMADORA

Sense perjudici d'allò que disposa la normativa general aplicable, les estacions transformadores només poden tenir accés des de la via pública.

CAPÍTOL IV Establiments de caràcter col·lectiu

ARTICLE 25. IDENTIFICACIÓ

1. A les galeries i els centres privats d'alimentació, la denominació ha de figurar, amb caràcters destacats, en rètols col·locats damunt de les portes d'accés d'acord amb les disposicions de l'Ordenança de les instal·lacions i activitats publicitàries.
2. Els locals comercials annexos als esmentats CPA o GPA, instal·lats en el mateix immoble, però que són oberts a la façana exterior de la finca i no hi tenen comunicació interior, no es consideren integrats en els referits centres o galeries i es regeixen a tots els efectes per les normes d'aplicació general als comerços independents.

ARTICLE 26. CONDICIONS ESPECIALS DELS CPA

Els CPA, incloses les seves zones d'accés, només es poden instal·lar en edificis dedicats exclusivament a un ús comercial i als seus serveis complementaris. La façana ha d'estar oberta a un vial amb una amplada igual o superior a 12 m.

ARTICLE 27. DEFINICIÓ DE LLOC DE VENDA

S'entén per lloc de venda l'espai comercial limitat físicament a l'interior del qual el públic no hi té accés.

ARTICLE 28. CONDICIONS DELS LLOCS DE VENDA

Els llocs de venda s'han d'ajustar a les condicions següents:

- a) La superfície construïda del lloc de venda, limitada per paraments i taulells, ha de ser de 10 m² com a mínim, amb unes dimensions no inferiors a 3 m de front i 2,50 m d'ample.
- b) Els llocs de venda han de ser tancats, amb accés únicament per al personal empleat i amb un taulell adequat per a la venda al públic.
- c) Les parets que separen els llocs han de ser d'un material ajustat a la normativa contra incendis.
- d) El revestiment dels distints paraments interiors i exteriors, que defineixen el lloc, s'ha de fer amb un material impermeable, fàcil de netejar i de durabilitat i duresa garantides.
- e) El sòl del lloc s'ha d'aixecar a 0,20 m respecte al nivell del pas públic; ha de ser continu i ha d'estar fet d'un material impermeable, fàcil de netejar

i de durabilitat i duresa garantides. Els entornpeus han de tenir forma còncava i han d'estar fets d'un material llis sense porositat. Per a la neteja no es pot utilitzar el sistema de reg, tret que hi hagi un pendent del 2 % i en el punt més baix es disposi de l'embornal pertinent i d'una arqueta sifònica de connexió a la xarxa general de desguassos.

- f) Si el personal empleat ha d'accedir a l'interior del lloc per la part frontal, l'accés s'ha de fer a través del taulell, que ha de tenir una part abatible. El girament de la porta ha de ser sempre cap a l'interior.
- g) Cap element no pot sobrepassar la línia que delimita els passos per al públic fins a l'altura de 2,20 m. Per damunt d'aquesta altura es permet que sobresurtin fins a 0,20 m els elements següents: barra per a ganxos, lluminàries, caixa del bombo de la persiana de tancament i rètols.
- h) En cada lloc hi ha d'haver una presa d'aigua potable i un subministrament elèctric d'una potència de 2,2 kW com a mínim.
- i) Cal que disposin d'un element de tanca metàl·lic enrotllable o similar.

ARTICLE 29. RELACIONS ENTRE SUPERFÍCIES

La relació entre la superfície ocupada pels llocs de venda i la dels passos i llocs de permanència per al públic pot ser com a màxim la unitat, tal com es representa en l'expressió:

Superfície dels llocs de venda/Superfície dels passos per al públic

ARTICLE 30. PASSOS PER AL PÚBLIC

1. L'amplada dels passos per al públic amb llocs de venda a tots dos costats no pot ser inferior a 3,50 m i, en els casos restants, a 2,50 m. En cas d'haver-hi rampes d'accés, han de ser d'aquesta mateixa amplada.
2. Els esmentats amplexos crítics no han d'estar interromputs per cap tipus d'element estructural, decoratiu ni instal·lacions. En els casos en què n'hi hagi algun, el mínim útil del pas a cada costat de l'obstacle ha de ser de 2,50 m.
3. Els CPA, sense perjudici d'allò que estableixen els paràgrafs anteriors, han de disposar de dos passos principals per al públic, d'ample no inferior a 4 m, amb origen en accessos diferents i que s'encreuin en algun punt. Si l'inici és en façanes oposades, els referits passos principals es poden trobar a continuació de l'altre, formant un sol carrer central.

4. No obstant el que es disposa en els números anteriors d'aquest article, els passos per al públic, quan constitueixin part de la xarxa de vies d'evacuació del local, s'han d'ajustar en les seves característiques, llargada i amplada a allò que estableixen les normes estatals, autonòmiques i locals relatives a seguretat i protecció contra incendis.
5. Els paviments de la zona de pas del públic han de tenir la duresa, porositat i resistència necessàries per garantir-ne la durabilitat i higiene i han de presentar els pendents necessaris per al desguàs, si escau.

ARTICLE 31. NETEJA

L'establiment ha d'utilitzar els sistemes més adients a les característiques del local, ja sigui mitjançant maquinària o mitjançant reg, per tal de garantir la netedat necessària.

ARTICLE 32. DESGUASSOS

1. La xarxa de sanejament del local ha de ser independent de la de la resta de l'edifici, quan en aquest hi hagi usos diferents del comercial.
2. Ha de disposar de claveguerons i embornals en nombre i disposició adequada per garantir la netedat necessària.
3. Ha d'estar dotada de caixes registrables en cada canvi de direcció o secció i a intervals, que no poden excedir de 20 m. Si és indispensable una bomba d'elevació, cal instal·lar-la en el recinte tancat amb desguàs en el pou de recollida.
4. El clavegueró de sortida fins a la xarxa pública de clavegueram ha de tenir un diàmetre no inferior a 30 cm amb un pendent mínim del 2 %.

ARTICLE 33. RÈGIM INTERN DELS CPA I GPA

Els CPA i GPA poden adoptar el seu propi reglament de règim interior, que s'ha de sotmetre a l'aprovació de l'autoritat municipal competent.

ARTICLE 34. ADMINISTRACIÓ

Al capdavant dels CPA o GPA hi ha d'haver un administrador que, amb el personal adequat, tingui al seu càrrec el compliment de les funcions que li assigni el reglament de règim interior, que com a mínim han de ser les següents:

- a) Romandre als CPA o GPA durant les hores d'obertura al públic, dirigir, inspeccionar o vetllar pel funcionament adequat dels serveis i instal·lacions, i mantenir l'ordre corresponent.

- b) Facilitar la funció inspectora de l'autoritat competent i col·laborar amb els seus agents, tant per procurar el compliment de la normativa vigent com per orientar i instruir els usuaris dels seus drets i obligacions, si així es demanés. Cal comunicar a l'autoritat municipal competent, en un termini màxim de 24 hores, les anotacions que es consignin en el llibre de reclamacions.
- c) Garantir en tot moment la conservació, el decòrum i la netedat dels llocs de venda i de les instal·lacions i serveis comuns.

ARTICLE 35. CLASSES DE LLOCS DE VENDA

1. En les GPA hi ha d'haver un mínim d'un lloc i en els CPA un mínim de dos llocs per a cadascun dels grups d'especialitats i especialistes següents:
 - a) Ultramarins i comestibles.
 - b) Llet i productes làctics.
 - c) Fruïtes i verdures.
 - d) Polleria i caça.
 - e) Cansaladeria.
 - f) Xarcuteria.
 - g) Carnisseria.
 - h) Peix fresc i marisc.
2. La resta de llocs fins al nombre total dels que s'integren en la GPA o el CPA es poden destinar lliurement al comerç d'alimentació o relacionat amb l'alimentació que desitgin.
3. Els llocs de venda del mateix grup d'especialitat han d'estar agrupats d'acord amb les exigències de les seves característiques específiques i convenientment separats d'aquells amb els quals hi hagi algun tipus d'incompatibilitat.

ARTICLE 36. TITULARITAT DE MAGATZEMS I CAMBRES FRIGORÍFIQUES

Solament poden ser titulars i utilitzar els magatzems i les cambres frigorífiques aquells que ho siguin del lloc de venda de la GPA o el CPA, i solament s'hi poden guardar i conservar productes propis de l'activitat comercial que es duu a terme en el lloc de venda.

ARTICLE 37. CONTROL DE PESADES

1. Les GPA i els CPA han de disposar de bàscules i balances oficials, en un lloc perfectament localitzable per al comprador, en les quals figuri, de manera destacada, la funció que han de complir: «Bàscula de repesatge a disposició del públic».
2. Les reclamacions per manca de pes han de ser sempre ateses si es formulen abans de sortir dels locals de les galeries o centres, i cal consignar les anomalies que es produeixen en el llibre de reclamacions corresponent.

CAPÍTOL V Establiments individuals

ARTICLE 38. ESPECIALISTES

1. Els establiments especialistes es classifiquen d'acord amb el contingut del quadre que figura com a annex 1 d'aquesta Ordenança.
2. Poden vendre els productes propis d'una especialitat i els propis d'altres especialitats del mateix grup en les condicions que s'especifiquen en l'article següent.

ARTICLE 39. SUPERFÍCIES

1. La superfície neta mínima de venda dels establiments especialistes està en funció de l'especialitat elegida, segons es descriu en el quadre annex 1 de l'Ordenança.
2. Per a la venda d'altres productes no compresos en aquella especialitat, la superfície neta mínima de venda és la següent:
 - El 75 % de la superfície total de les diferents especialitats pertanyents al mateix grup.
3. Per aplegar els productes de l'especialitat pesca salada i de l'especialitat peix i marisc, cal tenir una superfície neta mínima de venda de 45 m².
4. Els establiments especialistes poden vendre productes cuïnats i precuïnats que utilitzin com a base principal alguns dels aliments que estan autoritzats a vendre. També poden vendre els productes de la seva especialitat congelats i en altres formes de conservació.
5. Els establiments especialistes de l'annex 1, amb les degudes garanties de compliment de la reglamentació tecnosanitària i mediambiental, poden disposar d'una sala de degustació de les seves especialitats. En aquests supòsits, a la superfície de venda cal afegir-hi una superfície màxima de 20 m².
6. Els establiments especialistes amb zona de degustació han de tenir serveis sanitaris per a ús dels seus clients. Cal seguir la normativa d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques i les mesures de seguretat adients a la superfície i aforament de la zona de degustació.
7. L'activitat de degustació consisteix en el consum, a l'interior de l'establiment, dels productes de l'especialitat que estan a la venda. La manipulació autoritzada per a la degustació dels productes consisteix en una presentació del producte a temperatura ambient o en fred, tallat o trossejat mitjançant elaboració pròpia a les mateixes instal·lacions de l'establiment, amb possibilitat

d'escalfar-lo en un petit forn microones o un altre sistema d'escalfament adequat. També s'hi pot tenir una màquina per preparar suc i cafetera, ja que la degustació dels productes pot anar acompanyada de begudes refrescants i solubles. En cap cas no es poden servir o anunciar dinars, sopars, menús ni qualsevol altra forma de presentació que estigui legalment regulada per als establiments amb autorització de concurrència pública.

ARTICLE 40. POLIVALENTS ALIMENTARIS

1. La superfície neta mínima de venda dels establiments polivalents tradicionals és de 60 m².
2. Els establiments polivalents tradicionals poden vendre:
 - Totes les especialitats del grup 1 llevat de l'especialitat 1,3 (congelats), per a la venda dels quals cal afegir 15 m² a la superfície neta mínima de venda. Els productes de graneria i congelats s'han de vendre envasats.
 - Els productes de xarcuteria de l'especialitat de cansaladeria/xarcuteria del grup 2, si s'afegeixen 15 m² a la superfície neta mínima de venda. Poden vendre, a més, ous sense necessitat de superfície afegida.
 - Les especialitats del grup 3, si s'afegeixen 20 m² a la superfície neta de venda.
 - Caramels, bombons i gelats, aquest últims envasats.
3. També poden vendre altres productes de consum quotidià, si s'afegeixen 10 m² a la superfície neta mínima de venda.
4. No poden comercialitzar els productes del grup 2 (carn), amb excepció dels ous i la xarcuteria; els productes del grup 4 (peix); ni els del grup 5 (pa i pastisseria), amb excepció de caramels i gelats.
5. Els aliments sense envasar han d'estar protegits per vitrines o similars per evitar contactes del públic.

ARTICLE 41. AUTOSERVEIS

1. La superfície neta de venda dels autoserveis està compresa entre 60 i 149 m².
2. Els establiments qualificats d'autoservei poden vendre:
 - Totes les especialitats del grup 1 llevat dels congelats, per a la venda dels quals cal afegir 15 m² a la superfície neta mínima de venda. Els productes de graneria i congelats s'han de vendre envasats.
 - Els productes de xarcuteria de l'especialitat cansaladeria/xarcuteria del grup 2, si s'afegeixen 15 m² a la superfície neta mínima de venda. Poden vendre ous sense necessitat de superfície afegida.

- Els productes carnis, si s'afegeixen 15 m² a la superfície neta mínima de venda. Aquests productes s'han de vendre envasats.

3. Pel que fa a les especialitats del grup 5, poden vendre pastisseria i gelats, sempre que estiguin envasats, com també caramels i bombons.

Per a la venda de pa, cal tenir en compte les disposicions establertes pel decret de la Generalitat sobre comercialització i venda de pa i les ordres de desplegament d'aquesta norma.

4. També poden vendre productes de drogueria, si s'afegeixen 10 m² a la superfície neta de venda.
5. Si hi ha aliments sense envasar, han d'estar protegits per vitrines o similars per evitar contactes del públic i s'han de vendre en règim assistit.

ARTICLE 42. SUPERSERVEI

1. La superfície neta de venda dels superserveis està compresa entre 150 i 399 m².
2. Els establiments qualificats de superservei poden vendre:
 - Totes les especialitats del grup 1.
 - Les especialitats de xarcuteria, cansaladeria, ous i carnisseria/polleria. Els productes d'aquest últim grup cal que es venguin envasats. Es poden vendre al detall en els establiments de més de 250 m² de superfície neta de venda en recintes específicament delimitats.
 - Les especialitats del grup 3.
 - Altres productes de consum quotidià.
3. Pel que fa a les especialitats del grup 5, poden vendre pastisseria i gelats, sempre que estiguin envasats, i també caramels i bombons. Per a la venda de pa, cal tenir en compte les disposicions establertes pel decret de la Generalitat sobre comercialització i venda de pa i les ordres de desplegament d'aquesta norma.
4. No poden comercialitzar els productes de l'especialitat 4.1 (peix i marisc).
5. Els aliments sense envasar han d'estar protegits per vitrines o similars per evitar contactes del públic, i s'han de vendre en règim assistit.

ARTICLE 43. SUPERMERCATS

1. La superfície neta de venda dels supermercats petits està compresa entre 400 i 1.299 m² i la dels supermercats grans, entre 1.300 i 2.499 m².
2. Els supermercats, tant els grans com els petits, poden vendre tot tipus de productes de tots els grups d'especialitats alimentàries, com també altres productes de consum quotidià i productes de parament de la llar.
3. Per a la venda de pa, cal tenir en compte les disposicions establertes pel decret de la Generalitat sobre comercialització i venda de pa i les ordres de desplegament d'aquesta norma
4. Els aliments sense envasar han d'estar protegits per vitrines o similars per evitar contactes del públic.

ARTICLE 44. ESTABLIMENTS POLIVALENTS

La venda de productes alimentaris dintre del recinte d'aquests tipus d'establiments es pot fer de les maneres següents:

- a) En sales de venda específiques i físicament delimitades, normalment en règim d'autoservei.
- b) En botigues independents (amb caixa registradora independent i de titularitat diferent o no de la del centre comercial) situades en àrees singulars del recinte, amb tècnica de venda personalitzada.
- c) En punts de venda de productes específics, atesos pels seus productors directes o els seus agents.

ARTICLE 45. CONDICIONS

Els establiments esmentats en l'article anterior han de complir les condicions següents:

- a) En un mateix local es poden expedir simultàniament productes alimentaris corresponents a autoritzacions diferents, sempre que el lloc reuneixi les condicions de superfície i instal·lacions que es requereixen per a cadascuna, i sense perjudici de les excepcions que per a productes determinats s'estableixin en aquesta Ordenança o en altres disposicions municipals, autonòmiques o estatals. Els diferents tipus de productes alimentaris han d'estar col·locats amb les separacions necessàries entre els uns i els altres de forma que no es puguin afectar ni influir recíprocament en llurs característiques físiques de qualsevol mena. Els aliments sense envasar han d'estar protegits mitjançant vitrines o similars per evitar contactes del públic i s'han de vendre en règim assistit.

- b) També es poden vendre productes alimentaris i no alimentaris. De manera semblant, els diferents productes han d'estar col·locats amb separació suficient als mateixos efectes de l'apartat anterior.

ARTICLE 46. ALTRES FORMES DE VENDA DE PRODUCTES ALIMENTARIS

1. La superfície neta mínima de venda destinada als articles alimentaris en les botigues de conveniència és de 25 m². Amb aquesta superfície mínima, aquests establiments poden vendre totes les especialitats del grup 1.
2. Per a la venda d'especialitats dels grups 2-4 cal afegir 8 m² per cadascun dels grups. S'autoritza també la venda dels productes congelats de cadascun dels grups d'especialitats. Tots els productes de les especialitats 1-4 s'han de vendre envasats.
3. La superfície neta mínima de venda de les botigues annexes a gasolineres és de 30 m². En aquesta superfície neta de venda poden vendre les especialitats del grup 1.
4. Pel que fa a les especialitats del grup 5, tots dos tipus de botigues poden vendre pastisseria, gelats, caramels i bombons, sempre que estiguin envasats. Per a la venda de pa, cal tenir en compte les disposicions establertes pel decret de la Generalitat sobre comercialització i venda de pa i les ordres de desplegament d'aquesta norma.
5. Les botigues de producte quotidià no alimentari han de destinar a l'alimentació el 20 % de la superfície neta de venda. En aquesta superfície poden vendre productes de qualsevol especialitat alimentària sempre que estiguin envasats.

ARTICLE 47. EXPOSITORS

Es pot autoritzar la instal·lació d'expositors mòbils de fruites i hortalisses a les façanes dels establiments, sempre que s'ajustin a les característiques següents:

- Material: metàl·lic inoxidable amb capa de pintura no contaminant.
- Alçada mínima del primer prestatge respecte al sòl: 50 cm.
- Mampara de protecció a cada prestatge: 25-30 cm.
- Fons màxim: 30-50 cm.
- Amplada de la vorera: 1,80-2,50 m.
- Amplada de carrer: 5-7 m en carrers per a vianants de casc antic.

El fons màxim de l'expositor està en funció de l'amplada del carrer per a vianants o la vorera on estigui situat.

CAPÍTOL VI Màquines expenedores d'aliments

ARTICLE 48. DEFINICIÓ

Són tots aquells mecanismes automàtics que es poden emprar per obtenir qualsevol tipus d'aliment en qualsevol estat físic o de preparació.

ARTICLE 49. CARACTERÍSTIQUES

1. Tant si estan ubicades dins d'una botiga d'alimentació com si ho estan en un altre recinte com ara establiments de concurrència pública en general, centres de treball, estacions i similars, queden subjectes a les prescripcions d'aquesta ordenança que els resultin d'aplicació.

2. A més, han de reunir les condicions següents:

- Han d'estar ubicades en un espai diferenciat d'aquell on es duu a terme l'activitat específica del local (com ara sales de projecció, oficines, recintes d'entrenament o pràctica d'esports, etc.), excepte als bars i restaurants.
- Si estan ubicades en zones de pas, han de respectar les normes de seguretat i no poden reduir el pas necessari per a l'evacuació. No es poden ubicar en passadissos protegits, en escales d'evacuació (obertes, protegides o especialment protegides) ni en vestíbuls previs d'escala, d'ascensor o de comunicació entre sectors d'incendi. Tampoc no es poden ubicar en vestíbuls d'accés a serveis sanitaris.
- Sempre que estiguin proveïdes d'alguna font d'escalfament, han de disposar de protecció especial per evitar accidents.
- Tots els aliments s'han d'expedir envasats i amb informació relativa a denominació del producte, data de caducitat i denominació i domicili de l'expenedor. Se n'exceptuen els supòsits de begudes de preparació al moment.
- Aquestes instal·lacions han d'estar dotades dels mitjans adequats per a l'emmagatzematge i l'eliminació higiènica de material de rebuig.

ARTICLE 50. PROHIBICIONS

Per motius sanitaris, no es permet la instal·lació d'aquestes màquines en botigues de venda de qualsevol producte que no sigui l'alimentari.

CAPÍTOL VII Botigues de plats preparats

ARTICLE 51. DEFINICIÓ

Són tots aquells comerços l'única activitat dels quals és la venda d'aliments d'origen animal i vegetal, cuinats o precuinats mitjançant mescla o condimentació, per ser consumits directament o després d'un tractament domèstic addicional.

ARTICLE 52. CARACTERÍSTIQUES

La superfície neta mínima de venda és de 30 m² (la superfície neta de venda es defineix a l'article 3 d'aquesta Ordenança). Entre el mostrador i la porta de sortida ha de quedar un espai lliure mínim per a la circulació del públic de 15 m² per evitar l'ocupació de la via pública per part dels clients de l'establiment.

ARTICLE 53. PRODUCTES A LA VENDA

Poden vendre aliments dels grups d'especialitats 1.1, 1.2, 2, 3 i 4 de l'annex I d'aquesta Ordenança, sempre que hagin passat per un procés de transformació o d'elaboració del qual resulti un plat preparat. Així mateix, poden vendre gelats.

ARTICLE 54. COMERCIALIZACIÓ

Es poden comercialitzar productes elaborats pel mateix establiment o per un altre establiment proveït de l'habilitació pertinent.

En el primer supòsit, el local ha de disposar d'un obrador per a la manipulació i preparació dels aliments. La superfície mínima és de 10 m², i s'ha de situar en un espai annex a la botiga però independent d'aquesta i separat per portes. El tractament és el mateix que per a la cuina dels establiments de restauració en la normativa de concurrència pública i de medi ambient.

En el segon supòsit, el comerciant ha de vetllar perquè a l'envàs dels productes figuri, especialment, el nom i domicili de l'elaborador, la data de preparació del producte i la data de caducitat.

ARTICLE 55. ENVASOS

Els envasos que utilitzi el comerciant per a la venda de menjar preparat al seu obrador han de portar una etiqueta on constin les dades següents:

- Identificació de l'empresa.
- Denominació de venda.

- Productes emprats en l'elaboració.
- Data límit de consum o data de caducitat.

Aquesta informació pot figurar en cartells ubicats en el lloc de venda.

ARTICLE 56. UBICACIÓ D'APARELLS

Qualsevol aparell utilitzat en el procés de preparació dels aliments (com ara rostidors, etc.) ha d'estar situat a l'obrador.

ARTICLE 57. CLASSES DE CUINATS

En els productes cuinats podem diferenciar dues situacions:

- El cuinat per a consum immediat s'ha de vendre el mateix dia de la preparació.
- El cuinat refrigerat, en un termini de cinc dies.

ARTICLE 58. REPARTIMENT

El repartiment a domicili de part dels productes que elaborin no modifica la classificació d'aquests establiments.

El repartiment a col·lectivitats obliga a tenir autorització de càtering.

ARTICLE 59. DEGUSTACIÓ

En aquests establiments no està permesa la degustació dels productes a la venda.

CAPÍTOL VIII. Intervenció municipal en l'ordenació i regulació de les activitats comercials alimentàries

ARTICLE 60. INTERVENCIÓ MUNICIPAL

L'Ajuntament és qui exerceix la necessària intervenció administrativa sobre el comerç, la vigilància sanitària i totes les funcions que impliquin exercici d'autoritat i siguin de la seva competència, sense perjudici de les competències de la Generalitat de Catalunya sobre les esmentades matèries.

ARTICLE 61. REMISSIÓ

La forma com s'ha de desenvolupar aquesta intervenció en els règims de comunicació amb o sense declaració responsable i de llicència comercial és l'establerta per la normativa de comerç, sense perjudici de l'establerta per la normativa ambiental d'activitats.

En els supòsits d'activitats en règim de comunicació, els efectes d'aquesta es difereixen pel termini d'un mes.

ARTICLE 62. PARTICULARITATS

1. A la sol·licitud de CPA i GPA s'ha d'adjuntar el plànol de planta, on cal fer-hi constar la distribució projectada per als llocs que s'han d'instal·lar en el recinte i cal assenyalar el nombre ordinal que correspongui a cadascun, la classe de comerç a què es destina, l'emplaçament de les cambres o magatzems respectivament, la situació dels serveis i altres elements necessaris, amb expressió de les respectives superfícies o dimensions. En aquest plànol s'ha d'assenyalar la línia perimetral dels recintes corresponents als llocs de venda de forma que es determini exactament la superfície destinada a zona de pas i a venda. Així mateix, cal presentar un plànol on figurei la distribució de superfícies per a la resta d'establiments comercials alimentaris.
2. Els comerços obligats a tenir zona de càrrega i descàrrega que s'instal·lin en un local ja existent han de presentar un certificat de solidesa i idoneïtat signat per un facultatiu competent.
3. En el tràmit del procediment de llicència o de la comunicació que escaigui es demanarà, preceptivament, un informe dels òrgans municipals competents en matèria de comerç i consum. Aquest informe es refereix al compliment de la normativa que regula el comerç alimentari per a l'obertura d'establiments de superfície superior a 119 m².

CAPÍTOL IX Inspecció de comerç i consum

ARTICLE 63. FUNCIONS

La inspecció de comerç i consum exerceix les tasques següents:

1. Controla l'adequació a la normativa vigent dels establiments regulats per aquesta Ordenança.
2. Investiga les infraccions que es puguin cometre i aixeca les actes corresponents.
3. Emet informes relatius a la seva actuació.
4. Informa els agents econòmics per aconseguir un millor compliment de la normativa que afecta l'objecte de la inspecció.
5. Duu a terme totes aquelles funcions que se li encomanin amb relació a les prescripcions d'aquesta Ordenança.

ARTICLE 64. ACTUACIONS INSPECTORES

1. Les actuacions de la inspecció poden iniciar-se d'ofici o per denúncia pública o de part.
2. En l'exercici de la seva activitat, la inspecció podrà:
 - 2.1 Accedir al local i a tot tipus de documentació industrial, mercantil i administrativa dels establiments.
 - 2.2 Requerir tota la informació que consideri necessària per a l'aclariment dels fets objecte de la inspecció.
 - 2.3 Assistir amb d'altres agents de l'autoritat al tancament o la clausura d'establiments.

ARTICLE 65. ACTES

Les actes són els documents que estén la inspecció per recollir el resultat de les seves actuacions.

En les actes d'inspecció es consignen totes les dades que poden servir per identificar l'actuació, com ara el lloc, la data, l'hora, les persones que intervenen, la relació de fets i altres.

S'ha de lliurar una còpia de l'acta a l'establiment objecte de l'actuació inspectora.

ARTICLE 66. PROSPECCIÓ DEL MERCAT

Quan es tracti de visites per a la prospecció de l'estat d'un sector del comerç, l'inspector aixecarà acta i, si detecta irregularitats, al mateix temps que n'informa advertirà de l'obligació d'esmenar-les en el termini adequat a la naturalesa de l'incompliment o irregularitat de què es tracti.

Transcorregut el termini indicat, procedirà a fer una visita de comprovació i formalitzarà una altra acta on es recullin les esmenes efectuades.

CAPÍTOL X Règim sancionador

ARTICLE 67. DEFINICIÓ

Són infraccions administratives les accions i omissions tipificades per la legislació sectorial aplicable i, en particular, pel Decret llei 1/2009 d'ordenació dels equipaments comercials, pel Decret legislatiu 1/93 sobre comerç interior, per la Llei 22/2010 del Codi de consum de Catalunya, per la normativa ambiental d'activitats, per aquesta Ordenança o per qualsevol normativa que substitueixi la normativa esmentada i totes les altres infraccions que reculli la llei. Les infraccions es tipifiquen en lleus, greus i molt greus.

ARTICLE 68. INFRACCIONS

Són sancionables les conductes previstes en la legislació sectorial esmentada en l'article anterior i, en tot cas, les especificades a continuació:

A) Del Decret llei 1/2009, de 22 de desembre, d'ordenació dels equipaments comercials de Catalunya

Són infraccions lleus:

1. La manca de comunicació preceptiva o de declaració responsable.
2. La manca de llicència d'ampliació fins al 25 % de la superfície neta de venda.

Són infraccions greus:

1. La consignació de dades falses en qualsevol document aportat davant de l'administració.
2. La manca de comunicació en establiments de més de 1.300 m² de superfície de venda.
3. La manca de llicència comercial en establiments de fins a 5.000 m² de superfície de venda.
4. La manca de llicència en ampliacions fins al 50 % de la superfície de venda.

Són infraccions molt greus:

1. La manca de llicència comercial en superfícies de venda superiors a 5.000 m².
2. La manca de llicència comercial en ampliacions superiors al 50 % de la superfície de venda.
3. L'incompliment de l'ordre de tancament.
4. El trencament del precinte imposat a l'establiment.
5. La reincidència en la comissió d'infraccions greus.

B) Del Decret legislatiu 1/1993, de 9 de març, sobre comerç interior de Catalunya

Són infraccions lleus:

1. No estar donat d'alta a l'epígraf corresponent de l'impost d'activitats econòmiques.
2. L'incompliment del règim d'horaris comercials.
3. L'incompliment de la normativa relativa als cartells anunciadors dels horaris comercials.
4. No disposar de la comunicació/llicència municipal en l'establiment.
5. La manca de retolació o cartell amb denominació, preu i altres requisits segons producte.

Són infraccions greus:

1. La venda de productes alimentaris sense envasar mitjançant màquines automàtiques.
2. La manca de consignació d'adreça on s'atenen les possibles reclamacions.
3. La negativa o resistència a subministrar dades o facilitar la informació requerida pels agents de l'autoritat.
4. La reincidència en la comissió d'infraccions lleus en un període de sis mesos.

És infracció molt greu:

1. La reincidència en la comissió d'infraccions greus dins un període de dos anys.

C) De la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya

Són infraccions lleus:

1. La no-expedició de factura o comprovant de venda.
2. La manca de fulls de reclamacions o del cartell relatiu a la seva tinença.
3. Inexactituds en el funcionament de les balances i altres instruments metrològics.

Són infraccions greus:

1. La venda de productes amb etiquetes que induïxin a engany o confusió o que amaguin la veritable naturalesa del producte o del servei o de la seva data de caducitat.
2. La venda d'articles o productes no autoritzats o la venda de productes fora de l'horari autoritzat.
3. La reincidència en la comissió d'infraccions lleus en un termini de sis mesos.

És infracció molt greu:

1. La reincidència en la comissió d'infraccions greus durant un termini de cinc anys.

D) Del Reial decret 202/2000, d'11 de febrer, pel qual s'estableixen les normes relatives als manipuladors d'aliments

És infracció lleu:

1. No estar en possessió de la formació adient els empleats que mantinguin algun tipus de contacte amb els productes alimentaris.

E) Del Reial decret 1334/1999, de 31 de juliol, pel qual s'aprova la norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat

És infracció lleu:

1. La manca d'embolcall per als productes de l'establiment que ho requereixin.

F) De la normativa tecnicosanitària

És infracció lleu:

1. La inexistència de pinces o d'altres instruments adequats per servir els productes en venda personalitzada.

Són infraccions greus:

1. Una greu mancança en les condicions higièniques.
2. La inexistència de separació reglamentària entre les diverses activitats dutes a terme al local o els diferents tipus de productes.

G) De la normativa tecnicoindustrial

És infracció greu:

1. No estar les instal·lacions en condicions de perfecte funcionament o no estar en possessió dels certificats de revisió.

És infracció molt greu:

1. Un funcionament incorrecte de les instal·lacions susceptible d'afectar la seguretat de les persones.

H) D'aquesta Ordenança

Són infraccions greus:

1. L'existència d'obertures entre el taulell i les prestatgeries en les zones de venda personalitzada que permetin l'accés del públic.
2. La manca de superfícies mínimes establertes per a la venda dels diferents grups de productes o per a magatzems, cambres frigorífiques, congeladors, càrrega i descàrrega i aparcament.

ARTICLE 69. SANCIONS

Les sancions que s'han d'imposar per les infraccions recollides en la present Ordenança i en la normativa indicada a l'article 68 són les establertes en aquella normativa.

ARTICLE 70. GRADUACIÓ

Les quanties de les sancions es graduen en funció de la seva normativa sectorial i, en el seu defecte, per les següents circumstàncies:

1. El volum de vendes.
2. El nombre de consumidors o usuaris afectats.
3. La reincidència.
4. El caràcter dolós o culpós de la infracció.

ARTICLE 71. COMPETÈNCIA

1. L'alcalde és competent per incoar tota classe de procediments sancionadors, i pot delegar o desconcentrar les seves competències d'acord amb allò que estableix l'article 13.2 de la Carta municipal.
2. Quan la proposta de resolució del procediment sancionador contingui una sanció que, per la seva quantia o pel seu caràcter, no sigui de competència municipal, l'alcalde elevarà l'expedient a l'entitat competent de la Generalitat d'acord amb la legislació sectorial aplicable.

ARTICLE 72. PROCEDIMENT

1. El procediment sancionador és l'establert per la normativa sectorial. En el seu defecte, s'aplicarà allò que disposi l'Ajuntament de Barcelona. De forma supletòria, serà d'aplicació el procediment sancionador establert per la Generalitat i, si escau, l'establert en la legislació estatal.

CAPÍTOL XI

Multes coercitives i altres mesures sancionadores

ARTICLE 73. MULTES COERCITIVES

Els òrgans municipals poden imposar una multa coercitiva en els termes previstos a la llei.

ARTICLE 74. PROCEDIMENT

L'òrgan competent ha de cursar el requeriment d'execució dels actes i les resolucions administratives destinades al compliment d'allò preceptuat en aquesta Ordenança.

El requeriment ha d'assenyalar el termini concedit per a l'esmentat compliment i la quantia de la multa coercitiva que es pot imposar.

El termini concedit ha de ser suficient.

ARTICLE 75. REITERACIÓ

La imposició d'aquesta multa pot ser reiterada en els supòsits de persistència en l'incompliment d'allò ordenat, sota la condició de complir el procediment assenyalat en l'article anterior.

La multa coercitiva és compatible amb la multa sancionadora i independent d'ella.

ARTICLE 76. ALTRES MESURES NO SANCIONADORES

D'acord amb allò que disposi la normativa vigent, l'Ajuntament pot adoptar altres mesures administratives no sancionadores com a mesures provisionals amb o sense audiència, tancament d'establiments, publicitat de sancions o comís.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES**Primera**

Les sol·licituds de llicències d'instal·lació, ús o obertura que es trobin en tràmit a l'entrada en vigor de la present Ordenança s'han de resoldre d'acord amb les prescripcions d'aquesta. Els titulars d'aquelles sol·licituds de llicència urbanística que siguin denegades per aplicació d'allò que disposa la present Ordenança poden ser indemnitzats d'acord amb el que estableix el Decret legislatiu 1/2005 relatiu a la normativa en matèria urbanística.

Segona

Pel que fa a l'adaptació dels locals ja existents a la normativa de barreres arquitectòniques, està subjecta a allò establert a la disposició addicional tercera de la Llei 20/1991.

Tercera

1. El termini màxim per adaptar-se als preceptes d'aquesta Ordenança referents a superfícies dels locals amb relació als productes a la venda és l'any 2015.
2. Per quedar rellevats de l'adaptació, els establiments de comerç alimentari ja existents han de complir les condicions següents:
 - a) Tenir autorització de posada en funcionament amb data anterior al 26-03-1999.
 - b) Acreditar la impossibilitat física per adaptar-se a la normativa en vigor.
 - c) No poder acollir-se a un pla de trasllat ni d'unió amb altres comerços de la zona per tal d'aconseguir una redefinició d'objectius comercials.
3. Poden acollir-se a l'excepció del punt anterior els següents tipus d'establiment:
 - a) Comerç de venda personalitzada tant especialista com polivalent.
 - b) Autoserveis.
 - c) Botigues de conveniència i annexes a gasolineres.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Es deroguen les ordenances següents:

- Ordenança d'establiments i centres de comerç alimentari de 1999.
- Ordenança de policia d'avituellament de fleques de 16 de juliol de 1963.

ANNEX 1

GRUPS D'ESPECIALITATS ALIMENTÀRIES

GRUPS D'ESPECIALITATS	ESPECIALITATS	PRODUCTES	SUPERFÍCIE MÍNIMA
1. Alimentació en general	1.1. Productes alimentaris diversos	Arròs	40 m ²
		Farines i cereals	
		Galetes, biscotes i magdalenes	
		Pastes alimentàries	
		Altres preparats cereals	
		Conserves de peix	
		Olives	
		Verdura/fruita en conserva	
		Llegum en conserva	
		Mel, confitures	
		Salses i condiments	
		Margarina	
		Sucre	
		Fruita seca	
		Llegum sec	
		Llegum cuit	
		Conserves	
		Olis	
		Pasta fresca	
		Cafè	
Te			
Xocolata			
	1.2. Productes làctics	Llet fresca Llet conservada Làctics Iogurt Formatges Mantega	35 m ²
	1.3. Congelats		35 m ²
	1.4. Cellers: begudes alcohòliques i no alcohòliques	Aigües minerals Begudes no alcohòliques Licors Vi Cervesa Altres begudes alcohòliques Sucs de fruita	40 m ²
	1.5. Productes de règim i dietètica		35 m ²

ANNEX 1

GRUPS D'ESPECIALITATS ALIMENTÀRIES

GRUPS D'ESPECIALITATS	ESPECIALITATS	PRODUCTES	SUPERFÍCIE MÍNIMA
2. Productes carnis	2.1. Carnisseria/polleria	Carn de: Vaca Bou Toro de lídia Vedella Be Moltó Ovella Cabrit Cavall Aviram Caça Caça aus Conill Cargols Ous Despulles de les carns anteriors	35 m ²
	2.2. Cansaladeria/xarcuteria	Carn de porc Fetge porcí Salsitxes i botifarres Tot tipus de despulles de porc Llard Pernils Embotits Altres productes de xarcuteria Foie gras Productes fumats Formatge Salses i condiments Mantega Margarina	35 m ²
3. Fruites i hortalisses	3.1. Fruites i hortalisses	Fruita fresca Hortalisses i llegum fresc Patates	40 m ²

ANNEX 1

GRUPS D'ESPECIALITATS ALIMENTÀRIES

GRUPS D'ESPECIALITATS	ESPECIALITATS	PRODUCTES	SUPERFÍCIE MÍNIMA
4. Productes íctics	4.1. Peix i marisc	Peix fresc Crustacis i mol·luscs Peix congelat Altres formes de conservació	35 m ²
	4.2. Pesca salada	Bacallà salat Altres productes salats Conserves	35 m ²
5. Pa i pastisseria	5.1. Pastisseria i rebosteria	Brioixeria i pastes Pastisseria Farines i cereals Galetes, biscotes i magdalenes	30 m ²
	5.2. Caramels, bombons i gelats	Confiteria i gelats	20 m ²
	5.3. Despatx de pa	Pa Brioixeria Farines i cereals Galetes, biscotes i magdalenes	30 m ²

ANNEX 2

QUADRE DE RESUM DEL CAPÍTOL V (ART. 38-47)

	Alimentació en general					Productes carnis			Productes íctics		Pastisseria i pa			
	Alimentació en general	Productes làctics	Congelats	Cellers	Productes de règim i dietètica	Carnisseria/polleria	Cansaladeria/xarcuteria	Fuites i hortalisses	Peix i marisc	Pesca salada	Pastisseria i rebosteria	Caramels, bombons i gelats	Despatx de pa	Drogueria
Especialistes	40	35	35	40	35	35	35	40	35	35	30	20	30	
Polivalents alimentaris (mínim 60 m²)	●	●	+15	●	●		+15 (X)	+20				E		+10
Autoservei (60-149 m²)	●	●	+15	●	●	+15E	+15 (X)	+20			E	E	(1)	+10
Superservei (150-399 m²)	●	●	●	●	●	● (2)	● (2)	●		●	E	E	(1)	●
Supermercat petit (400-1.299 m²)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	(1)	●
Supermercat gran (1.300-2.499 m²)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	(1)	●
Botigues de conveniència (mínim 25 m²)	●	●	●	●	●	(4)E	(4)E	(4)E	(4)E	(4)E	E	E	(1)	
Botigues annexes a gasolineres (mínim 30 m²)	●	●	●	●	●						E	E	(1)	●
Hipermercat (més de 2.500 m²)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	(1)	●

Notes i claus d'interpretació:

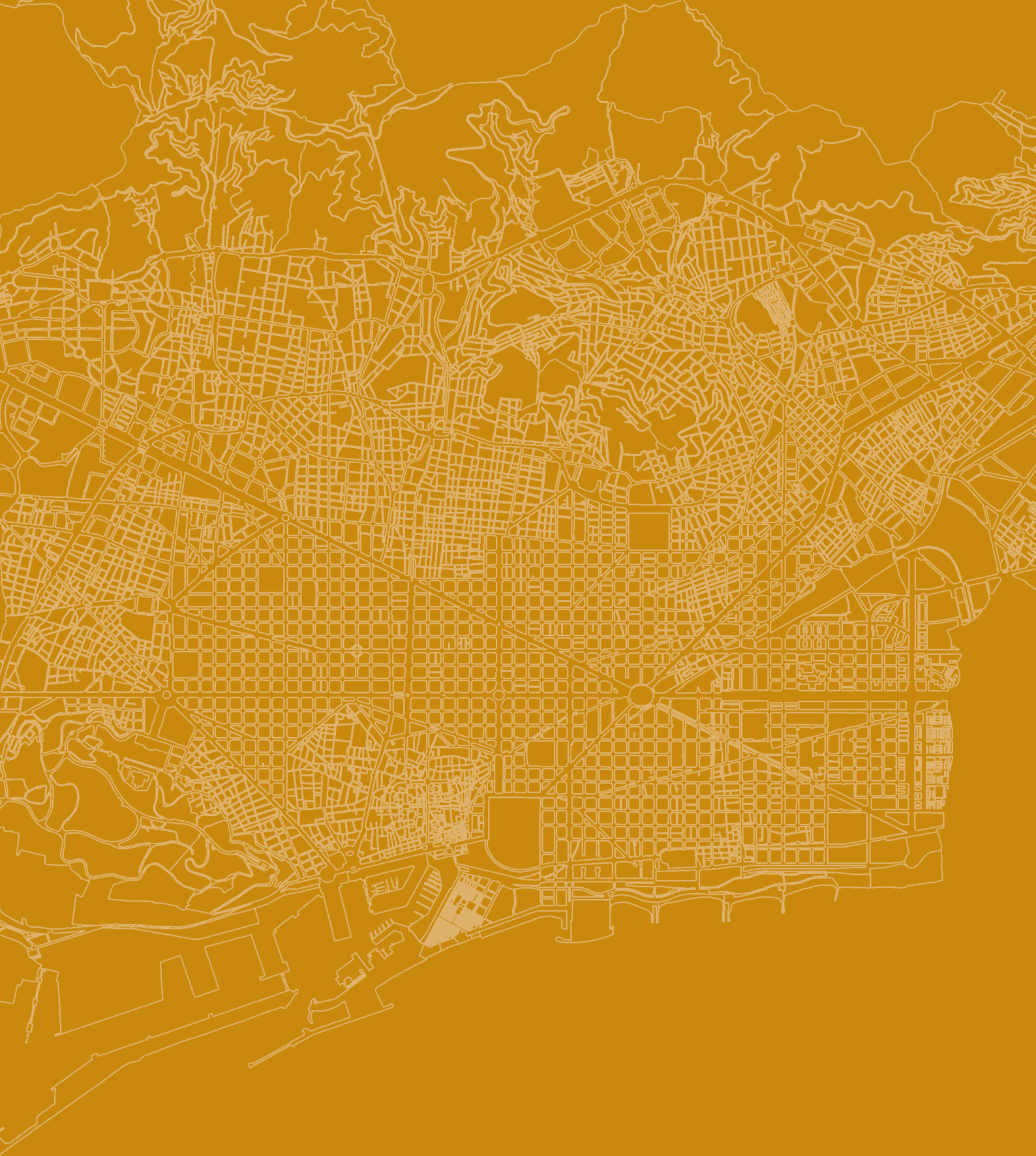
- Autoritzada la venda dels productes de l'especialitat.
- E Només s'autoritza la venda dels productes de l'especialitat envasats.
- X Només s'autoritza la venda dels productes de xarcuteria de l'especialitat.
- (1) Es tindran en compte les disposicions establertes pel Decret de la Generalitat sobre comercialització i venda de pa.
- (2) En establiments inferiors a 250 m² només s'autoritza la venda dels productes de l'especialitat envasats.
- (3) Per a la venda en sistema d'autoservei dels productes de les especialitats de congelats i fruites i hortalisses s'aplicaran les limitacions de la normativa higienicosanitària.
- (4) Per cada grup d'especialitat s'hi afegiran 8 m².

EDITA:

Ajuntament de Barcelona
Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació
Direcció de Serveis de Comerç i Consum

PRODUCCIÓ EDITORIAL:

Disseny, maquetació i impressió: UAN•TU•TRI
Dipòsit legal: B-17135-2012

Ajuntament
de Barcelona